Helsingin kaupunki
Rakennusvirasto

Kulosaaren aluesuunnitelma 2016–2025

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2015:7

Julkaisija:	Helsingin kaupungin rakennusvirasto
Vastuuhenkilö:	Birgitta Rossing
Teksti:	Niina Alapeteri, Antti Siuruainen
Visualisointi:	Niina Alapeteri, Lilja Palmgren, Mikko Malmström
Viitesuunnitelmat:	Matti Liski, Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy
Taitto:	Matti Liski, Lilja Palmgren
Kartta-aineistot:	© Kaupunkimittausosasto, Helsinki
Kuvat:	Nykytilan valokuvat Niina Alapeteri ellei toisin mainita. Historialliset valokuvat Helsingin kaupunginmuseon kuva-arkisto (HKMKA).
ISBN:	978-952-331-036-0 (painettu versio), 978-952-331-037-7 (verkkoversio)
ISSN:	1238-9579
Painosmäärä:	50 kpl
Paino:	Kopio Niini Oy, 2015

KULOSAAREN ALUESUUNNITELMA 2016–2025

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2015:7

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ 4

SAMMANFATTNING 6

1. JOHDANTO 9
   - 1.1. Aluesuunnitelmat yleisten alueiden kehittämisen työvälineenä 9
   - 1.2. Suunnittelualue 11
   - 1.3. Työryhmä 12
   - 1.4. Suunnitteluprosessi ja asukas- ja sidosryhmä-yhteistyö 12

2. LÄHTÖKOHDAT 15
   - 2.1 Kaavatilanne ja alueen nykyinen maankäyttö 19
     - 2.1.1 VALTAKUNNALLISET ALUEIDENKÄYTTÖTAVOITTEET 19
     - 2.1.2 MAAKUNTAKAAVA 19
     - 2.1.3 YLEISKAAVA 21
     - 2.1.4 ASEMAKAAVA 21
     - 2.1.5 VUOKRA-ALUEET 22
   - 2.2. Suunnitteluun vaikuttavat ajankohtaiset hankkeet 23
     - 2.2.1. ASEMAKAAVOITUS- JA LIIKENNESUUNNITTELUHANKKEET 23
     - 2.2.2. MUUT SUUNNITTELUUN VAIKUTTAVAT HANKKEET 24
   - 2.3. Arvokkaat ja suojellut kohteet 24
     - 2.3.1. ARVOKKAAT JA SUOJELLUT KULTTUURIYMPÄRISTÖKOHTEET 24
     - 2.3.2. ARVOKKAAT JA SUOJELLUT LUONTOKOHTEET 27
   - 2.4. Käyttäjäkyselyn tulokset ja asukaspalaute 28
   - 2.5. Edellisen aluesuunnitelman toteutuminen 31

3. NYKYTILAN ANALYYSI 33
   - 3.1. Kadut ja katuviheralueet 33
     - 3.1.1 KATUJEN JA KATUVIHERALUEIDEN NYKYTILAN KUVAUS JA OMINAISPIIRTEET 33
     - 3.1.2 KUNTO 36
   - 3.2. Rakennetut viheralueet 36
     - 3.2.1 VIHERALUEIDEN NYKYTILAN KUVAUS JA OMINAISPIIRTEET 36
     - 3.2.2 KUNTO 39
   - 3.3 Luonnonhoidon alueet 39
     - 3.3.1 LUONNONHOIDON ALUEIDEN NYKYTILA 39
     - 3.3.2 LUONNONHOIDON ALUEIDEN KUNTO 42
   - 3.4 Viheralueiden palvelut 43
   - 3.5 Reitistöt, valaistus ja esteettömyys 45
   - 3.6. Melu ja muut häiriötekijät 49
   - 3.7. Hoitoluokitus ja ylläpito 50
   - 3.8 Alueen maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot 53

4. SUUNNITELMA 58
4.1. Yleisten alueiden kehittäminen 59
4.1.1 SUUNNITTELUALUEEN YLEISTAVOITTEET 59
4.1.2 LUONNONHOIDON TAVOITTEET 61
4.2 Suunnittelualueen kehittämistavoitteet ja -ohjeet 63
4.2.1. JALANKULKU- JA PYÖRÄILYREITIT 63
4.2.2. TOIMINNALLISET ALUEET JA VIHERALUEIDEN PALVELUT 65
4.2.3. VALAISTUS 65
4.2.4. MATERIAALIT 66
4.2.5. KALUSTEET JA VARUSTEET 66
4.2.6. RAKENNETUN YMPÄRISTÖN KASVILLISUUS 67
4.2.7. VESIALUEET, HULE- JA PIENVEDET SEKÄ TULVASUOJELU 68
4.2.8. ARVOYMPÄRISTÖT 69
4.2.9. ALUEIDEN KÄYTTÖ JA TAPAHTUMAHALLINTA 69
4.2.10. JULKINEN TAIDE JA MUISTOMERKIT 69
4.3. Ylläpito 70
4.3.1. YLLÄPIDON PAINOPISTEALUEET 70
4.3.2. KATUJEN YLLÄPITO 70
4.3.3. KATUVIHERALUEIDEN YLLÄPITO 70
4.3.4. RAKENNETTUJEN VIHERALUEIDEN YLLÄPITO 71
4.3.5. LUONNONHOITO 73
4.3.6. PUHTAANAPITO 79
4.3.7. LUMILOGISTIIKKA 81
4.4. Esitetyt peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeet 83
4.4.1. HANKKEIDEN YLEISKUVAUS JA KIIREELLISYYSJÄRJESTYS 83
4.4.2. KATUALUEIDEN PERUSKORJAUS- JA KUNNOSTUSHANKKEET 84
4.4.3. VIHERALUEIDEN PERUSKORJAUS- JA KUNNOSTUSHANKKEET 92
4.5. Jatkoselvitys- ja suunnittelutarpeet 110

5. RAHOITUSTARVE 112
5.1. Kokonaisrahoitustarve 112
5.2. Esitettyjen hankkeiden kustannukset 112
5.3. Ylläpito- ja hoitokustannukset 112

LÄHTEET 116

KUVAILULEHTI

TIIVISTELMÄ

Suunnitelman hyväksyminen
Suunnitelma esiteltiin katu- ja puisto-osaston johtoryhmälle 12.11.2015. Yleisten töiden lautakunta hyväksyi suunnitelman 8.12.2015 ohjeellisena noudatettavaksi.

Suunnitelman laatiminen ja osallistuminen
Aluesuunnitelman tarkoituksena on kehittää Kulosaaren yleisiä alueita kymmenvuotiskaudella 2016-2025. Suunnitelma koskee katu- ja puistoalueiksi kaavoitettuja yleisiä alueita. Aluesuunnitelma on laadittu vuorovaikutteisesti asukkaiden, järjestöjen, hallintokuntien sekä muiden sidosryhmien kanssa.

Suunnitelman yleistavoitteet
Alueella tulee pyrkiä viihtyisään, turvalliseen ja kestävään ympäristöön ja kunkin osa-alueen luonteeseen sopiviin ratkaisuihin. Arvokkaiden ominaispiirteiden säilyttäminen on tärkeää niin historiallisilla kuin uudempaa suunnittelua edustavilla alueilla. Maisema- ja kaupunkikuva on otettava huomioon kokonaisuutena. Alueen peruskorjaus-, kunnostus- ja uudisrakentamishankkeissa tulee ottaa huomioon esteettömyysohjeet ja suunnitteluratkaisuissa tulee huomioida väestöennuste. Puhtaana- ja talvikunnossapidosta tulee huolehtia alueen arvojen edellyttämällä tarkkuudella.

Aluesuunnitelman päätavoitteina on toimivat viheryhteydet ja kevyenliikenteen verkosto, julkisten ranta-alueiden käytön mahdollistaminen ja niiden kehittäminen sekä saaren keskiosan puistojen toiminnallisuuden kehittäminen ja keskuspuistomaisen kokonaisuuden luominen.

Rakennettu ympäristö
Katualueiden kehittämisen tavoitteena on viihtyisä ja turvallinen katuverkosto, joka täydentää viheryhteyksiä ja viheralueille asetettuja tavoitteita. Suunnitelmassa kiinnitetään erityistä huomiota katuviheralueiden kunnossapitoon. Pyrkimyksenä on käyttää alueen luonteeseen sopivia ratkaisuja kohteiden historiallisia arvoja vaalien.

Peruskorjattaviksi katualueiksi on osoitettu Bomansonintie ja Hopeasalmenrannan kääntöpaikka. Kunnostettaviksi katualueiksi on osoitettu Leposaarentien kannas ja Wihurinaukio. Tavoitteena ovat turvalliset, viihtyisät ja historiaa kunnioittavat katuympäristöt, joissa on toimivat kevyen liikenteen yhteydet.

Tiivis viheralueverkosto toimivine reitteineen on olennainen osa sujuvaa kevyenliikenteen reitistöä. Pohjoisrannan laaja rantapuisto ja Kluuvin rantapuisto ovat alueen suosituimmat viheralueet, ja tavoitteena on että ne palvelisivat asukkaita nykyistäkin paremmin. Puistojen kehittämisessä tulee huomioida ne maisema-, luonto- ja kulttuurihistorialliset arvot, jonka takia

puistot ovat nykyisin suosittuja. Kaupunginosan muut julkiset merenrannat ovat nykyisellään vähällä käytöllä, osin huonon saavutettavuuden ja venesatamatoimintojen takia. Tavoitteena on kehittää niiden toimintoja ja reittejä siten, että niistä tulisi osa käyttöviheralueiden verkostoa. Tärkeimmäksi viheralueiden kehittämispotentiaaliksi alueella nousee keskeisesti sijaitseva Risto Rytin puisto, jonka toimintoja tulee kehittää kaikille ikäryhmille soveltuviksi. Tulevaisuudessa puisto voi muodostaa Svinhufvudinpuiston, Ståhlberginkujan puistometsän ja Adjutantinpuiston kanssa laajan ja toiminnallisen puistokokonaisuuden, Kulosaaren keskuspuiston. Kasvillisuuden käsittelyllä ja uusilla istutuksilla luodaan alueelle omaleimaista puistokuvaa.

Peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeiksi on esitetty Kramerinlehto, Eugen Schaumanin puisto, Kellotorninrinne ja Risto Rytin puisto. Peruskorjattaviksi ja uudisrakennettaviksi puistokäytävähankkeiksi on osoitettu Ståhlbergin puistometsän käytävä ja Naurissaarenpuiston puistokäytävä. Uudisrakennettaviksi on osoitettu Axel Ståhlen puiston uudet käytävät.

Luonnonhoito

Alueen luonnonhoidon tavoitteet on laadittu Luonnonhoidon linjauksen, Lumo-ohjelman, asukastoiveiden, Ympäristökeskuksen luontotietojärjestelmän tietojen ja maastoinventointien perusteella.

Lähes kaikki suunnitellut toimenpiteet ovat reittien ja tonttien varsien yksittäisten puiden poistoa ja pienpuuston hoitoa. Näin ollen ehdotetuilla hoitotöillä ei ole vaikutusta alueen luontoon ja luontoarvoihin. Hoitotyöt tehdään suunnitelmakauden alkupuolella. Hoitotyöt tehdään työohjeen mukaan.

Viheralueille kohdistuvat kustannukset

Viheralueille kohdistuva kokonaisinvestointikustannus vuosiksi 2016–2025 on noin 3,4 miljoonaa euroa. Hankkeiden kustannukset vaihtelevat 70 700 eurosta 1 859 600 euroon. Arvio suunnitelmakauden metsien hoidon toteutumisen kustannuksista on 37 000 euroa. Hoitoluokkamuutoksista ei tule merkittäviä kustannusvaikutuksia suunnittelukauden aikana.

Kaduille ja aukioille kohdistuvat kustannukset

Katujen peruskorjauksiin kohdistuvien hankkeiden kustannusarvio on noin 1,6 miljoonaa euroa.

Kustannukset yhteensä vuosille 2016-2025

Suunnittelualueelle kohdistuvat investointikustannukset 10-vuotiskaudella ovat noin 5 miljoonaa euroa ja hoitokustannukset vuosittain noin 117 000 euroa. Tämä tarkoittaa keskimäärin noin 617 000 euroa/vuosi.

SAMMANFATTNING

Godkännande av plan
Planen föredrogs inför styrgruppen för gatu- och parkavdelningen 12.11.2015. Nämnden för allmänna arbeten godkände planen 8.12.2015 så att den ska följas som riktgivande.

Utformande av planen och deltagande
Syftet med regionplanen är att utveckla de allmänna områdena på Brändö under tioårsperioden 2016–2025. Planen omfattar allmänna områden på Brändö som har planlagts som gatu- och parkområden. Regionplanen har utarbetats under växelverkande med invånare, organisationer, förvaltningar och andra intressenter.

Planens allmänna mål
I området bör man sträva efter att uppnå en trivsam, trygg och hållbar miljö och efter lösningar som är lämpliga för respektive delområdes karaktär. Det är viktigt att värdefulla särdrag bevaras såväl i historiska områden som i områden av nyare planering. Landskaps- och stadsbilden ska beaktas som helhet. Under projekt för grundreparation, renovering och nybyggnad av området ska man ta hänsyn till anvisningarna om tillgänglighet och i planeringslösningar till befolkningsprognosen. Man ska med den noggrannhet som områdets värden kräver se till renhållningen och vinterunderhållet.

Huvudmål med regionplanen är fungerande grönsträckor och ett nätverk för lätt trafik, att möjliggöra användning av offentliga strandområden och att utveckla dem samt att utveckla funktionaliteten av parkerna i öns centrala del och skapa en centralparksliknande helhet.

Den byggda miljön
Målet med utvecklingen av gatuområdena är ett trivsamt och tryggt gatunät som kompletterar grönsträckor och målen som ställts för grönområdena. I planen fäster man särskild uppmärksamhet vid underhållet av gatugrönområdena. Syftet är att använda lösningar som är lämpliga för områdets karaktär, under att man värnar om objektens historiska värden.

Gatuområden som anvisats för grundreparation är Bomansonsvägen och Silversundsstrandens vändplats. Gatuområden som anvisats för iståndsättning är Wihuriplatsen och näset vid Vilans väg. Målet är trygga och trivsamma gatumiljöer och fungerande vägar för lätt trafik, med respekt för historien.

Ett tätt nätverk av grönområden med fungerande vägar är en väsentlig del av ett smidigt vägnät för lätt trafik. Den vidsträckta parken vid norra stranden och strandparken vid Gloet är de populäraste grönområdena i området och målet är att de betjänar invånarna bättre än nu. När man utvecklar parkerna bör man beakta de landskaps-, natur- och kulturhistoriska värden som gör

att parkerna numera är populära. Stadsdelens övriga offentliga havsstränder används i sitt nuvarande skick mycket lite på grund av dels dålig tillgänglighet, dels verksamheten kring småbåtshamnarna. Målet är att förbättra funktionerna och vägarna vid stränderna så att de blir en del av nätverket av nyttogrönområden. Som den viktigaste utvecklingspotentialen för grönmarker i området framträder Risto Rytis park vars funktioner bör utvecklas för alla åldersgrupper. I framtiden kan parken bilda en omfattande och funktionell parkhelhet, Brändö centralpark, tillsammans med Svinhufvuds park, skogsparken vid Ståhlbergsgränden och Adjutantparken. En säregen parkbild för området skapas genom nya planteringar och att behandla växtligheten.

Kramerslunden, Eugen Schaumans park, Klocktornsbrinken och Risto Rytis park har framförts som projekt för grundreparation och nybyggnad. Gången i Ståhlbergs skogspark och parkgången i Rovholmsparken har anvisats som projekt för grundreparation och nybyggnad av parkvägar. De nya gångarna i Axel Ståhles park har anvisats för nybyggnad.

Naturvård

Målen för naturvården i området har utarbetats utifrån strategin för naturvården, Lumo-programmet, invånarnas önskemål, data i miljöcentralens naturdatasystem och utifrån terränginventeringar.

Nästan alla planerade åtgärder är fällning av enstaka träd längs vägar och tomtgränser samt vård av mindre trädbestånd. De föreslagna skötselarbetena påverkar således inte områdets natur och naturvärden. Skötselarbetena görs i början av planperioden. Skötselarbetena görs enligt en arbetsinstruktion.

Kostnader som allokeras till grönområdena

De totala investeringskostnaderna för grönområdena åren 2016–2025 är cirka 3,4 miljoner euro. Kostnaderna för projekten varierar från 70 700 euro till 1 859 600 euro. Kostnaderna för genomförandet av skogsvården under plan-perioden beräknas vara 37 000 euro. Förändringarna i skötselklassificeringen kommer inte att ha betydande kostnadskonsekvenser under planeringsperioden.

Kostnader som allokeras till gator och öppna platser

Kostnaderna för projekten för grundreparation av gatorna beräknas uppgå till cirka 1,6 miljoner euro.

Kostnader sammanlagt åren 2016–2025

Investeringskostnaderna för planeringsområdet under tioårsperioden är sammanlagt cirka 5 miljoner euro och vårdkostnaderna årligen sammanlagt ca 117 000 euro. Detta betyder i genomsnitt 617 000 euro/år.

Kulosaaren rantapuisto.

1. JOHDANTO

1.1. Aluesuunnitelmat yleisten alueiden kehittämisen työvälineenä

Aluesuunnitelma on rakennusviraston työväline katu- ja puistoverkostojen ylläpitämiseksi tasapuolisesti koko Helsingin alueella. Aluesuunnitelmia laaditaan alueittain, esimerkiksi kaupunginosittain, aina kymmeneksi vuodeksi kerrallaan. Suunnitelmat koskevat katu- ja puistoalueiksi kaavoitettuja yleisiä alueita. Strategisessa suunnitelmassa tarkastellaan katu- ja puistoalueiden kuntoa ja palveluiden nykytilaa sekä parantamistarpeita alueen asukkaita kuunnellen. Tarkoituksena on koota havaitut tarpeet, erilaiset toiveet ja ideat tavoitesuunnitelmaksi. Aluesuunnitelman avulla kohdennetaan kunnossapidon ja rakentamisen määrärahoja: suunnitelmassa esitetään yleisten alueiden ylläpidon, peruskorjauksen ja rakennusviraston tarjoamien palveluiden tavoitetaso, toimenpidetarpeet sekä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys. Myös luonnontilaisten alueiden hoidon tavoitteet sekä kunnossapito- ja hoitoluokitusten muutostarpeet esitetään.

Tämän aluesuunnitelman tarkoituksena on kehittää Kulosaaren yleisiä alueita kymmenvuotiskaudella 2016–2025. Suunnitelmaa toteutetaan käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa.

Rakennusvirasto on suunnitellut Kulosaaren viheralueita kokonaisuutena aiemminkin. Edellinen viheraluesuunnitelma oli laadittu vuosille 2002-2011.

Viheralueet ja katualueet

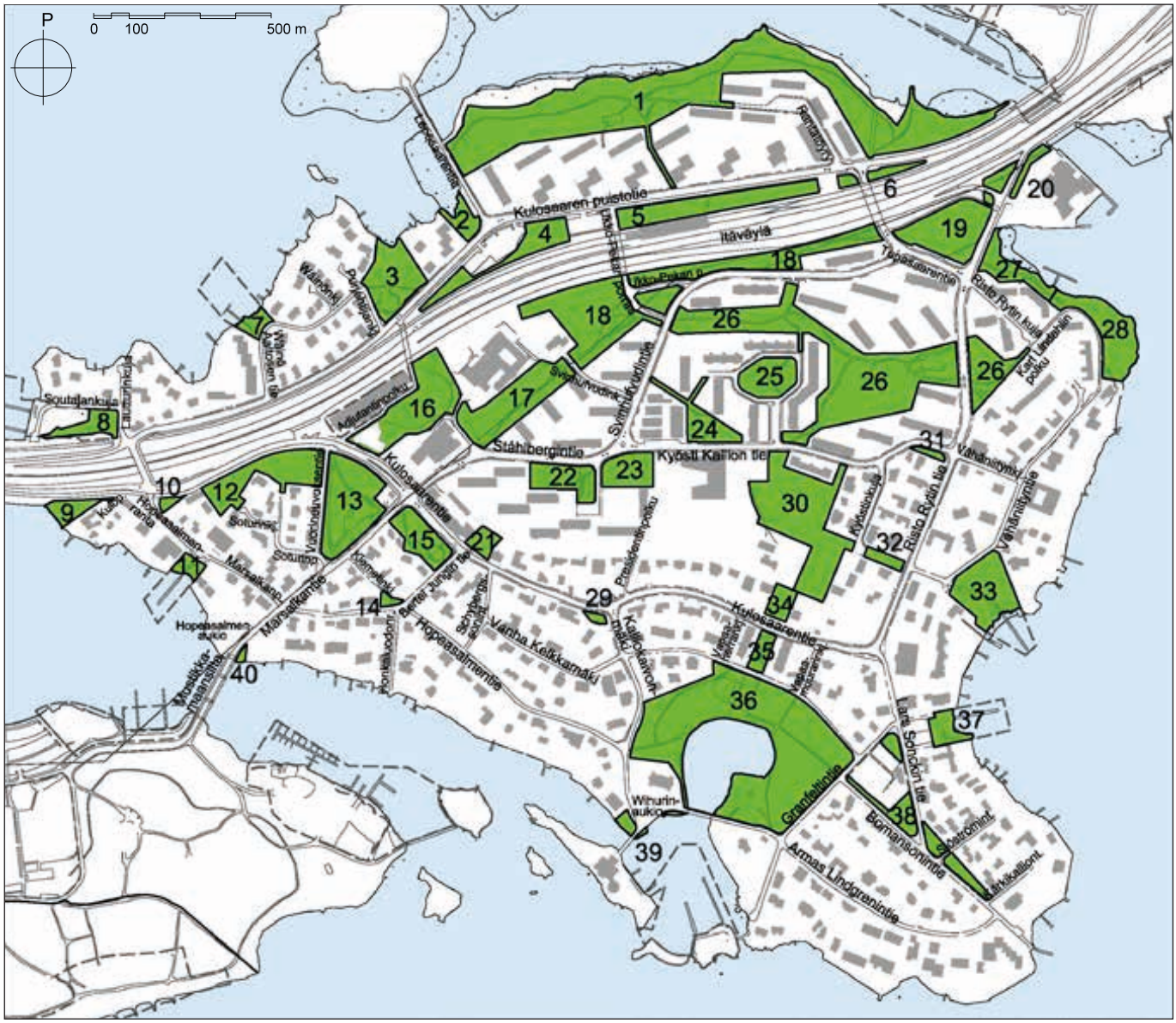

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2015.

1 KULOSAAREN RANTAPUISTO
2 LEPOSAARENTIEN PUISTO
3 PURJEHTIJANKUJAN PUISTO
4 KULOSAAREN PUISTOTIEN SUOJAPUISTO
5 ITÄVÄYLÄN SUOJAPUISTO
6 KULOSAAREN PUISTOTIEN EV-ALUE
7 RAITALAHDEN VENESATAMA
8 SOUTAJANKUJAN LIV-ALUE
9 KULOPOLUN EV-ALUE
10 HOPEASALMENRANNAN EV-ALUE
11 HOPEASALMENRANTA
12 KULOSAARENTIEN EV-ALUE
13 JULIUKSENPUISTO
14 BERTEL JUNGIN TIE PUISTIKKO
15 KRAMERINLEHTO
15 KRAMERINLEHTO
16 ADJUTANTINPUISTO
17 STÅHLBERGINKUJAN PUISTOMETSÄ
18 SVINHUFVUDIN PUISTO
19 TUPASAAREN PUISTO
20 NAURISSAAREN EV-ALUE
21 KULOSAARENTIEN PUISTIKKO
22 RELANDERINAUKIO
23 LEMPI AULANGON KALLIO
24 KYÖSTI KALLION PUISTO
25 TUPAVUOREN PUISTO
26 RISTO RYTIN PUISTO
27 NAURISSAARENPUISTO
28 AXEL STÅHLEN PUISTO
29 KALLIOKAIVONMÄKI PUISTIKKO
30 KULOSAAREN KIRKKOPUISTO
31 KYÖSTI KALLION TIEN PUISTIKKO
32 RISTO RYTIN TIEN PUISTIKKO
33 VÄHÄNIITTY
34 KELLOTORNIN RINNE
35 RIBBINGINHOVI
36 EUGEN SCHAUMANIN PUISTO
37 NANDELSTADHIN VENESATAMA
38 BOMANSONINTIEN PUISTIKOT
39 WIHURINAUKION PUISTIKOT
40 HOPEASALMEN PUISTIKKO

LIIKUNTAVIRASTON HALLINNOIMA ALUE

1.2. Suunnittelualue

Suunnittelualue sijaitsee itäisen kantakaupungin ja itäisten esikaupunkialueiden välissä, Vanhankaupunginselän eteläosassa. Suunnittelualueeseen kuuluu pelkästään Kulosaari. Leposaari sekä Kulosaarta ympäröivät muut pienet saaret eivät kuulu suunnittelualueeseen.

Suunnittelualue kuuluu Kulosaaren peruspiiriin. Kulosaaressa on noin 3 800 asukasta (2014). Nykyinen asuntojen keskikoko Kulosaaressa on 86,7m2 ja asukkaiden keski-ikä on n. 42. Alle kouluikäisiä on 7%, alaikäisiä nuoria 13%, työikäisiä aikuisia 59% ja eläkeikäisiä aikuisia 21% asukkaista. Väestöennusteen mukaan väkimäärä nousee hieman työssäkäyvien aikuisten ikäryhmässä ja laskee hieman kaikissa muissa ikäryhmissä.

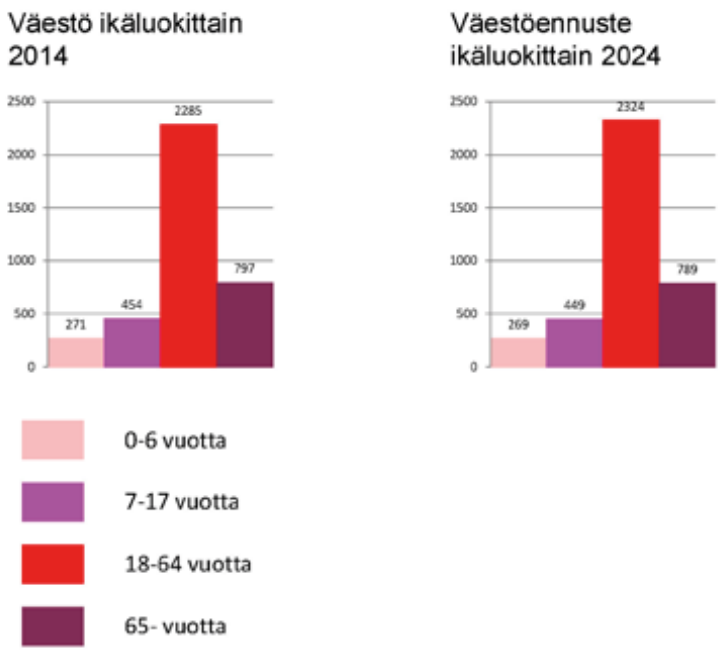

Suunnitelma koskee katu- ja viheralueiksi kaavoitettuja yleisiä alueita. Suunnittelualueella on rakennusviraston hoidossa olevia yleisiä alueita yhteensä noin 51 hehtaaria. Kulosaaressa on noin 19 km pituudelta katuja ja kevyenliikenteen väyliä. Katualueiden yhteenlaskettu pinta-ala on noin 27 ha, josta katuvihreän osuus on noin 6 ha. Asemakaavan mukaisia viheralueita on noin 24 ha, josta noin 9 ha on rakennettuja käyttöviheralueita, noin 13 ha metsiä ja noin 2 ha niittyjä. Suunnitelmassa on huomioitu myös liikuntaviraston hallinnoimat venesatama- ja urheilualueet (1,5 hehtaaria). Viheralueita on noin 63 m^2 asukasta kohden.

Tässä raportissa suunnittelualue on paikoin jaettu kahteen osa-alueeseen:
1. Vanha Kulosaari, puutarhamainen pientaloalue
2. Vuoden 1960-jälkeen rakentunut Kulosaari, kerrostalo- ja rivitalovaltainen alue

1.3. Työryhmä

Työ on laadittu Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy:n toimesta, jossa työryhmään ovat kuuluneet maisema-arkkitehdit Niina Alapeteri ja Matti Liski avustajanaan maisema-arkkitehti yo Lilja Palmgren. Alikonsulttinaan heillä on katualueiden osalta ollut Jouni Laakko Formacad Oy:stä. Työtä on ohjannut aluesuunnittelija Birgitta Rossing rakennusviraston arkkitehtuuriosastolta. Lisäksi työryhmään ovat kuuluneet suunnitteluinsinööri Silja Hurskainen (katualueet) ja Tarja Lahin (tiedottaminen ja vuorovaikutus) rakennusviraston arkkitehtuuriosastolta. Metsäsuunnittelija Antti Siuruainen rakennusviraston arkkitehtuuriosastolta on laatinut luonnonhoidon osion. Työtä on ohjannut ohjausryhmä, johon ovat työryhmän lisäksi kuuluneet rakennusviraston katu- ja puisto-osaston ylläpidosta vastaavina Katriina Arrakoski-Mäkinen ja Kaisa Komulainen.

Työn kuluessa on kuultu mm. seuraavia henkilöitä: kaupunkisuunnitteluvirastosta alueen arkkitehti Kari Piimies ja Laura Hietakorpi sekä maisema-arkkitehti Mari Soini, liikennesuunnittelija Maija Rekola, liikuntavirastosta arkkitehti Hanna Lehtiniemi teknisestä yksiköstä ja Hannu Airola kehittämisyksiköstä, ulkoilupäällikkö Petri Angelvuo ja kenttäpäällikkö Juha Leoni ulkoliikuntaosastosta sekä venesatamapäällikkö Tom Liljeström merellisistä palveluista, kiinteistövirastosta Erik Nieminen ja Esa Andsten, ympäristökeskuksesta Kaarina Heikkonen, HSY:stä Suvi Anttonen, HSL joukkoliikenteestä Petri Kantokari, rakennusviraston investointitoimistosta Anne Tanhuanpää ja Juha Väätäinen, Minna Åström-Jokinen palvelutoimistosta sekä rakennusviraston arkkitehtuuriosaston asiantuntijoita Minna Terho puusto, Satu Tegel kasvillisuus, Tuuli Ylikotila ja Päivi Islander niityt ja Pia Rantanen valaistus. Nuorisoasiainkeskuksesta työssä mukana ovat olleet nuoriso-ohjaaja Laura Tuomainen.

1.4. Suunnitteluprosessi ja asukas- ja sidosryhmäyhteistyö

Aluesuunnitelma on laadittu vuorovaikutteisesti asukkaiden, järjestöjen, hallintokuntien sekä muiden sidosryhmien kanssa. Syksyllä 2014 haastateltiin alueella toimijoita mm. rakennusviraston ylläpito- ja investointitoimiston, urakoitsijan sekä kaupunkisuunnitteluviraston asemakaava- ja liikesuunnitteluosaston aluevastaavia kokonaiskuvan saamiseksi alueen nykytilasta, ongelmista, tarpeista ja tulevista hankkeista.

Suunnittelun lähtötiedoksi toteutettiin Kerro kartalla -asukaskysely alkukesästä 2014. Kyselyssä oli mukana myös Mustikkamaan alue, johon rakennusvirasto on laatimassa hoito- ja kehittämissuunnitelmaa. Kyselystä tiedotettiin kortilla, joka jaettiin kotitalouksiin, julkisiin palvelupisteisiin (esim. palvelutalot, kirjasto) sekä yrityksiin. Kortteja jaettiin 2 252kpl ja vastausprosentti oli 5. Kyselyyn oli mahdollista vastata myös paperilomakkeella, joita tuli käsittelyyn 2kpl.

Aluesuunnitelman laadinta aloitettiin konsulttityönä keväällä 2014. Maastotyöt, lähtötietoihin perehtyminen ja eri viranomaistahojen haastattelut tehtiin kesän ja syksyn 2014 aikana. Työ- ja ohjausryhmän kokouksia pidettiin säännöllisesti työn kuluessa.

Asukkaat ovat voineet jättää kommentteja ja huomioita suunnitelmaluonnoksesta Kerro kartalla -palvelussa 5. – 22.3.2015, jolloin luonnos oli nähtävillä myös asiakaspalvelussa. Asukaspalautetta ja suoria yhteydenottoja on saatu myös mm. sähköpostilla.

Suunnittelun aikana osallistimme alueen nuoria yhdessä nuorisoasiainkeskuksen sekä Kulosaaren ala-asteen ja yhteiskoulun kanssa. Kouluissa pidettiin työpajat, joiden aikana oppilaat toivat esille havaintojaan ja mielipiteitään alueen viihtyisyyden ja turvallisuuden parantamiseksi. Saatua palautetta hyödynnettiin suunnittelussa.

Asukkaiden antamat tiedot ja palautteet osoittautuivat aluesuunnitelman tärkeimmäksi lähtötietoaineistoksi. Palaute auttoi suunnittelijoita kohdentamaan huomionsa oikeisiin kohteisiin. Asukkailta saatuja toimenpide-ehdotuksia on kirjattu suoraan hankeohjelmiin. Aluesuunnitelmaa esittelevä asukastilaisuus järjestettiin 11.3.2015. Aluesuunnitelman luonnonhoidon osio esiteltiin 2.3.2015 apulaiskaupunginjohtajan asettamassa luonnonhoidon työryhmän kokouksessa. Kokouksen jälkeen työryhmän jäsenet kommentoivat luonnosta kirjallisesti. Luontojärjestöjen kirjallinen palaute saatiin 15.4.2015 ja rakennusvirasto vastasi siihen kirjallisesti toukokuussa 2015.

Yleisten töiden lautakunta hyväksyi Kulosaaren aluesuunnitelman ohjeellisesti noudatettavaksi 8.12.2015.

Ilmakuva 1932. © Kaupunkimittausosasto, Helsinki.

2. LÄHTÖKOHDAT

Kulosaari kuului Kulosaaren kartanon maihin aina 1900-luvun alkuun saakka. Osakeyhtiö "Ab Brändö Villastad" osti saaren vuonna 1907 ja sen tavoitteena oli perustaa sinne huvilakaupunki tuon ajan yhdyskuntasuunnittelun ihanteiden mukaisesti. Arkkitehti Lars Sonck laati huvilayhdyskunnan ensimmäisen kaava- ja lohkomissuunnitelman vielä samana vuonna maa-alueille, jotka yhtiö oli hankkinut omistukseensa. Tavoitteena oli väljä, rauhallinen ja luonnonläheinen yhdyskunta vaihtoehdoksi tiivisti rakennetulle kaupunkikeskustalle. Ensimmäiset kymmenen vuotta olivat huvilayhdyskunnan asuttamisen aktiivisinta aikaa. Yhdyskunnan rakentumisen edellytys oli toimivat liikenneyhteydet. Vuosina 1910–1951 Kulosaareen liikennöi raitiotielinja. Raitiovaunut kuljetettiin saareen höyrylautalla, kunnes ensimmäinen silta saarelle valmistui vuonna 1919. Nykyinen silta valmistui sen paikalle vuonna 1957. Kulosaaren huvilakaupunki kuului vuoteen 1922 asti Helsingin maalaiskuntaan, jonka jälkeen se oli itsenäinen kunta, kunnes se liitettiin osaksi laajenevaa Helsinkiä vuoden 1946 suuressa alueliitoksessa. Pian sen jälkeen käynnistettiin saaren keskiosan kaavoitus. Arkkitehti Olli Kivisen laatima kaava valmistui 1959, jonka mukaan aluetta ryhdyttiin toteuttamaan 1960-luvulla.

Kulosaarelaisille perustettiin myös oma hautausmaa pohjoispuoleiselle Leposaarelle. Se otettiin käyttöön vuonna 1925.

Lars Sonckin kaavaan perustuva kartta Kulosaaren huvilakaupungista vuodelta 1912. HKMKA.

Kulosaaren erityispiirre on kaupunkirakenteen kahtiajakoisuus. Saaren eteläosissa on huvilayhdyskunnan synnyttämä puutarhamainen, pienipiirteinen ja pientalovaltainen vanha Kulosaari ja saaren keski- ja pohjoisosissa 1960-luvulla rakentunut väljä kerros- ja rivitalovaltainen uusi Kulosaari. Näiden kahden erilaisen alueen puistoilla ja kaduilla on omat tunnusomaiset piirteet. Viheralueet ovat metsäisiä ja pääosin pienialaisia, poikkeuksena Kulosaaren laajimmat ja eniten käytetyimmät viheralueet, Kulosaaren rantapuisto ja Eugen Schaumanin puisto, jotka levittäytyvät merenrannoille.

Uuden Kulosaaren kaupunkirakenteen muodostumiseen vaikuttivat merkittävästi mm. saaren poikki kulkeva voimalinja, joka linjattiin jo 1930-luvulla sekä saaren kahtia jakava Itäväylä, joka otettiin käyttöön 1957. Metrorata rakennettiin Itäväylän kupeeseen 1980-luvun alussa, joka entisestään lisäsi

Topografia

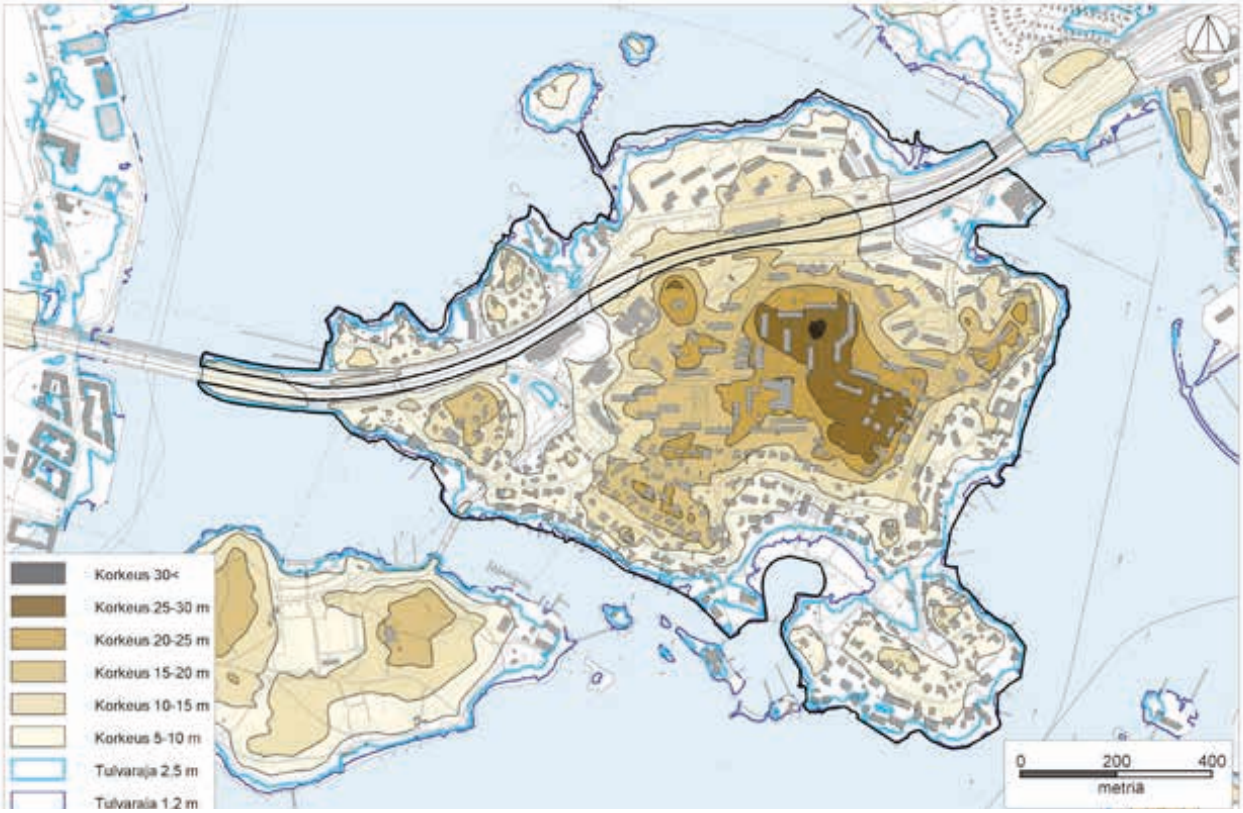

Rakentamisen vuosikymmenet

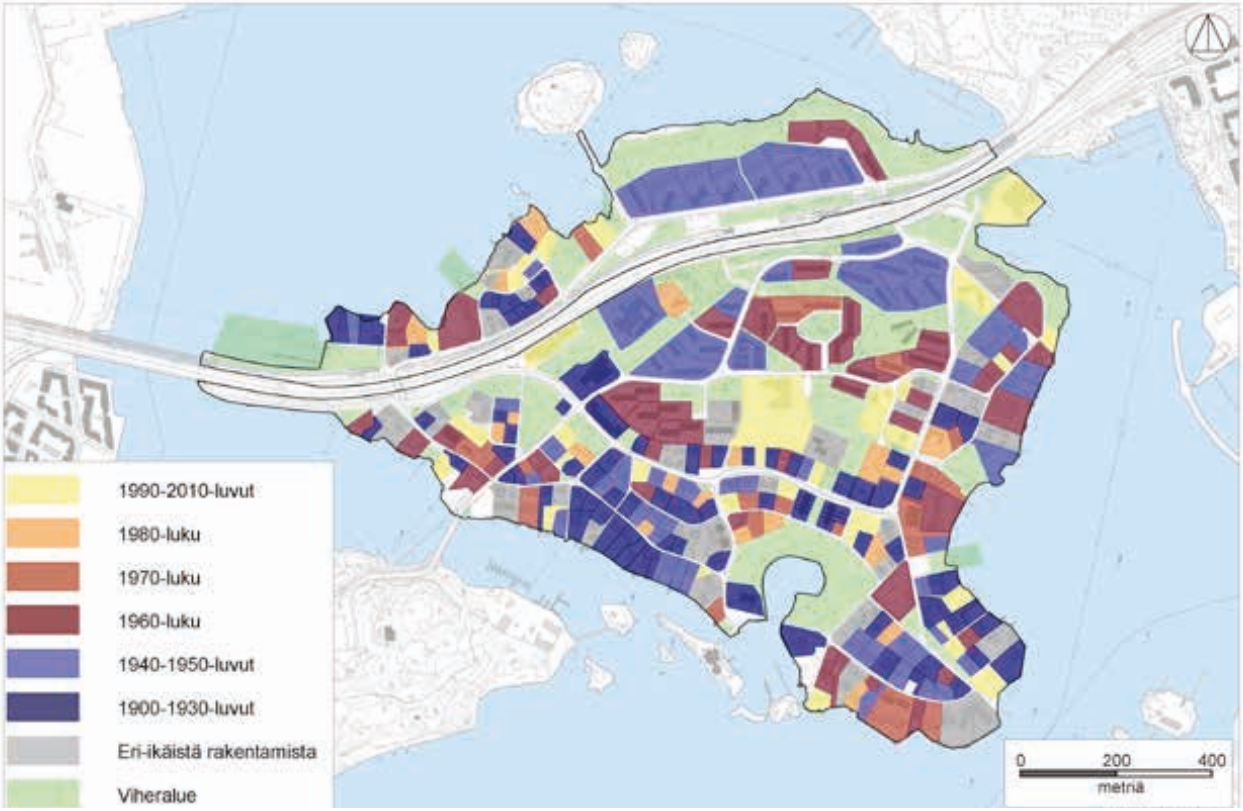

Rantapuiston rakentaminen oli edennyt jo Kluuvinlahden ympäri vuoteen 1934 mennessä. Puiston luoteisosa on luonnontilainen. Kuva veljekset Karhumäki. HKMKA.

Ote Helsingin maisema-analyysistä. Törrönen 2010.

saaren kahtia jakoa pohjoisosan ja muun saaren välillä. Kulosaaren kaupallisena keskuksena toimii saaren keskellä sijaitseva 1960-luvulla valmistunut ostoskeskus. Uusi korttelitalo valmistui ostoskeskuksen läheisyyteen 2014.

Kulosaaren maisemarakenne on vaihtelevaa ja pienipiirteistä. Suunnittelualue on meren ympäröimä kallioinen saari, jonka keskiosassa on laaja kallioinen lakialue. Saaren korkein kohta on Tupavuori, joka kohoaa 31 metriin. Laajin säilynyt avokallioalue sijaitsee Kulosaaren Kirkkopuistossa. Maasto laskee kohti rantoja, etelän suuntaan paikoin jyrkästi.. Merenpinnan nousun aiheuttamat tulvat kohdistuvat ranta-alueille. Tulvariskialueet sijaitsevat Kluuvinlahden alueella sekä Adjutantinpuiston kentän ympäristössä, jonne sijoittuu myös asuinrakentamista. Kluuvinlahti tulvii lähes vuosittain. Vesi saattaa nousta Vanhalle Kelkkamäelle asti, ja sen varrella sijaitsevat asuintalot ovat kärsineet korkean meriveden aiheuttamista tulvista useina vuosina. Laajimmat luonnonrannat ovat säilyneet saaren pohjoisosassa, Kulosaaren rantapuistossa, jossa rannat ovat pääosin loivia kalliorantoja. Leposaaren ja pohjoisrannan välinen matala salmi kasvaa ruovikkoa. Pääosa rantaviivasta on rakennettuja tai pengerrettyjä yksityisiä rantoja. Saaren itäreunassa sijaitseva Naurissaari on alun perin ollut oma saari, mutta saarten välinen salmi täytettiin 1950-luvulla.

Melu päivällä

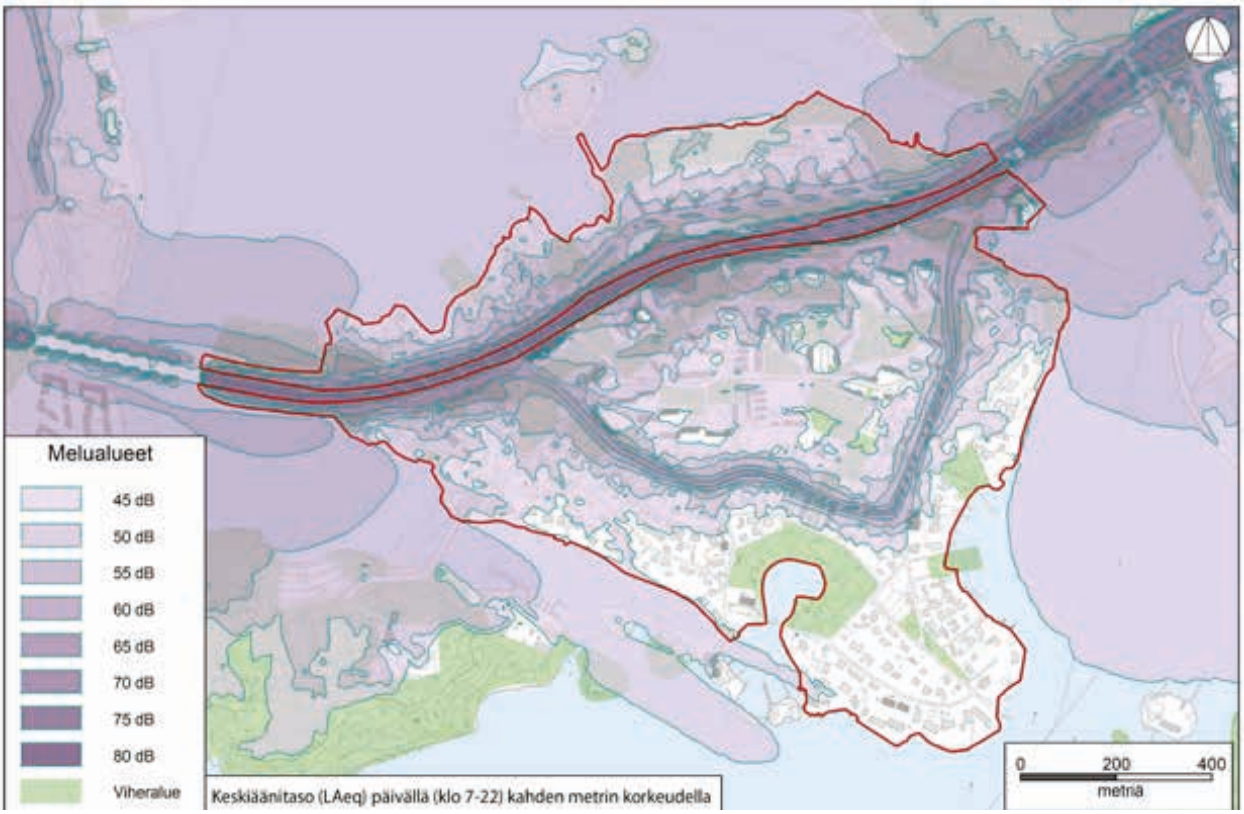

Melu yöllä

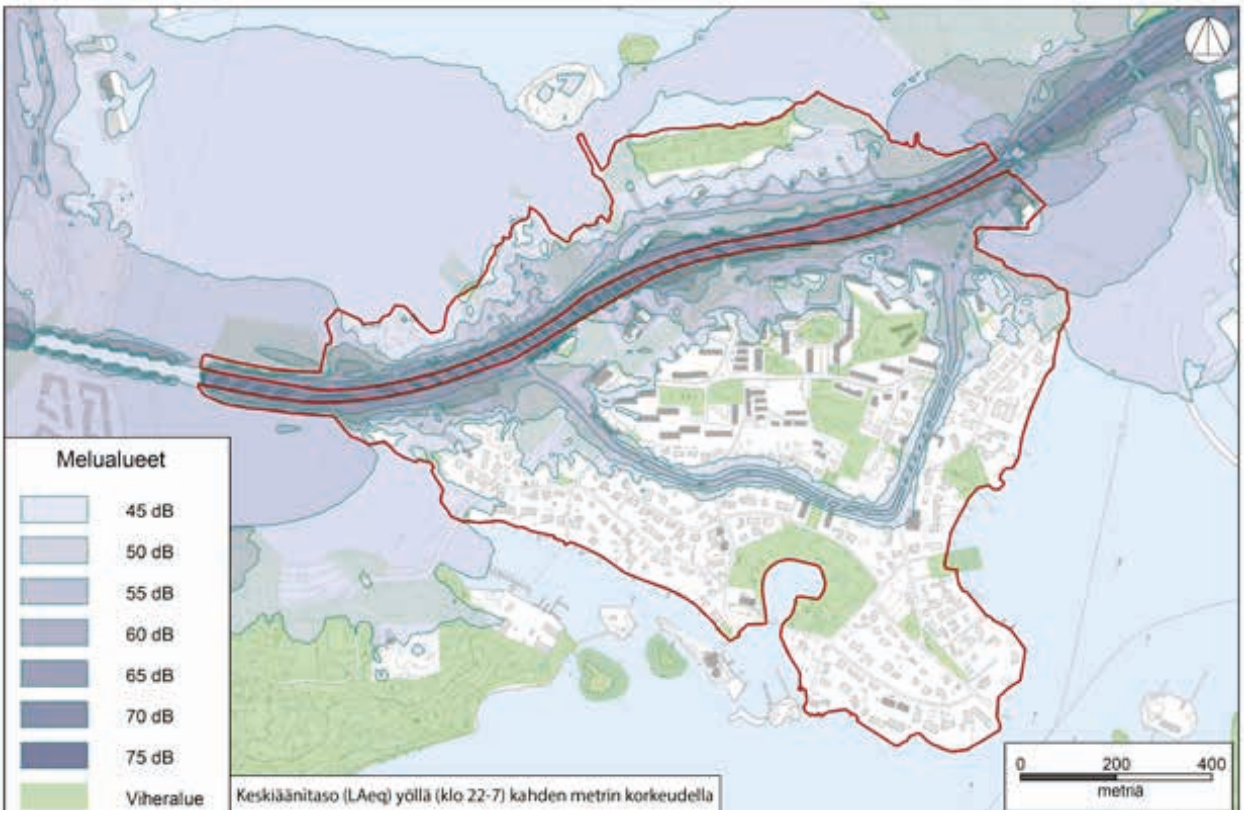

Saaren läpi Kulosaaren puistotietä pitkin kulkee ulkoilun ja pyöräilyn pääreitti, joka palvelee pääosin läpikulkuliikennettä ja saarelta ulospäin suuntautuvaa liikennettä. Kulosaaren pohjois- ja eteläosaan on osoitettu seudulliset pääulkoilureitit, jotka kulkevat Kulosaaren merkittävimpien puistojen, Kulosaaren rantapuiston ja Eugen Schaumanin puiston kautta. Valtakunnallinen opastettu pyöräilymatkailureitti sekä opastettu maisemareitti on linjattu rauhallisille tonttikaduille.

2.1 Kaavatilanne ja alueen nykyinen maankäyttö

2.1.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat maankäytön kansallisen tason ohjausväline. Kulttuuriympäristöjen alueiden käytön suunnittelussa huomioidaan rakennettujen ympäristöjen lisäksi myös valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet sekä muinaisjäännökset.

Tarkastelualueelle sijoittuu Museoviraston vuonna 2009 laatiman listauksen mukaan yksi valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö, ns. RKY-ympäristö: Kulosaaren huvilakaupunki (ks. kohta 2.3.1).

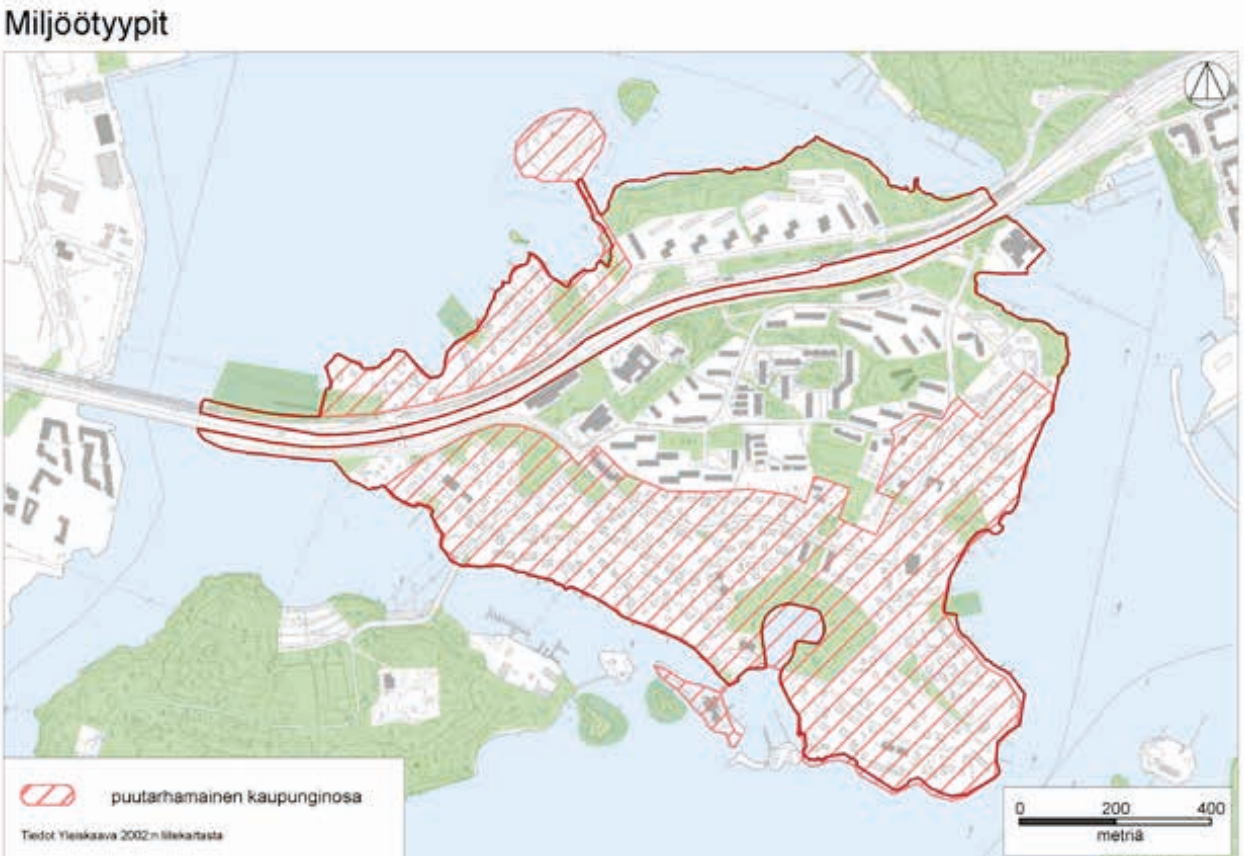

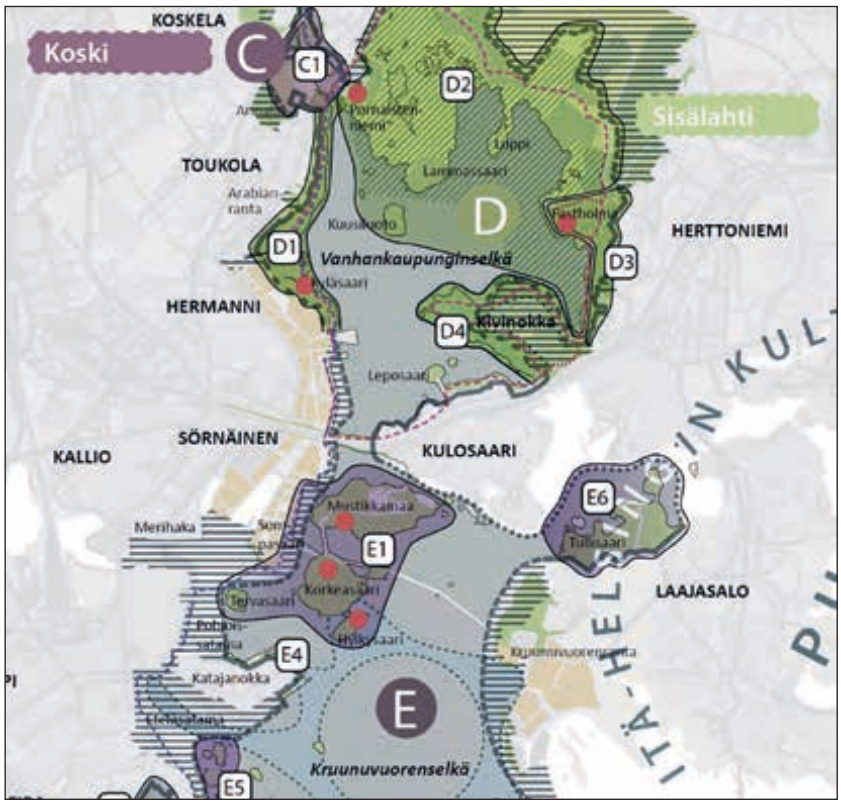

Ote Helsinkipuisto-kartasta.

Maankäyttö

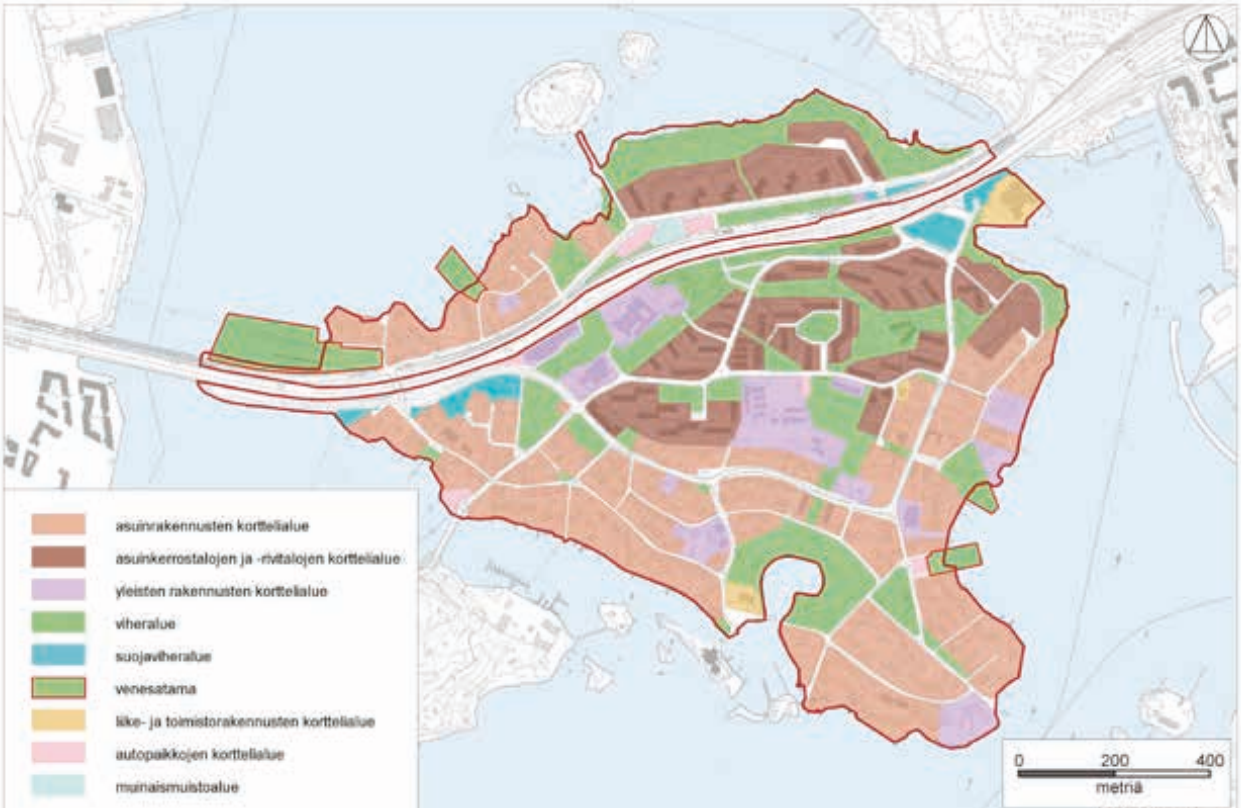

Ote Uudenmaan maakuntakaavasta.

Ote uuden yleiskaavaluonnoksen virkistys- ja viherverkostosta. Kulosaarta ympäröivä lahti on merkitty merelliseksi virkistysalueeksi. Eugen Schaumanin puisto on merkitty kaupunginosapuistoksi.

Ote Helsingin yleiskaavasta vuodelta 2002.

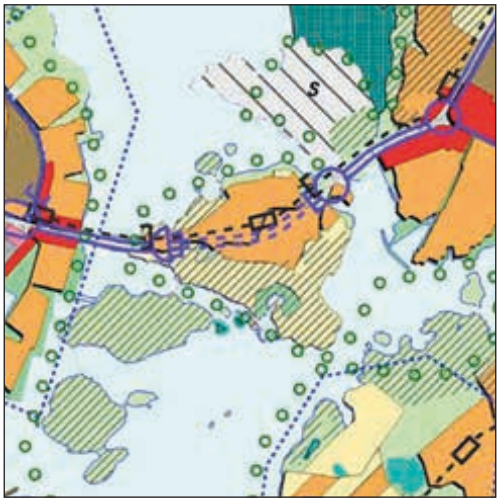

2.1.2 Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntakaavassa Kulosaari kuuluu taajamatoimintojen alueeseen (ruskea alue), joka on lisäksi kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä (vihreä vaakaviivoitettu alue). Kaavassa näkyy myös Itäväylä moottoriväylänä, sekä metrorata seutuliikenteen ratana. Leposaari on merkitty virkistysalueeksi. Myös voimajohto on merkitty kaavaan.

2.1.3 Yleiskaava

Helsingin yleiskaavaluonnos valmistui vuoden 2014 lopussa, se oli nähtävillä 7.1.–27.2.2015. Kaavaluonnoksessa Itäväylän ja metroradan varsi on merkitty kantakaupunkialueeksi ja loput saaresta asuntovaltaiseksi alueeksi. Kaavassa Itäväylä on merkitty kaupunkibulevardiksi ja sen Kulosaaressa kulkeva osuus merkitty katettavaksi. Itäväylälle ei voida tehdä kaupunkibulevardiratkaisua ilman tunneli- tai kansiratkaisuja johtuen metroradan kaupunkirakennetta jakavasta vaikutuksesta (KSV, Yleiskaavan selvityksiä YOS 2014). 2000-luvun alussa tehdyssä selvityksessä tunneli osoittautui kattamista tehokkaammaksi ja kaupunkirakenteellisesti ja –kuvallisesti paremmaksi ratkaisuksi. Kaavaluonnokseen on merkitty myös Kulosaaren läpi kulkeva baana, pyöräliikenteen laatureitti. Eugen Schaumanin puisto on merkitty kaupunginosapuistoksi. (Asuinalueita kokoava, keskeinen ja helposti saavutettava puistoalue, jota kehitetään toiminnallisesti monipuoliseksi siten, että se palvelee eri käyttäjäryhmiä ja vahvistaa alueen identiteettiä. Puistojen luonne vaihtelee rakennetusta luonnonmukaiseen ja kuvastaa alueen ominaispiirteitä. Kaupunginosapuistojen suunnittelussa tulee ottaa huomioon lisärakentamisen myötä kasvava käyttäjämäärä. Yhteydet kaupunginosapuistoon tulee suunnitella turvallisiksi ja miellyttäviksi.)

Voimassa olevassa vuoden 2002 yleiskaavassa Kulosaaren alue on keskiosistaan kerrostalovaltaista, eteläosistaan pientalovaltaista aluetta. Saaren pohjoisranta ja Kluuvinlahden ympäristö on merkitty virkistysalueeksi. Vanhan Kulosaaren alue on luokiteltu kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi.

Helsingin vihersormet ovat yleiskaavatasolla määriteltyjä viheraluekokonaisuuksia, jotka korostavat kaupungin eri osien maisemallista identiteettiä. Kulosaari sijoittuu näistä suurimman ja keskeisimmän, Helsinkipuiston keskelle.

2.1.4 Asemakaava

Koko suunnittelualue on asemakaavoitettu, ja vanhin voimassa oleva asemakaava on saaren keskiosan kaava vuodelta 1959. Saaren eteläosiin, Vanhan huvilakaupungin alueelle on laadittu suojelukaava 1980-luvulla. Sittemmin alueelle on laadittu useita, yksittäisiä tontteja koskevia uudempia asemakaavoja. Vuonna 2005 vahvistui Kulosaaren huvila-alueen uudemman

rakennuskannan suojelukohteita sisältävä kaavamuutos. Tällä hetkellä vireillä on mm. korttelitalon ympäristön kaavamuutos, jonka lisäksi ostoskeskuksen asemakaavamuutos tulee vireille syksyllä 2015 (ks. kohta 2.2.1). Kaupunkisuunnitteluvirastossa aloitetaan lähitulevaisuudessa Kulosaaren täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteiden laatiminen.

2.1.5 Vuokra-alueet

Kiinteistöviraston vuokraamat alueet

Naurissaaressa on osin EV-alueella ja osin katualueella sijaitsevalla vuokra-alueella väliaikainen pysäköintipaikka, HSY:n pumppaamo ja kaksi hiekkasiiloa. Lisäksi on vuokrattu alue tontilta 42070/4 tulevan viemärin sekä siihen liittyvän pumppaamon rakentamista ja pitämistä varten. Pysäköintialue (n. 500m2) on vuokrattu A-lehdille toistaiseksi. Vuokrasopimukset on tehty silloin kun alue oli tonttia (42060/2) eli ennen kaavamuutosta (v. 2005), jossa alue merkittiin EV-alueeksi. Alueen ongelmana on hoitamattomuus, joka todennäköisesti johtuu epäselvistä hoitorajoista. Kiinteistöviraston vuokrasopimuksissa on kunnossapitoehto vain alueelle johtavalle tieyhteydelle. Hoitoluokkakartassa alue on lähes kokonaan H-aluetta eli hoitoluokittamaton. Alue on kaavan mukaan HKR:n hallinnassa.

Eugen Schaumanin puiston alueella sijaitseva puinen asuinrakennus (Armas Lindgrenintie 2) on vuokrattu hengelliselle järjestölle, Songtsen ry:lle.

Rakennusviraston vuokraamat alueet

Kulosaarentien puistikko (Kulosaarentien 8) on vuokrattu ruotsinkielisen päiväkoti Domuksen käyttöön. Alueelle on rakennettu tilakeskuksen teettämänä aidattu leikkipiha, jossa on muutamia leikkivälineitä.

Kulosaarentien puistikko.

Eugen Schaumanin puiston puistometsäalueen hoidosta on sopimus Botanica Calonian Säätiön kanssa. Säätiö on perustanut alueelle Fennobalttisen metsäpuutarhan. Alueen puustoa hoitaa rakennusviraston luonnonhoitoyksikkö. Alue on hoitoluokituksen ulkopuolella, mutta kaupunki pitää sopimuksen mukaan huolta, että huonokuntoiset puut eivät aiheuta vaurioita ympäröiville alueille.

Kulosaaren alueurakoitsijalla on lupa pitää hiekkasiiloa Nandelstadhin pysäköintialueella. Kulosaarentien varrella Adjutantinpuiston kentän vieressä sijaitseva jätteenkierrätyspiste on vuokrattu HSY:lle.

Liikuntaviraston ulkopuolelle vuokratut alueet

Kaavan mukainen venesatama-alue Soutajankujalla on kokonaisuudessaan vuokrattu Helsingin Meriveneilijät Ry:lle (LIV). Vuokrasopimus on voimassa

toistaiseksi. Vuokralaisella on hoitovelvollisuus koko vuokra-alueelle. Ongelmana on alueen itäosa, jossa ei ole venesatamaan liittyviä toimintoja, vaan alue on luonnonhoitoaluetta.

Hylkeen venesatama-alue on vuokrattu Brändö Seglare rf:lle. Vuokrasopimus on voimassa vuoden 2021 loppuun asti.

Raitalahti.

Raitalahden venesatamasta on vuokrattu Raitalahden venesatama ry:lle laiturinpito-oikeus. Ranta, johon laituri on kiinnitetty, on yleistä puistoaluetta.

Liikuntavirasto on vuokrannut Vihreä-Valkoinen Tennishalli Oy:lle noin 1116 neliömetrin alueen autojen pysäköintitoimintaa varten Adjutantinpuiston VU-alueelta vuoden 2018 loppuun asti. Myös varsinaisen tennishallin lisärakennus sijaitsee vuokra-alueella.

Bomansonin-, Lars Sonckin ja Granfeltintien rajaama VU-alue ja tenniskentät on vuokrattu Vihreä-valkoinen Tenniskerho ry:lle vuoden 2020 loppuun saakka. Alueella saa pitää 600m2:n suuruista ylipainehallia syyskuusta toukokuun puoleen väliin. Vuokra-alueeseen kuuluu tenniskenttien ja Bomansonintien välinen nurmialue, johon on vastikään uusittu rakennusviraston toimesta puurivi. Hoitovastuut tulee päivittää kun sopimus uusitaan.

2.2. Suunnitteluun vaikuttavat ajankohtaiset hankkeet

Korttelitalon asemakaavaluonnos. KSV.

2.2.1. Asemakaavoitus- ja liikennesuunnitteluhankkeet

• Korttelitalon kaava. Korttelitalon (jo rakennettu) ja sen ympäristöön suunnitellut asuinpistetalot mahdollistava kaavamuutos on kaavaehdotusvaiheessa.
• Kulosaaren ostoskeskuksen uudistus. Tarkoituksena on peruskorjata pääosa ostoskeskuksesta ja tutkia itäisen paviljongin purkamista, jonka tilalle suunnitellaan uutta asumis- ja liikerakentamista.
• Svinhufvudintie 3:n lisärakentaminen. Kerrostalon tontille suunnitellaan poikkeamismenettelyllä nykyisen kerrostalon korottamista kerroksella. Kyseinen taloyhtiö on jättänyt myös kaavanmuutoshakemuksen, jossa he hakevat kaavamuutosta rivitalon rakentamiseksi samalle tontille. Asia ei ole edennyt kaupunkisuunnitteluvirastossa. Ehdotettu rivitalo sijoittuu Svinhufvudintien varrella olevaan jyrkkään rinteeseen.
• Kulosaaren täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteiden laatiminen.
• Pyöräliikenteen laatukäytävien (baanojen) verkkosuunnitelma. Suunniteltu baana kulkee Kulosaaren puistotietä pitkin, vaihtoehtona on ollut nykyisen kevyenliikenteen reitin leventäminen ja ajoradan muuttaminen pyöräilykaduksi (pyörät ajoradalle, jolloin autoilija sovittaa nopeuden pyöräilijöihin). Jos toteutettaisiin pyöräilykatuna, ei tarvitse poistaa pysäköintipaikkoja. Itäbaanaa kos-

keva suunnitelma on menossa kaupunkisuunnittelulautakuntaan syksyllä 2015.

• Itäväylän kattaminen. Yleiskaavaluonnoksessa Itäväylä on merkitty kaupunkibulevardiksi ja sen Kulosaaressa kulkeva osuus merkitty katettavaksi. Itäväylälle ei voida tehdä kaupunkibulevardiratkaisua ilman tunneli- tai kansiratkaisuja johtuen metroradan kaupunkirakennetta jakavasta vaikutuksesta (KSV, Yleiskaavan selvityksiä YOS 2014). 2000-luvun alussa tehdyssä selvityksessä tunneli osoittautui kattamista tehokkaammaksi ja kaupunkirakenteellisesti ja -kuvallisesti paremmaksi ratkaisuksi. Asemakaavatasoisen suunnittelun aloittamisesta ei ole päätetty.

2.2.2. Muut suunnitteluun vaikuttavat hankkeet

• Korttelitalon ympäristö. Werner Wirénin tien suunnittelu on käynnissä 2015. Kadun rakentaminen tulee ajankohtaiseksi kun asemakaava tulee lainvoimaiseksi. Pistetalojen rakentamisen aikataulu ei ole tiedossa.

• Ostoskeskuksen lähiympäristön parantaminen, johon liittyy mm. Kyösti Kallion tien kaventaminen, korotettujen suojateiden rakentaminen sekä pysäköintipaikkojen jäsentely. Kyösti Kallion tien parantamisen suunnittelu on käynnissä 2015 ja tavoitteena on toteuttaa kunnostus myös samana vuonna. Suunnittelu tehdään yhdessä Werner Wirénin tien kanssa.

• Kalasatamasta Mustikkamaalle valmistuva Isoisänsilta. Uusi kevyenliikenteen silta vaikuttaa myös Kulosaaren pyöräliikenteeseen. Kantakaupungista itään kulkeva pyöräliikenne siirtyy osaltaan kulkemaan Mustikkamaan kautta.

• Granfeltintien kääntöpaikan kunnostus ja laajennus. Brändö Seglare ry:n aloittama hanke kääntöpaikan parantamiseksi. Yhdistys on teettänyt arkkitehdillä alustavan suunnitelman, jossa vanha rantamuuri puretaan, jotta kääntöpaikan leventäminen on mahdollista. Venesataman laiturin perusparannus on aikeissa toteuttaa syksyllä 2015, jonka yhteydessä yhdistys olisi kiinnostunut toteuttamaan myös kääntöpaikan kunnostuksen.

• Eugen Schaumannin puiston kunnostuksesta on laadittu hankesuunnitelma, mutta kunnostussuunnitelman laatimisen ajankohtaa ei ole päätetty.

Kyösti Kallion tie.

Granfeltintien kääntöpaikka.

2.3. Arvokkaat ja suojellut kohteet

2.3.1. Arvokkaat ja suojellut kulttuuriympäristökohteet

Alueella on sekä valtakunnallisesti että asemakaavalla suojeltuja kohteita ja ympäristökokonaisuuksia.

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY)

Kulosaari on yksi maan vanhimmista puutarhakaupungeista, joka on suunniteltu 1900-luvun alun huvilakaupunkiperiaatteiden mukaisesti. Alueen rakennuskanta koostuu puu- ja kivihuviloista sekä alueen ytimessä sijaitsevasta puistoalueesta, jossa kohoavat näyttävinä Kulosaaren kasino ja rantahotelli.

Wihurinaukio ja Kulosaaren kasino.

Maisemakulttuuri

Suojeltu rakennettu ympäristö

Ylempänä rinteessä ovat rivitalot ja saaren korkeimmalla kohdalla kirkko ja kellotorni. Useimmiten yhdenperheen asunnoiksi suunnitellut huvilat ovat saaneet rinnalleen nuorempia huviloita. Katuverkko noudattelee saaren maaston muotoja ja ympäristölle antaa leiman tienvarsien ja puistojen monipuolinen puusto ja rehevät istutukset. Vanha huvilakaupunki on keskittynyt saaren eteläisille ja itäisille ranta-alueille. Kulosaaren kirkko on vuodelta 1935 (B. Jung) ja Kulosaaren keskeiseen puistotilaan kasinopuistoon liittyy Kulosaaren Casino, alkuaan Brändö Pavillon, 1915 (A. Lindgren) ja Wihuriyhtymän pääkonttori, alunperin Kulosaaren rantahotelli 1917 (L. Sonck). Kulosaaren tunnetuimpia asuinrakennuksia ovat Ribbinghofin rivitalot (1916-1917 A. Lindgren ja B. Liljeqvist), jotka ovat lajinsa varhaisimpia Suomessa.

Pronssikautinen hautaröykkiö Kulosaaren puistotien ja Itäväylän välillä.

Muinaisjäännökset

Suunnittelualueella on kaksi säilynyttä muinaisjäännöstä. Pronssikautinen hautaröykkiö sijaitsee kalliolla Kulosaaren puistotien ja Itäväylän välillä. Hylje-luodon pohjoispuolella on tuhoutunut puualuksen hylky. Alkujaan n. 30 m pitkä alus on arveltu rakennetuksi 1700-luvun loppupuolella/1800-luvun alussa. Hylyn toinen pää on jäänyt 1952 rakennetun aallonmurtajan alle.

Maisemakulttuurikohteet (Yleiskaava 2002:n mukaiset, ovat samat myös uudessa yleiskaavaluonnoksessa)

Helsingin yleiskaavan 2002 mukaisia arvokkaita maisemakulttuurin kannalta edustavia ja kiinnostavia kohteita ovat Bomansonin- ja Lars Sonckin tien merkittävät puukujanteet, aikakaudelleen tyypilliset Eugen Schaumannin puisto, Ribbinginhovi, Kramerinlehto, Juliuksen puisto ja Wihurinaukio sekä kaavoitushistoriallisesti ja ympäristöarvoiltaan merkittävä vanhan Kulosaaren asuinalue, jolla on erityinen merkitys puutarhakulttuurin kannalta.

Asemakaavan suojelemat kohteet

Asemakaavalla on suojeltu useita vanhan Kulosaaren rakennuksia ja pihapiirejä. Alueen puistoista Eugen Schaumanin puisto ja Ribbinginhovin puistikko ja Hylje- ja Valas-luodon venesatama-alueet ovat myös suojeltu. Myös yksi yksittäinen aitarakenne on suojeltu.

Kellotorninrinne on määritelty aikakautensa arvoympäristöksi.

Arvoympäristöt

Kluuvin miljöökokonaisuuteen kuuluva Eugen Schaumanin puisto, Ribbinginhovi ja Kellotorninrinne sekä Kramerinlehto on määritelty aikakautensa arvoympäristöksi (HKR). Kohteet edustavat 1920-40-luvun puistosuunnittelua ja ne ovat historiallisesti, maisema-arkkitehtonisesti, kaupunkirakennustaiteellisesti, kaupunkikuvallisesti, kaupunkirakenteellisesti, harvinaisuudeltaan ja alkuperäisyydeltään arvokkaita.

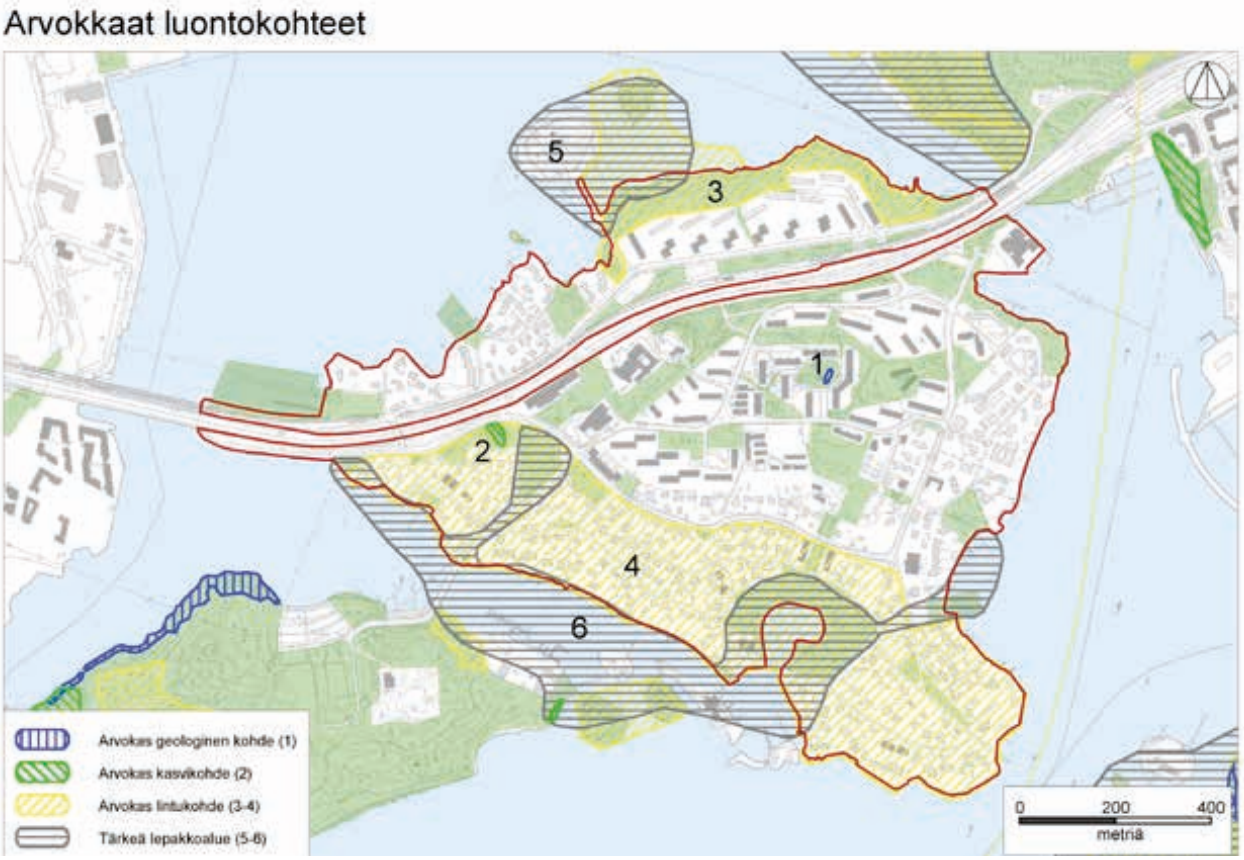

2.3.2. Arvokkaat ja suojellut luontokohteet

Helsingin kaupungin ympäristökeskuksen ylläpitämän luontotietojärjestelmän mukaan suunnittelualueella on erilaisia luontoarvoja: geologisia, kasvi- ja linnustokohteita sekä lepakkoalueita.

Geologisesti tai geomorfologisesti arvokas kohde

1. Tupavuoren Muinaisrantakivikko (21-33), arvoluokka III. Muinaisrantakivikko (koko 30 x 12 m) on lähes kokonaan kasvien ja hiekan peitossa. Kivien koko keskimäärin 0,05-0,3 m. Korkeustaso n. 30 m mpy (Litorina-meri).

Arvokkaat kasvillisuus- ja kasvistokohteet

2. Vuorineuvoksentien rinne (57/90), arvoluokka III. Pienialainen rinnelehto, jonka kasvistoon kuuluvat mustakonnanmarja, lehtokuusama, sinivuokko, koiranheisi ja sormisara. Lisäarvoina Helsingissä muuten huomionarvoiset lajit mustakonnanmarja ja lehtokuusama sekä kohteen sijainti (lähellä keskustaa, Kulosaaren ainoa säilynyt rinnelehto).

Linnustollisesti arvokas kohde

3. Varjosaari-Naurissalmen länsiranta (138/99), arvoluokka III. Metsä tervalepikkoa, jossa lahopuita ja rehevä aluskasvillisuus. Pohjoisosastaan sekametsää, joka avoin, harva ja aluskasvillisuudeltaan melko paljas. Varjosaari

lehtomainen, ruoikkoalue. Leposaaren kannaksen lounaiskulmassa rehevä, kapean pienialainen tervalepikko (mustapääkerttu, lehtokerttu). Ruoikkoalue, tervalepikot lahopuineen ja rehevine aluskasvillisuuksineen. Pesimälinnustona silkkiuikku, kyhmyjoutsen, sinisorsa, rantasipi, kalalokki, meriharakka, mahdollisesti liejukana, metsiköissä runsas lehtimetsän peruslajisto, kultarinta, mustapääkerttu, pikkutikka, rytikerttunen, mahdollisesti kalatiira.

4. Kulosaaren huvila-alue (11/03), arvoluokka III. Laaja, vanha ja yhtenäinen omakotitaloalue. Yksityispihojen puutarhat ja puistot muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden. Puutarhoista monet vanhoja ja suuria, puusto ja pensasto monipuolista, rehevää. Pesimälinnustona runsas ja monipuolinen pihojen peruslajisto, lisäksi: idänuunilintu, pensaskerttu, kottarainen, sepelkyyhky (runsas).

Lepakkokohteet

5. Hopeasalmi (19/03), arvoluokka II. Tärkeä lepakkoalue Mustikkamaan ja Kulosaaren välisessä salmessa. Alueeseen liittyy Eugen Schaumanin puisto ympäristöineen ja sen itäpuoleinen lahti. Alueella on lepakoille soveliaita ruokailualueita, kuten pihapiirejä, teitä, kujia, pienvenesatamia, varjoisia rantoja ja sokkeloisia lahtia. Alueelta löytyy aina suojaisia saalistuspaikkoja, vaikka tuuli puhaltaisi miltä suunnalta tahansa. Ajoittain lepakkojen käyttämään alueeseen kuuluu Mustikkamaan eteläranta. Lajeina pohjanlepakko, vesisiippa, viiksisiipat ja korvayökkö.

6. Leposaari - Kulosaaren pohjoisranta (27/03), arvoluokka III. Paikallisesti tärkeä lepakkoalue Kulosaaren pohjoisrannalla, Leposaaressa ja Varjosaaressa. Alue muodostaa suojaisan lepakoiden ruokailupaikan Kulosaaren ja pikkusaarien väliin. Leposaari on hautausmaa, ja siellä on runsaasti puita. Alueelta on lentoyhteydet Kivinokan lepakkoalueelle. Lajeina pohjanlepakko ja vesisiippa.

Luonnonmuistomerkki

Kaksi koivua, Kulosaari (27). Koivut sijaitsevat yksityisellä tontilla Marsalkantien varressa ja niiden ikä on tontin omistajan mukaan lähes 200 vuotta. Niillä ollut 70-luvun alussa nykyistä enemmän maisemallista merkitystä, koska lähistöllä ei ollut muita kookkaita puita.

2.4. Käyttäjäkyselyn tulokset ja asukaspalaute

Kerro kartalla -asukaskyselyssä alkukesällä 2014 saatiin runsaasti palautetta ja kehittämisehdotuksia. Myös suunnitelmaluonnosta kommentoitiin paljon.

Valokuvia ja tuloksia lasten (yllä) ja nuorten (alla) työpajoista joulukuussa 2014.

Kulosaaren ”helminä” pidettiin Eugen Schaumanin puistoa (36) ja Kulosaaren rantapuistoa (1), joita molempia arvostettiin myös sieltä avautuvien maisemien ja näkymien takia. Kaduista viihtyisimpänä ja parhaiten toimivimpina pidettiin Hopeasalmenrantaa ja Hopeasalmentietä. Luontoelämyksiä eniten tarjoaa kyselyn mukaan Kulosaaren rantapuisto (1) sekä Kirkkopuisto (30). Historiallisesti merkittävimpänä pidettiin Wihurinaukion ympäristöä. Rauhaa tarjosi Leposaari. Vastaajat itse käyttivät eniten Kulosaaren rantapuistoa (1), Åxel Ståhlen puistoa (28) sekä Risto Rytin puistoa (26)). Paras kohtaamispaikka oli Kulosaaren ostoskeskus.

Kulosaaren rantapuisto (1), Axel Ståhlen puisto (28), Risto Rytin puisto (26), Vähäniitty (33), Kramerinlehto (15) ja Eugen Schaumanin puisto (36) kaipasivat vastaajien mielestä kiireisimmin kunnostusta ja hoitotoimenpiteitä. Risto Rytin puistoon (26) toivottiin palautettavaksi pelikenttää ja toivottiin, että myös puiston talviaikainen käyttö (luistelu, pulkkamäki) huomioitaisiin tulevaisuudessa.

Katualueista kunnostusta vaativat ensisijaisesti Hopeasalmenranta ja Vanha Kelkkamäki. Uusia valaistavia käytäviä toivottiin mm. Kulosaaren rantapuiston (1) itäiseen osaan ja Kirkkopuistoon (30), myös koirapuistoa ja siihen liittyvä käytävä toivottiin valaistavaksi.

Kulosaaren yleisistä alueista oli vastaajien mielestä huolehdittu kohtalaisen hyvin ja puistojen ja katujen hoitoa pidettiin pääosin riittävänä. Palautteissa toivottiin hoidon ja kunnossapidon tehostamista ja lisää roska-astioita mm. Adjutantinpuistoon (16) ja -polun alikulkuun, Kulosaaren rantapuiston (1) itäisimpään osaan, Metroaseman ympäristöön ja Itäväylän suojaviheralueille sekä ostoskeskuksen ympäristöön ja Relanderinaukiolle (22) ja Lempi Aulangon kallion (23) yhteyteen. Erityistä huomiota toivottiin kiinnitettävän kävelyreittien reunojen ja niittyalueiden niittoihin sekä kevätsiivoukseen. Parempaa talvikunnossapitoa toivottiin kaikille katualueille, puistokäytävistä erityisesti mm. Presidentinpolulle. Talvikunnossapidon piiriin toivottiin otettavaksi Kulosaaren rantapuiston käytävät.

Monet asukkaat olivat huolissaan Kulosaarelle ominaisen väljyyden ja vihreyden katoamisesta täydennysrakentamisen myötä, toisaalta jotkut ehdottivat myös mahdollisia uusia täydennysrakentamiseen soveltuvia paikkoja.

Kerro kartalla -palvelusta vastanneista suuri osa toivoi Kulosaaren luonnonhoidon alueiden hoitotason nostoa. Tähän viittaa myös puhelimitse ja sähköpostilla saatu asukaspalaute. Toisaalta osa toivoi, että kaikkia metsäalueita ei muuteta puistomaisiksi.

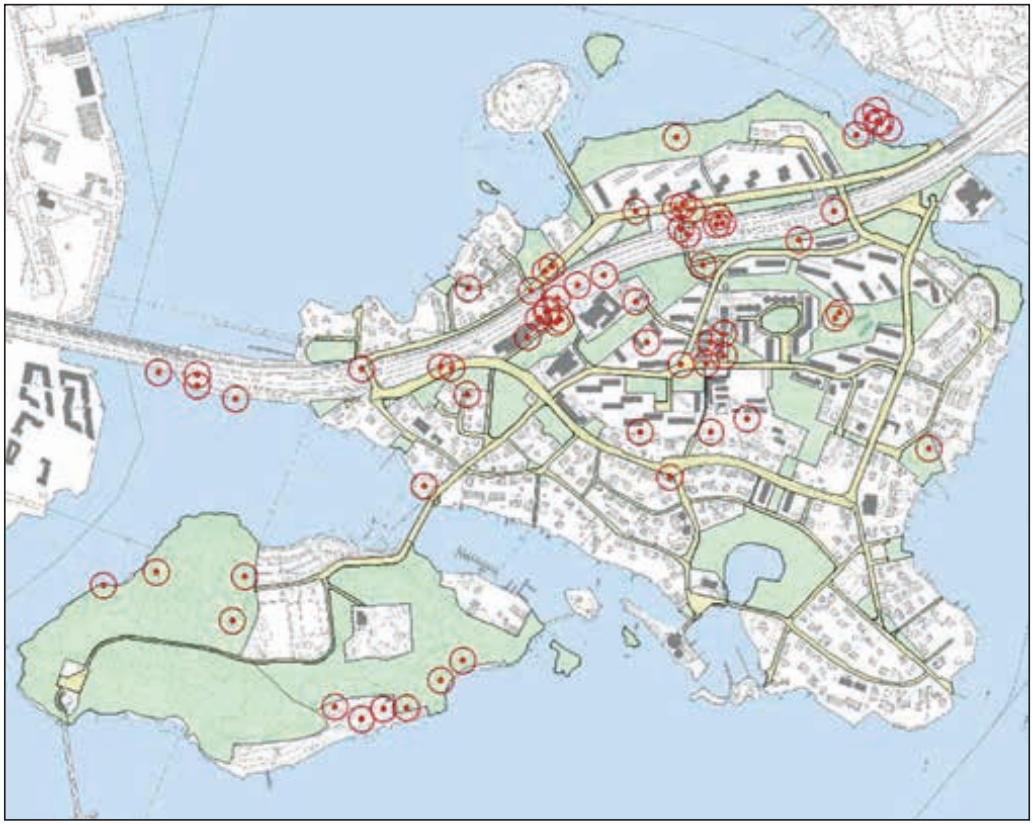

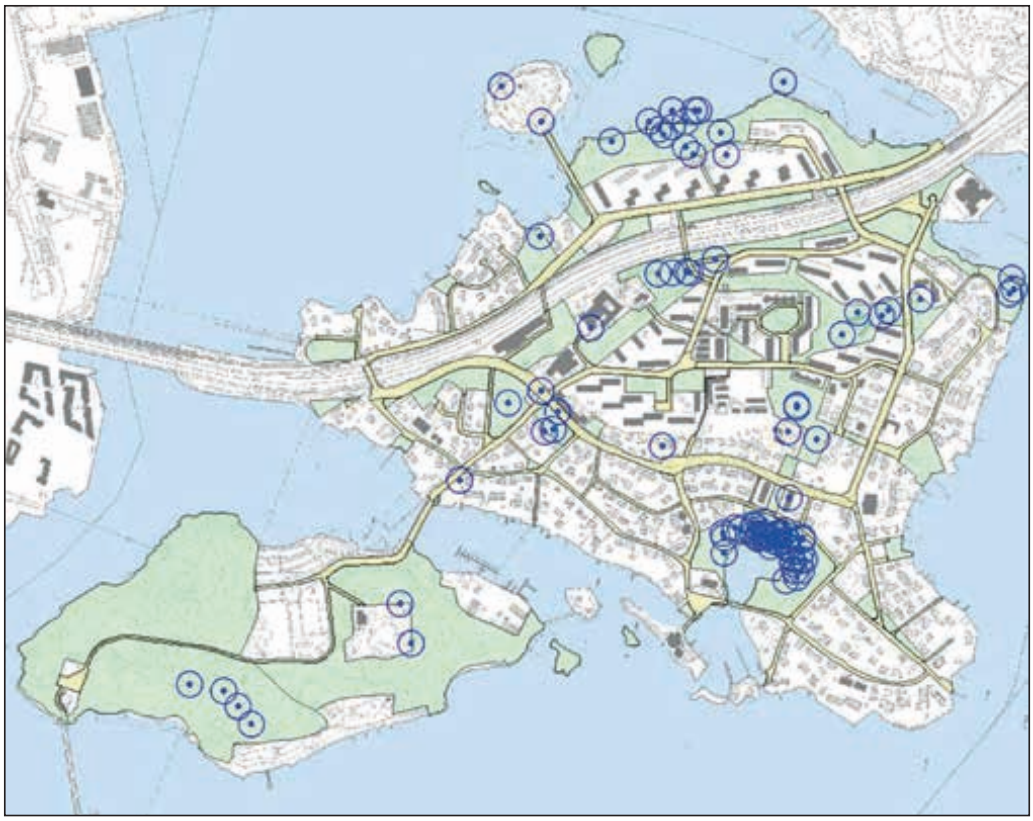

Käyttäjäkyselyjen tuloksia kartalla. Yllä negatiivista ja alla positiivista.

Vaikeakulkuisena jalkakäytävänä ja puistoreittinä nousi esiin Presidentinpolku sekä Kyösti Kallion tie ostoskeskuksen edustalla. Liikenteellisesti turvattomina alueina pidettiin Kulosaaren puistotietä, puistotien ja Tupasaarentien risteysaluetta ja alikulun ympäristöä, Kyösti Kallion tietä sekä Itäväylän ylittävää siltaa. Muuten turvattomana pidettiin mm. Tenniskeskuksen ja Adjutantinpolun alikulun aluetta sekä turvakodin ympäristöä, lähinnä siivottomuuden, ilkivallan ja epämääräisten porukoiden takia.

Suunnittelun aikana teimme yhteistyötä Kulosaaren peruskoulun 4. ja 5. luokan sekä Kulosaaren yhteiskoulun 9F-luokan kanssa saadaksemme alueen lasten ja nuorten mielipiteet ja omat kehittämisehdotukset esiin. Molemmissa kouluissa pidettiin työpajat, jonka aikana lapset ja nuoret piirsivät, kirjoittivat tai muovailivat opettajiensa ja nuoriso-ohjaajien kanssa havaintojaan ja mielipiteitään paperille ja kartoille. Nuoret ja lapset pitivät valaistusta yleisesti huonona. He kaipasivat myös lisää tekemistä isommille lapsille ja nuorille, toisaalta Kulosaaren rauhallisuus koettiin hyvänä asiana. Risto Rytin puisto oli nuorison ja lasten eniten käyttämä puisto Kulosaaressa, ja sinne toivottiin lisää toimintoja. Yleisellä toivomuslistalla oli mm. lisää penkkejä ja roskiksia, tekonurmipintainen pelikenttä, välineitä ja toimintoja isommille lapsille ja nuorille puistoihin sekä jäätelökioski.

2.5. Edellisen aluesuunnitelman toteutuminen

Viheralueiden osalta on toteutettu useita edellisessä aluesuunnitelmassa päätettyjä hankkeita, kuten Svinhufvudinpuiston peruskorjaus, Juliuksenpuiston leikkipaikka ympäristöineen ja Tupasaarenpuiston kautta kulkeva kevyenliikenteen väylä. Hankkeita tai lisäselvityksiä on jäänyt myös toteutumatta, vaikka ne olisivat edelleen ajankohtaisia. Tällaisia kohteita ovat mm. Kulosaaren rantapuiston itäisen käytävän valaiseminen ja pienen leikkipaikan kunnostaminen, Purjehtijankujanpuiston rantaan johtava uusi käytävä ja oleskelualue, Ståhlberginkujan puistometsän valaistuksen ja turvallisuuden parantaminen, Kramerinlehdon peruskorjaus, Eugen Schaumanin puiston ja Kellotorninrinteen peruskorjaussuunnittelu ja peruskorjaus sekä venesatamatoimintojen keskittämisen selvittäminen liikuntaviraston kanssa. Kulosaaren penkkejä uusittiin ja otettiin käyttöön edellisessä aluesuunnitelmassa esitetty penkkimalli Lehtovuori Loviisa. Eugen Schaumanin puiston penkit uusittiin ja ovat Helsingin kaupungin kalusteohjeen mukaiset, mallia puupenkki D6.

Edellisen suunnitelman luonnonhoitotyöt toteutettiin alueen silloisen vastaavan luontomestarin mukaan suunnitelman mukaisesti.

Kadut eivät sisältyneet aiempaan viheraluesuunnitelmaan.

Katujen kuntoluokitus

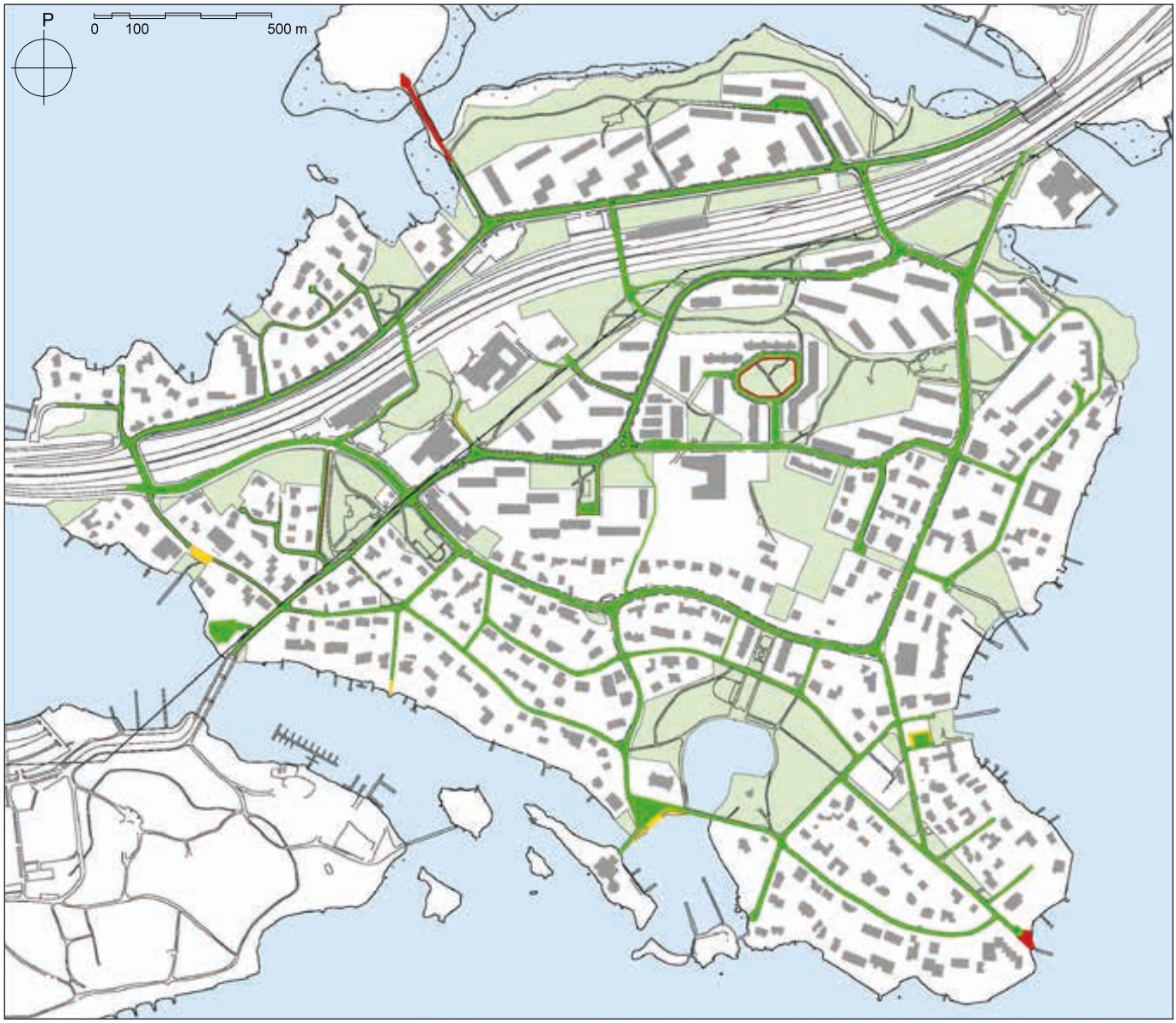

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2015.

1. luokka
2. luokka
3. luokka
Viheralue

3. NYKYTILAN ANALYYSI

Tässä luvussa käsitellään yleisten alueiden nykytilaa, ominaispiirteitä ja kuntoa sekä hoitoluokitusta ja alueiden arvoja. Viheralueet ja kadut kartoitettiin maastossa havainnoiden kesällä 2014. Maastokartoituksessa arvioitiin alueiden kunto, jonka perusteella alueet luokiteltiin kolmeen kuntoluokkaan: toimiva, kunnostettava tai peruskorjattava. Tässä luvussa tuodaan esille myös tarveselvityksen myötä esiin nousseita asioita.

3.1. Kadut ja katuviheralueet

KUNTOLUOKKA	KRITEERIT
1. Toimiva	Kohde on moitteettomassa kunnossa tai siellä on enintään pieniä puutteita, jotka ovat hoidettavissa ylläpidon keinoin.
2. Kunnostettava	Kohteessa on selkeitä puutteita, joiden korjaaminen ei sisälly vuositilauksiin vaan se vaatii lisärahoituksella tehtäviä kunnostuksia.
3. Peruskorjattava	Kohteen käyttötarkoitus muuttuu tai kohteessa on vakavia puutteita, joiden korjaaminen vaatii rahoitusta ja suunnittelua.
Kunnostus- ja peruskorjaustarpeiden kustannusarviot ovat osa kokonaisrahoitustarvetta	

Suojatien koroke Kulosaaren puistotiellä.

Marsalkantie kuuluu vanhaan Kulosaareen.

3.1.1 Katujen ja katuviheralueiden nykytilan kuvaus ja ominaispiirteet

Tarkastelualueen kadut muodostavat tyyliltään ja materiaaleiltaan suunnitteluaikakaudelle tyypillisiä kokonaisuuksia. Vanhan ja uuden Kulosaaren katualueet ovat alkujaan suunniteltu noudattelemaan maastonmuotoja. Kaareileva katuverkko tarjoaa vaihtelevia katunäkymiä paikoin jyrkkäpiirteisessäkin topografiassa. Katualueille on tyypillistä hyvin vähäiset katuistutukset. Useimmilla tonttikaduilla katualue on niin kapea, ettei sille mahdu istutuksia. Katujen yleisilme on kuitenkin tonttien istutusten ja puuston vuoksi vehreä.

Suunnittelualueen kokoojakaduilla on ajoratojen päällysteenä käytetty asfalttia ja reunakivenä punaista graniittia, uudemmissa kohteissa näkyy myös harmaagraniittista reunakiveä, mm. liikenteen jakajissa. Kuivatus on hoidettu viemäröinnillä. Kokoojakaduilla jalankulku- ja pyörätiet on pääosin sijoitettu molemmin puolin ajoratoja ja lisäksi katujen varsille on osoitettu kadunsuuntaista pysäköintiä. Tonttikatujen ajoratojen päällysteenä on käytetty pääosin asfalttia.

Puistokäytävien kuntoluokitus

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2015.

1. luokka
2. luokka
3. luokka
Viheralue

Bertel Jungin tie.

Hopeasalmentie.

Svinhufvudintie.

Karl Lindahlin polku.

Korotettujen suojateiden päällysteenä on asvaltti, niiden luiskat on tehty betonisista elementeistä tai betonikivistä. Töyssyt ovat kokoojakaduilla pääosin betonielementtejä tai asvaltista muotoiltuja patjoja, joihin merkinnät on tehty maalauksin. Tonttikaduilla töyssyt ovat yksinomaan asvaltista muotoiltuja patjoja. Suojateihin liittyvissä liikenteenjakajien korotetuissa osissa on käytetty betonikiveystä tai asvalttia.

Vanha Kulosaari

Vanhan Kulosaaren kokoojakatuja ovat historiallisia linjauksia noudattelevat Kulosaarentie ja Marsalkantie. Kulosaarentien katutila on paikoin hyvin leveä, ja sen katuviheralueet ovat paikoin lähes puistomaisia. Kulosaarentien ja Kalliokaivonmäen risteysalueella on pieni katu-alueella sijaitseva oleskelualue koristeistutuksineen. Muuten alueen kaduilla on niukasti tai ei lainkaan istutuksia, yksi harvoista on Kulosaarentien ja Risto Rytin tien risteysalueella oleva pieni pensasistutus. Isot tontit ja puutarhamiljöö tekevät Kulosaaren katunäkymistä vehreitä. Kulosaarentien varren jalkakäytävissä on paikoin käytetty betonikivettyä erotuskaistaa reunakiven vieressä.

Vanhan Kulosaaren tonttikadut ovat kapeita ja ahtaita, ja kadunvarsipysäköinti kaventaa edelleen katutilaa. Kapeiden tonttikatujen katutila rajautuu usein tontin muuriin tai aitaan. Asvalttipintaisia ajoratoja rajaavat betoniset liimattavat reunakivet. Vuorineuvoksentiellä ajorataa rajaa ”asvalttimakkarareunus”. Soturinpolun päässä ajoradan pinnoite vaihtuu asvaltista kivituhkaan.

Tonttikaduilla ei ole jalkakäytäviä ja katuviheralueet ovat hyvin kapeita kaistaleita, jotka ovat keskenään hyvin monimuotoisia ja saman kadun varrelta voi löytyä kaikki pintamateriaalivaihtoehdot. Useimmiten ne ovat asvaltoitu, kenttäkivetty tai nurmetettu, pensaita niissä kasvaa harvemmin. Kasvillisuuspintaiset alueet kasvavat usein hoitamatonta itsestään kylväytynyttä kasvillisuutta ja rikkakasveja. Katuviheralueita jaksottavat tonttiliittymät ja tonttien rajat. Asvaltoidut ja kivetyt jaksot toimittavat jalkakäytävän virkaa, muuten tonttikaduilla kuljetaan ajorataa pitkin, mikä on liikenneturvallisuuden kannalta huono asia.

Uusi Kulosaari

Uuden Kulosaaren kokoojakatuja ovat Ståhlbergintie, Svinhufvudintie, Kyösti Kallion tie, Risto Rytin tie ja Tupavuorentie sekä Kulosaaren puistotie. Katutila rajautuu usein avoimeen kerrostalopihaan, katuviheralueen jatkuessa saumattomasti piha-alueelle. Uuden Kulosaaren katutilaa ”kaventaa” kadunvarsipysäköinti sekä joukkoliikenne, mikä tuli esiin toistuvasti myös asukaspalautteessa. Uuden Kulosaaren tonttikatujen ajoradan päällysteenä on käytetty asvalttia ja reunakivenä pääosin punaista graniittia, poikkeuksena

Tupavuori, jonka ajorataa rajaa toiselta puolelta puistoon rajautuva ”asvalttimakkarareunus”.

3.1.2 Kunto

Katualueet ja katuviheralueet kartoitettiin maastossa havainnoiden kesällä 2014. Maastokartoituksessa arvioitiin katualueiden kunto, jonka perusteella alueet luokiteltiin kolmeen kuntoluokkaan: toimiva, kunnostettava tai peruskorjattava. Viimeaikaisista kunnostuksista mainittakoon mm. Presidentinpolun peruskorjaus 2014.

Saaren kokoojakadut ovat teknisesti pääosin varsin hyvässä kunnossa. Katujen pinnoitevauriot ovat pistemäisiä ja pinnoitteessa on merkkejä ajoura- ja muista pienistä paikkauksista. Kulumia asvaltissa on etenkin kaivojen ympärillä. Katujen asvalttipinnoitteissa on ”tilkkuisuutta”. Graniittiset reunakivet ovat säilyneet paikallaan. Yleisesti ottaen katurakenteet ovat hyvässä kunnossa, eikä niiden kunto ole aiheuttanut päällysteille vaurioita.

Vanhan Kulosaaren tonttikadut ovat pääosin hyväkuntoisia, ja niiden pinnoitevauriot ovat pääosin pistemäisiä. Vanhojen pinnoitevaurioiden ja putkitöiden aiheuttamien paikkauksien vuoksi osa kaduista on ”asvalttitilkkutäkkejä”. Tonttikatujen liimatut betoniset reunakivet ovat irtoilleet, lohjenneet tai osaksi puuttuvat. Alueella käytössä myös ”asvalttimakkarareunuksia”. Vanhan Kulosaaren tonttikatujen katuviheralueet ovat huonossa kunnossa ja suurelta osin hoitamatta.

Yleisesti ottaen alueella on heikko ajoratamerkintöjen kunto. Erityisesti suojatiemerkinnät ovat paikoitellen hyvin kuluneet, hidasteiden maalaukset ja huomiovärit ovat paikoin kuluneet lähes kokonaan pois.

Turvallisuuden kannalta suurimpia ongelmia katualueilla ovat asukaspalautteen mukaan suuret ajonopeudet, toisaalta myös ajonopeutta rajoittavien töyssyjen tarpeellisuus kyseenalaistettiin. Tonttien kasvillisuuden leviäminen katualueelle häiritsee jalkakäytävällä kulkua mm. Kulosaaren puistotiellä sekä Vähäniitynkujalla.

3.2. Rakennetut viheralueet

3.2.1 Viheralueiden nykytilan kuvaus ja ominaispiirteet

Vanha Kulosaari

Kulosaaren viheralueet kuvastavat aikakautensa kaavoitusta ja suunnittelua. Vanhan Kulosaaren puistot perustuvat pääosin huvilayhdyskunnan alkupe-

Huonokuntoisia töyssyjä Kulosaarentiellä.

Kluuvin puistokokonaisuuteen kuuluva Kirkkopuisto on rakentumaton.

Yllä: Svinhufvudinpuisto.

Alla: Tupavuorenpuisto.

räisiin kaavasuunnitelmiin (Lars Sonck / Bertel Jung). Vanhan Kulosaaren kaupunkirakenteen ytimenä on 1920–30-luvulla rakentunut Kluuvin puistoakseli, ja sen muodostama laaja viheralue- ja miljöökokonaisuus, johon kuuluu merkittävänä osana mm. Kulosaaren Kirkkopuiston rakentumaton kalliomaisema sekä näkymät merelle, Bomansonintien viherakseli, Vähäniitty ja Nandelstadh sekä viheryhteys Vähäniityltä Kirkkopuistoon. Kyseisen miljöökokonaisuuden keskeisin puistoalue on laaja Kluuvin ympärille kiertyvä Eugen Schaumanin puisto laajoine nurmialueineen, puuriveineen ja penkkeineen. Puistossa on myös pieni, vähäisellä käytöllä oleva leikkipaikka. Rinteessä, rivitalojen keskellä sijaitsee kapea vastakunnostettu Ribbinginhovin puistikko vanhoine syreenipensaineen. Sen jatkeena on kirkolle johtava Kellotorninrinne muureineen. Muita historiallisia, alkuperäiseen kaavasommitelmaan perustuneita puistoalueita ovat kunnostusta odottava Kramerinlehto ja 2000-luvulla rakennettu Juliuksenpuisto. Siellä sijaitsee yksi saaren neljästä leikkipaikasta. Kramerinlehdon kasvillisuus on ollut monimuotoista, ja puistossa on huonosta kunnosta huolimatta edelleen laaja perennaistutus. Puiston vanhat koristeomenapuut ovat myös mainitsemisen arvoisia. Hopeasalmenrannan ja Vähäniityn nykyistä ilmettä määrittelevät paljolti liikuntaviraston venesatamatoiminnot.

Alueen viheralueita rajaavat huvila-alueen tonttien muurit ja aidat. Ominaista tälle alueelle on pienet kadun kulmausten puistikot ja pienialaiset yksityisiltä vaikuttavat julkiset ranta-alueet, joista osa on varattu erinäisiä venesatamatoimintoja varten. Suurin osa näistä puustoisista ranta-alueista ja puistikoista kuuluu luonnonhoidon piiriin.

Uusi Kulosaari

Uuden Kulosaaren puistot ovat rakentuneet 1960-luvulla. Keskiosan metsäiselle alueelle sijoittuu laaja usean viheralueen muodostama viheraluekokonaisuus, joka on tärkeä osa Kulosaaren keskustan asukkaiden lähivirkistystä ja

Juliuksenpuisto.

Puistojen ja viheralueiden kuntoluokitus

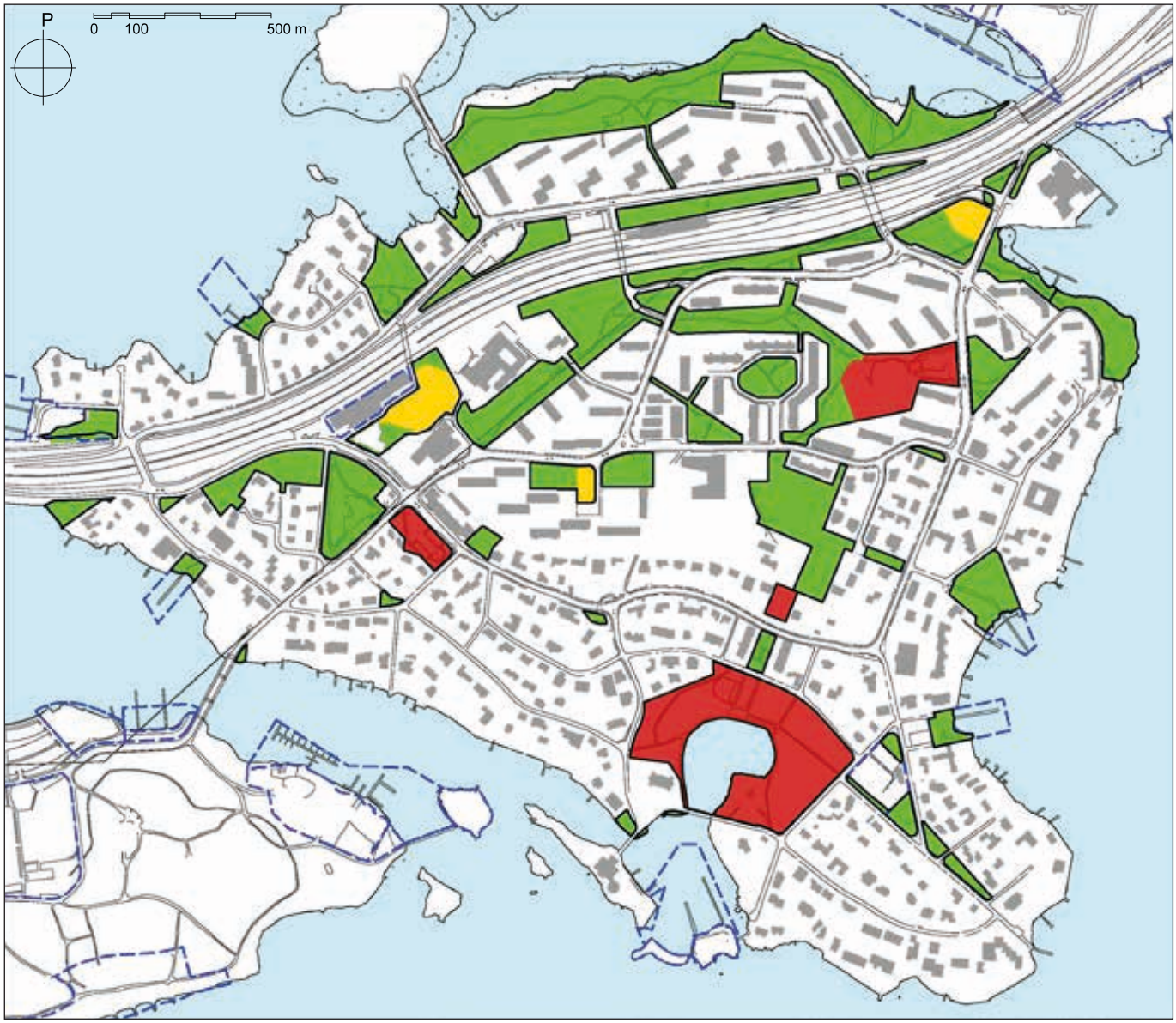

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2015.

1. luokka

2. luokka

3. luokka

Liikuntaviraston hallinnoima alue

reittiverkostoa. Viheralueet sijaitsevat tiivisti asutuksen keskellä tai reunoilla ja ovatkin luonteeltaan pienialaisia pihojen välisiä lähivirkistysalueita, käytävänvarsia ja puistometsiköitä sekä liikenneväylien suojametsiä. 1960-luvun alueelle tyypillinen tonttien aitaamattomuus tekee viheralueista kuitenkin väljemmän oloisia. Suurin osa uuden Kulosaaren puistoista kuuluu luonnonhoidon piiriin. Rakennetuimpia puistoalueita ovat Risto Rytin puiston itäosa ja Svinhufvudinpuisto, joista jälkimmäisen peruskorjaus valmistui 2010-luvun alussa. Svinhufvudinpuistossa on alueen yksi harvoista perenna- ja kesäkukkaistutuksista. Uuden Kulosaaren laajin ja käytetyin puistoalue sijoittuu saaren pohjoisrannalle. Kulosaaren rantapuisto on laaja luonnonmukainen viheralue, jonka komeat rantakalliot ja metsät tarjoavat erilaisia virkistymismahdollisuuksia. Puiston keskellä on pohjois-Kulosaaren ainoa leikkipaikka. Myös Risto Rytin puisto on paljon käytetty siellä sijaitsevan leikkipaikan takia.

Yllä: Ribbinginhovi kunnostuksen aikana vuonna 2014.

Alla: Osin sortunut pergolarakenne uusittiin.

3.2.2 Kunto

Viheralueet ovat pääosin hyvässä kunnossa, mutta kaipaavat poikkeuksetta intensiivihoitoa. Rakennettujen viheralueiden tyypillisiä kuntoon liittyviä ongelmia ovat alkuperäiset, osittain vanhentuneet ja kuluneet kalusteet ja rakenteet, jotka tarvitsevat kunnostusta tai uudistusta sekä päällysteiden kuluneisuus. Muutamat viheralueet ovat nykyisellään vähäisellä käytöllä ja niiden polut ruohottuneita, toisaalta alueella on paljon kuluneisuudesta kärsiviä puistoja. Vähällä käytöllä on nykyään pahoin kulunut ja ruohottuneista käytävistä kärsivä Kramerinlehto, joka odottaa peruskorjausta. Risto Rytin puiston ja Eugen Schaumanin puistojen kuluneet leikkipaikat kaipaavat kunnostusta. Juliuksenpuiston ja Kulosaaren rantapuiston leikkipaikat ovat hyvässä kunnossa. Osa puistokäytävistä on kunnostuksen tarpeessa.

Viimeaikaisista kunnostuksista mainittakoon mm. Ribbinginhovin puistikon kunnostus 2013-2014. Kramerinlehdon kunnostussuunnitelmat on laadittu jo vuonna 2009, mutta puistoa ei ole rahan puutteen vuoksi vielä peruskorjattu. Eugen Schaumanin puiston hankesuunnitelma valmistui vuonna 2010.

3.3 Luonnonhoidon alueet

3.3.1 Luonnonhoidon alueiden nykytila

Yleiskuva

Saaren luonnonhoidon alueiden yhteenlaskettu pinta-ala on 15 ha. Luonnonhoitoalueet ovat pääosin erinäisiä puustoisia suojaviheralueita sekä ranta-alueita. Luonnonalueet ovat pääosin keskittyneet asutuksen ympärille ja kaistaleiksi asutuksen väliin. Ne ovat luonteeltaan pienialaisia puistometsiä, joiden aluskasvillisuus on kulunutta. Luonnonhoidon töistä syntyneet risuka-

sat ovat unohtuneet käytävien varsille. Alueella on myös roskaisuutta. Laajin yhtenäinen luonnonhoidon alue sijoittuu Kulosaaren rantapuistoon, jossa on mm. kalliorantoja ja tervalepikoita sekä komeita männikköjä. Sen lisäksi saaren keskiosissa on kaksi laajaa luonnonhoidon aluetta: Kirkkopuisto ja Risto Rytin puisto.

Kasvupaikat

Metsäalueista kangasmaata on 65 prosenttia (ks. alla oleva kartta). Muut alueet ovat lähinnä kallioita. Kasvullisesta maasta 57 prosenttia on tuoretta kangasta, 23 prosenttia lehtomaista kangasta ja 19 prosenttia lehtoja. Yksi prosentti on kuivahkoa kangasta.

Suunnittelualueella on vajaa hehtaari avoimiksi alueiksi tai niityiksi luokiteltavia alueita (alla olevalla kartalla: muu kasvupaikka). Aluetta hoidetaan niittäen.

Puulajisuhteet ja puuston ikärakenne

Rauduskoivu on yleisin (44 %) puulaji Kulosaaren alueella. Toiseksi yleisin on mänty (35 %). Tervaleppä on pääpuulajina vajaalla viidenneksellä (17 %) kuviosta ja haapaa kahdella prosentilla.

Kasvupaikat

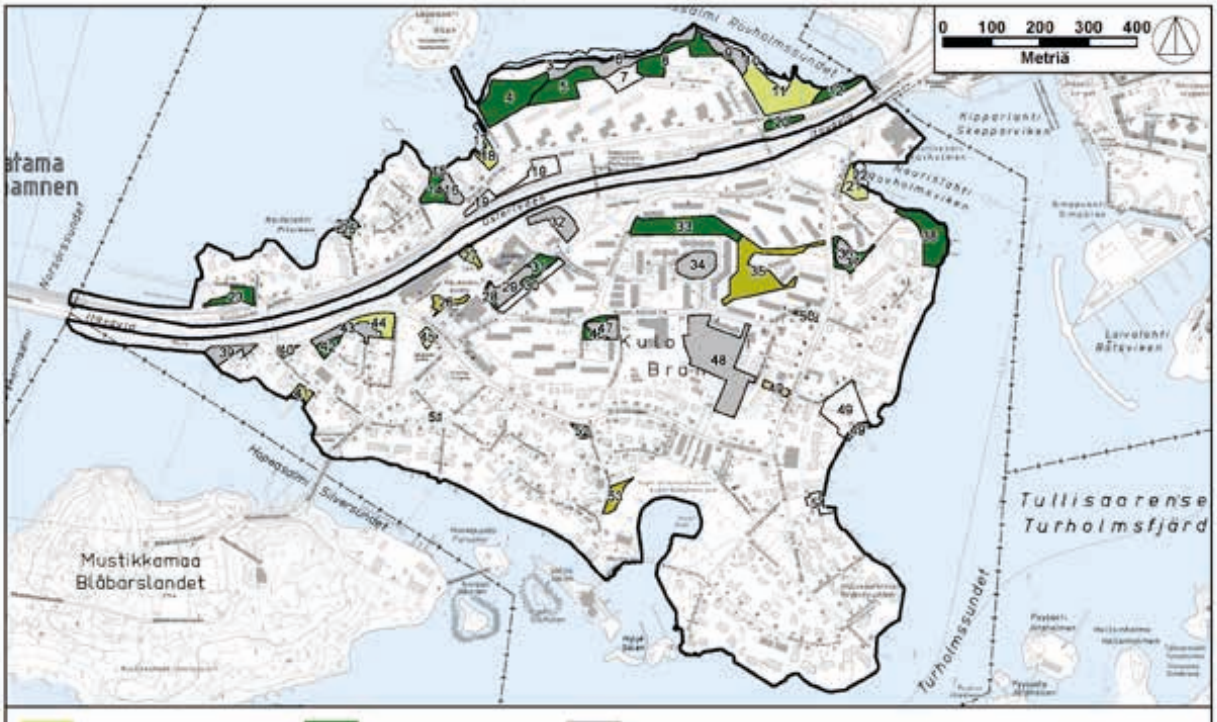

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 2015

Pääpuulajit

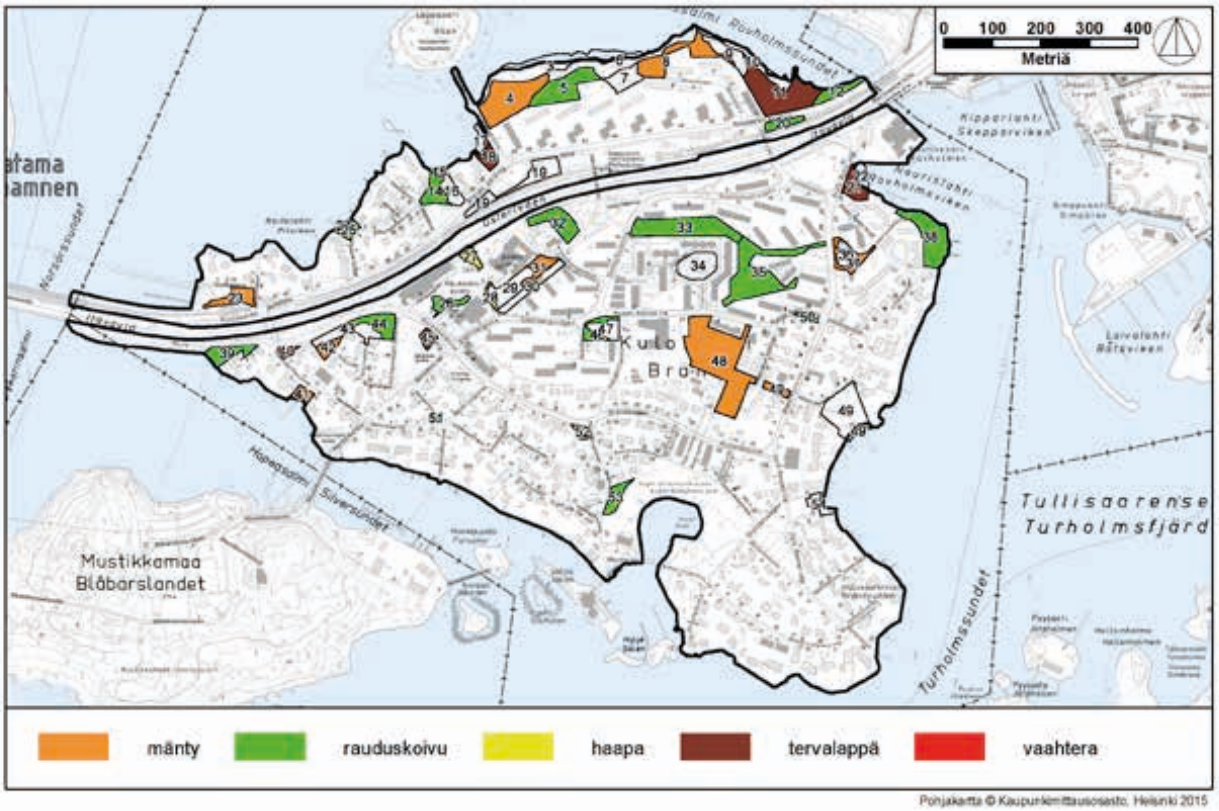

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 2015

Palvelut viheralueilla

Alueella ei ole yhtään 1-20 vuotiaita taimikoita ja pienpuustoja. Ikäryhmässä 21–40 vuotta on kuusi prosenttia alueen puustosta. Reilu neljännes (28 %) metsistä on ikäluokassa 41–60 vuotta, nämä metsiköt ovat ns. varttuneita metsiä. Noin 38 prosenttia metsistä kuuluu itäluokkaan 61–80 vuotta, eli ne ovat varttuneen ja vanhan metsän rajoilla. Ikäluokassa 81–100 vuotta on reilu kymmenes (15 %). Noin 14 prosenttia alueen metsistä on yli sata vuotiaita.

Suunnittelualueen metsät ovat vielä vanhempia kuin muualla Helsingissä. Metsien ikä painottuu ikäjakauman loppupäähän, eikä taimikoita tai nuoria metsiä juurikaan ole. Metsät ovat muutamissa harvoissa kohdin kerroksellisia, eli vanhan tai varttuneen puustojakson alla kasvaa taimikerros ja/tai nuorta metsää.

3.3.2 Luonnonhoidon alueiden kunto

Luonnonhoidon alueet ovat paikoin hoitamattoman oloisia. Niiden tyypillisiä ongelmia ovat aluskasvillisuuden kuluneisuus, vesakon ja pienpuuston poistosta syntyneet risukasat, puutarhajätteet ja vieraslajit, kuten jätti- ja rikkapalsami. Joillakin alueilla on nähtävissä liiasta kulkemisesta johtuvaa kenttäkerroksen kulumista. Tämä näkyy muun muassa ylileveinä ja mutaisina polkuina sekä kallioiden kasvillisuuden kulumisena.

Palvelut viheralueilla

3.4 Viheralueiden palvelut

Viheralueita ja niiden palveluita käyttäviä toimipisteitä Kulosaaressa ovat vanhainkoti, ruotsinkielinen ja suomenkielinen ala-asteen koulu, kansainvälinen yläaste ja lukio sekä ruotsinkielinen lukio, kaksi päiväkotia, seurakunnan iltapäiväkerho ja kirkko. Lisäksi keskusta-alueella on Helsingin 400-vuotissäätiön omistama seniorien asuintalo.

Toiminnallisten palvelujen verkosto on alueella melko hyvä. Urheilun ja liikunnan harrastusmahdollisuudet ja erityisesti lähiliikuntaa tukevat palvelut ovat kuitenkin tällä hetkellä suppeat ja suurin osa niistä sijaitsee Mustikkamaalla. Kulosaaren hyvät julkiset yhteydet mahdollistavat nopean siirtymisen vapaa-ajanviettoon muualle. Tämä kävi ilmi mm. yläkoulun työpajassa, jossa nuoret eivät halunneet välttämättä Kulosaaren lisää toimintoja, vaan he kertoivat pystyvänsä hakemaan virikkeitä ja viheralueiden palveluita myös muualta Helsingistä. Alakoulun työpajassa tuli taas ilmi viheralueiden palveluiden puutteet nimenomaan alakouluikäisille. Tämän vuoksi koulun pihoja pidettiin tärkeinä leikki- ja lähiliikuntapaikkoina kouluajan ulkopuolellakin.

Kulosaaressa on neljä leikkipaikkaa, jotka sijaitsevat saaren eri puolilla. Saaren tiheimpään asuttua keskiosaa palvelee käytännössä vain Risto Rytin puistoon sijoittuva alueen käytetyin leikkipaikka. Juliuksenpuiston leikkipaikka sijaitsee päiväkodin ja koulun lähellä. Kulosaaren rantapuiston leikkipaikka on lähiasukkaiden ahkerassa käytössä. Eugen Schaumanin puiston leikkipaikka on varustukseltaan vaatimaton ja vähän käytetty. Saaren ainoa koira-aitaus sijaitsee Tupasaarenpuistossa. Kulosaaressa on kolme Liikuntaviraston ja kolme seurojen ylläpitämää venesatamaa.

Kulosaaren rantapuiston leikkipaikka.

Relanderinaukion pienen reunoiltaan ruohottuneen pelikentän ruostuneet lentopalloverkon pylväät poistettiin 2014. Risto Rytin puiston pelikenttä on ollut pois käytöstä useita vuosia parakkipäiväkodin takia, siten myös puistossa aiemmin ollut luistelukenttää ei ole voitu jäädyttää. Liikuntaviraston hallinnassa oleva Adjutantinkenttää ei ole jäädytetty enää moneen vuoteen. Läheiset koulut käyttävät kyseistä kenttää jonkin verran, mutta etenkin yläkoululaiset siirtyvät usein Mustikkamaalle liikuntatunneiksi.

Liikunta- ja urheilupalveluista hyvin edustettuina on Kulosaareen historiallisesti kuuluva tennis. Ulkotenniskentät sijaitseva historiallisessa Kluuvin miljöökokonaisuuteen kuuluvassa Bomansonintien viherakselissa. Tennishalli sijaitsee Itäväylän varressa, Adjutantinpuiston vierellä. Muita liikuntapalveluja varten saarelta on lähdettävä muun muassa Mustikkamaalle ja kauemmas. Mustikkamaa on Kulosaarelaisille tärkeä virkistysalue ja sen tarjoamat palvelut (mm. lenkkeilymaastot, liikuntapuiston pelikentät, uimaranta sekä seikkailupuisto) täydentävät Kulosaaren osin puutteellisia palveluita.

Saarella ei nykyisin ole yleistä WC:tä. Lähin yleinen WC sijaitsee Mustikkamaalla.

Suunnittelualueella on kolme yleisellä alueella toimivaa liikuntaviraston venesatamaa: Hopeasalmenrannan, Vähäniityn ja Nandelstadhin venesatama. Yksityiselle venekerholle on vuokrattu Soutajankujan venesatama (Helsingin meriveneilijät ry), Raitalahden venelaituri sekä Hylkeen venesatama (Brändö Seglare rf).

Kulosaaren viheralueilla on kolme taideteosta, joista vanhin on vuonna 1943 vuorineuvos Anders Kramerin lahjoittama muistomerkki Raivaajien kaivo Kramerinlehdossa. Suihkulähteen keskellä on kuvanveistäjä Viktor Janssonin Leikkivät pojat -veistos. Vesialtaan on suunnitellut arkkitehti Bertel Jung yhdessä Janssonin kanssa. Tesseraktin varjo -niminen teräsveistos pystytettiin Kulosaaripäivänä vuonna 2000 Lempi Aulangon kallion päälle. Håkan Simbergin teoksella haluttiin muistella Kulosaaren huvila-alueen elämää ja kunnioittaa Brändö Villastad -osakeyhtiötä. Kyösti Kallion tien varressa, vanhan koulun edustalla sijainnut Kain Tapperin Kasvu-teos (1969) on alueen rakennustöiden ja huonon kuntonsa vuoksi siirretty pois.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) aluekeräyspiste sijaitsee Kulosaarentien varressa, tennishallin läheisyydessä. Keräyspisteiden ympäristö on usein epäsiisti eikä sen sijainti saaren sisääntuloalueella ole kaupunkikuvallisesti paras mahdollinen. Hyväntekeväisyysjärjestöjen vaatekeräyslaatikot sijaitsevat myös kaupunkikuvallisesti haasteellisesti keskusta-alueella, Kyösti Kallion tiellä, ostoskeskusta vastapäätä.

Kaupallisista palveluista mainittakoon saaren keskiosassa sijaitseva ostoskeskus, jossa sijaitsee mm. päivittäistavarakauppa ja ravintoloita.

Hopeasalmenrannan venesatama.

Kramerinlehdossa oleva Raivaajien kaivon Viktor Janssonin teos Leikkivät pojat.

Adjutantinpuiston kenttä. Taustalla näkyy Tennishallit ja Adjutantinpolun alikulku.

3.5 Reitistöt, valaistus ja esteettömyys

Suunnittelualueen kaupunkirakenteen hahmon ja viheralueiden pirstaloituneisuuden takia jalankulun reitistö ei ole kattava, vaan kulkee erinäisissä jaksoissa jalkakäytäviä ja viheralueita pitkin. Pyörätieverkosto on suppea ja palvelee lähinnä alueen läpikulkua. Kulosaaren kokoajakaduille ja tonttikaduilla pyöräliikenne on ohjattu ajoradalle, sillä liikennemäärät ovat kaikilla alueen kaduilla melko pieniä.

Saaren poikki kulkee ulkoilun ja pyöräilyn pääreitti, joka palvelee pääosin läpikulkuliikennettä ja saarelta ulospäin suuntautuvaa liikennettä. Reitti kulkee keskustan suunnasta itään Kulosaaren sillan eteläreunaa pitkin Kulosaarentielle, siitä Itäväylän ali kulkevan Adjutantinpolun kautta Kulosaaren puistotiellä kulkevalle kevyenliikenteen väylälle, josta se jatkuu Itäväylän eteläreunaa pitkin Naurissalmen yli Herttoniemenrantaan. Pääreittiin yhtyy Tupasaarentien alikulun kautta Tupasaarenpuiston kautta kulkeva kevyenliikenteen väylä. Lisäksi alueella on joitain lyhyitä jaksoja paikallisia pyöräilyreittejä.

Kulosaaren puistotietä pitkin kulkee saaren halki johtava sekä ulkoilun että pyöräilyn pääreitti.

Kulosaaren pohjoisosaan ja eteläosaan on osoitettu seudulliset pääulkoilureitit. Ulkoilureitit kulkevat Kulosaaren merkittävimpien puistojen, Kulosaaren rantapuiston ja Eugen Schaumanin puiston kautta. Kulosaaren pohjoisosan pääulkoilureitti on linjattu Kulosaaren puistotien varteen ja Leposaaren kohdalla se ohjataan Kulosaaren rantapuistoon. Kulosaaren eteläinen pääulkoilureitti on linjattu rauhalliselle tonttikadulle Hopeasalmenranta - Marsalkanpolku - Bertel Jungin tie - Hopeasalmentie - Armas Lindgrenin tie - Granfeltintie - Lars Sonckin tie - Vähäniityntie ja Axel Ståhlen sekä Naurissaarenpuiston kautta Itäväylän reunaan. Samaa eteläistä reittiä kulkee myös valtakunnallinen opastettu pyöräilymatkailureitti sekä opastettu maisemareitti.

Pienialaisten viheralueiden takia jalankulun reitit kulkevat pääosin katualueella jalkakäytäviä pitkin. Saaren keski- ja pohjoisosissa, missä sijaitsevat laaja Kulosaaren rantapuiston ja Risto Rytin puiston, Svinhufvudinpuiston ja Ståhlberginkujan puistometsän muodostama viheraluekokonaisuus, jalankulun reitit kulkevat puistoalueita pitkin. Eteläosissa rauhalliset tonttikadut toimivat jalankulun reitteinä.

Adjutantinpolun alikulku on osa alueen pyöräilyn pääreittiä.

Viheralueilla olevissa jalankulun reiteissä on jonkin verran epäjatkuvuuskohtia. Saaren keskiosan viheralueilla on tarvetta puistojen sisäisille ja läpikulkeville uusille reittiyhteyksille.

- Tupasaarenpuiston koirapuiston läheisyydessä jalankulun reitit loppuvat kesken tai suoraan ajoradalle.
- Kyösti Kallion puistossa ei ole virallista diagonaalista läpikulkureittiä vaikka alueen läpi kuljetaan paljon. Kulku Kyösti Kallion puistosta kirkkopuistoon ei ole looginen, eikä kohdalla ole suojatietä.

Ote, tavoitteellinen pääulkoilureitistö

PÄÄKARTTA, TAVOITETILANNE

SEUDULLISET

PAIKALLISET

ULKOILUREITTI, JOKA SIJAITSEE VIRKISTYSYMPÄRISTÖSSÄ

ULKOILUREITIN OSA, JOKA SIJAITSEE KADUN VARRESSA TAI VASTAAVASSA YMPÄRISTÖSSÄ

SILTA TAI ALIKÄYTÄVÄ

LAUTTA-, VENE-, TMS. YHTEYS

ULKOILUREITTITYÖRYHMÄ ULKOILUREITTITYÖRYHMÄ

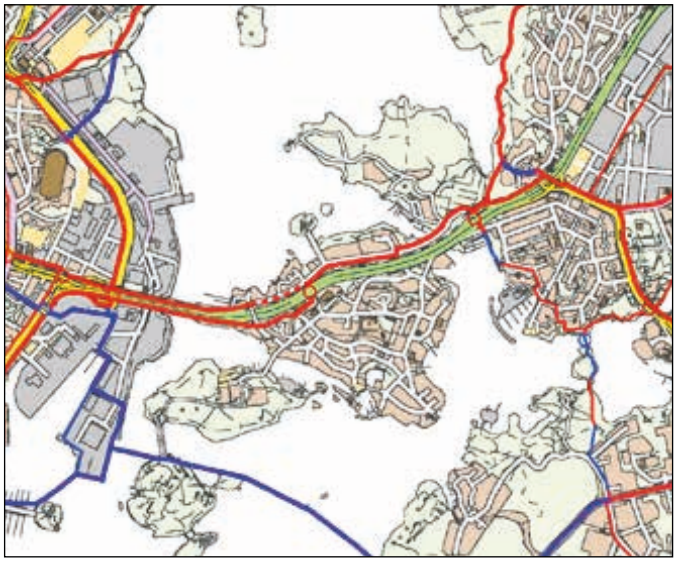

Ote, pääraittien tavoiteverkko 2015

Nykyinen raitti

Seuturaitti

Muu pääraitti

Rakennettava raitti

Seuturaitti

Muu pääraitti

Verkon osana toimiva hiljainen katu

Seuturaitti

Muu pääraitti

Nykyinen kevyen liikenteen alikulku tai silta

Rakennettava kevyen liikenteen alikulku tai silta

Ote, pyöräliikenteen laatukäytävien verkkosuunnitelma

Baana

Baana - vaihtoehtoinen väylä

Baanaverkkoa täydentävä yhteys

Uusi tai nykyinen paranneltava alikulku

Uusi tai nykyinen paranneltava ylikulku

Baanavaraus

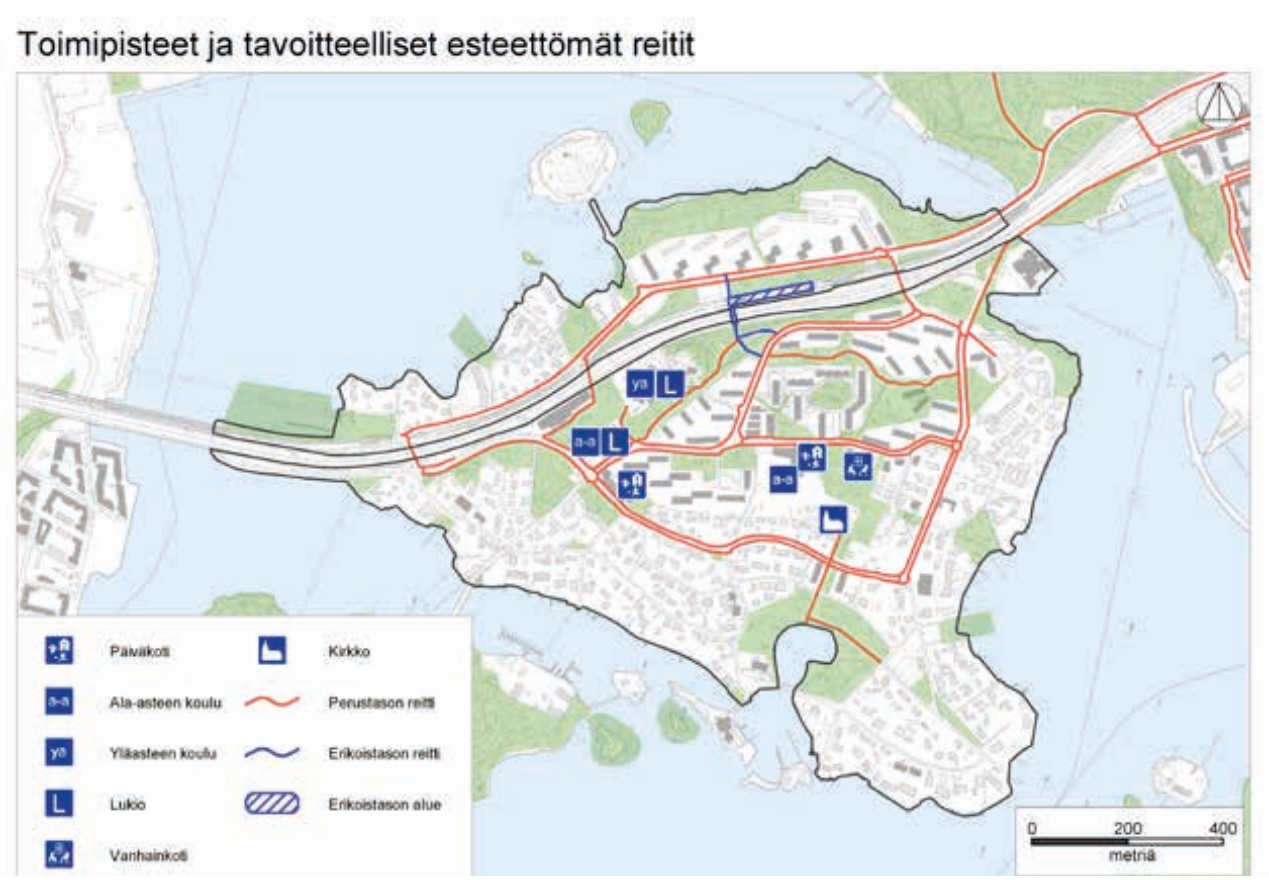

• Kirkkopuiston läpikulkeva reitti kulkee pysäköintialueen läpi seurakuntatalon vierestä kirkolle. Reitti ei vastaa kohteen kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia arvoja.
• Ståhlberginkujan päässä jalkakäytävä on kapea ja kapenee olemattomiin ennen kuin katu saapuu yhteiskoulun tontille.
• Kulosaaren rantapuiston puistokäytävä ei vastaa pääulkoilureitille asetettavia tasovaatimuksia.

Pyöräilyn pääreiteillä on useita vaaranpaikkoja, jossa vilkas pyöräliikenne ja ajoneuvoliikenne kohtaavat. Ongelmat kärjistyvät ruuhka-aikoina, jolloin sekä autoja että pyöriä on liikkeellä paljon.
• Tupasaarentien ja Tupasaarenpuiston kautta kulkevan kevyenliikenteen väylän risteys
• Itäväylän ylittävän sillan alue
• Kulosaaren puistotie, jossa useat pyöräilijät ovat siirtyneet liian kapean pyörätien takia ajoradalle.

Kyösti Kallion puiston polku Svinhufvudintielle.

Esteettömyys

Suunnittelualueella esteettömyyden erikoistason reitit keskittyvät metroaseman läheisyyteen. Kulosaaren perustason tavoitteellisiin esteettömyysreitteihin kuuluvat pääulkoilureittien lisäksi linja-autoreitit sekä kadut ja

Reitistön nykytila ja valaistuksen puutteet

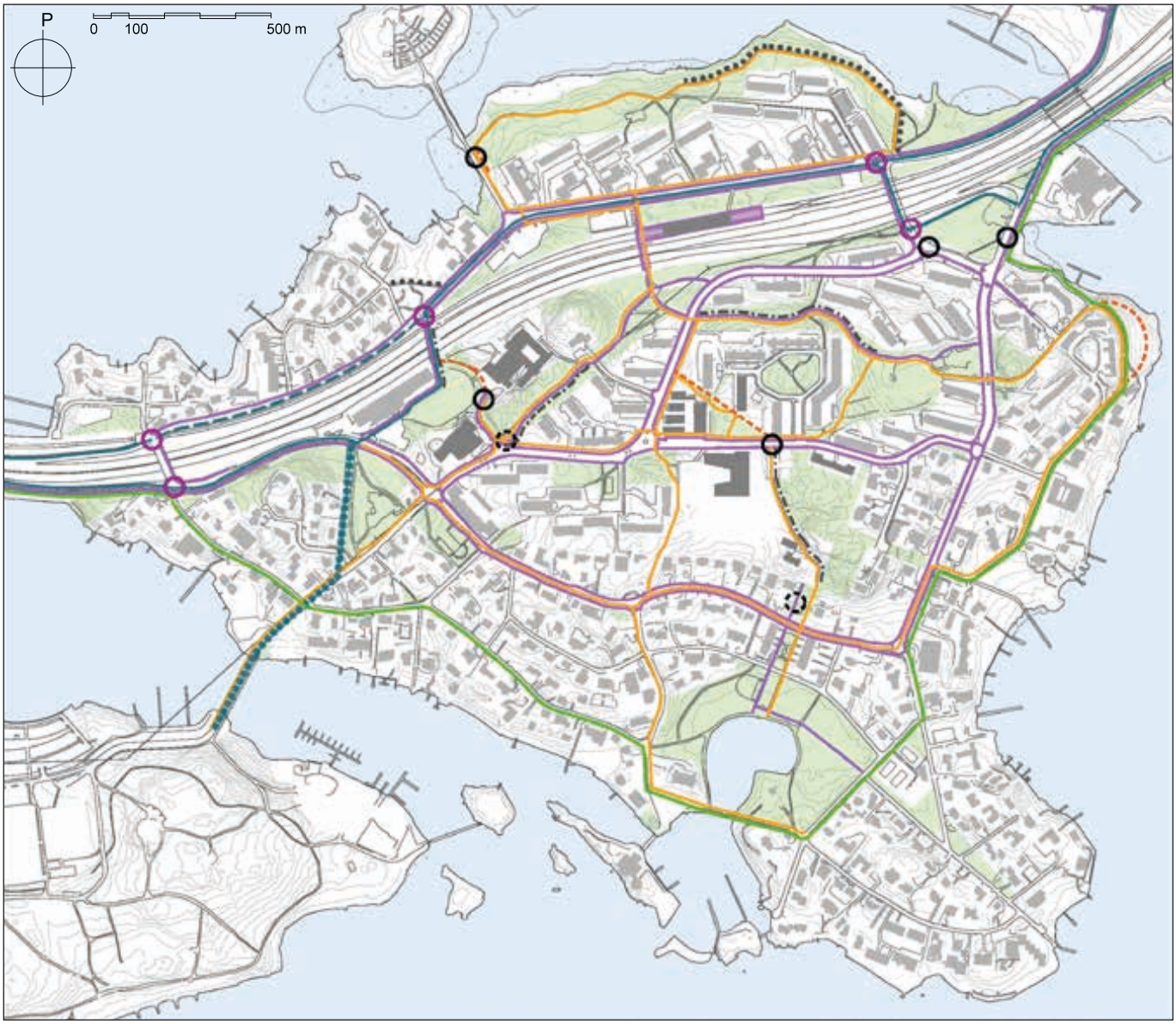

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2015.

- Tärkeimmät jalankulkureitit
- Kehitettävät jalankulun ulkoilureitit
- Pääpyöräreitti kevyenliikenteen väylällä
- Pääpyöräreitti ajoradalla
- Kehitettävä pyöräreitti
- Valtakunnallinen pyöräilymatkareitti / opastettu maisemareitti (kulkee pääosin ajoradalla)
- Tavoitteelliset esteettömät reitit ja alueet (Helsingin kaupunki 2010)
- Jalankulun reitistön epäjatkuvuuskohta
- Tavoitteellinen perustason esteetön reitti ei toteudu (peruskaltevuus yli 8 %)
- Vaaran paikka (jalankulun, pääpyöräreitin ja ajoneuvoliikenteen risteyskohta, ongelma ruuhka-aikaan)
- Valaistus puuttuu
- Valaistusta parannettava

Kulosaaren rantapuiston puistokäytävä, josta puuttuu valaistus.

Ståhlberginkujan jalkakäytävä on kapea ja häviää koululle saapuessa kokonaan.

Tupasaarentien ja Tupasaarenpuiston kautta kulkeva kevyenliikenteen väylän risteys on vaarallinen.

puistokäytävät, joiden varsilla sijaitsevat päiväkodit ja koulut. Esteettömän reittiverkoston toteutumisen haasteena ovat alueen maaston korkeusvaihtelut.

Tavoitteellisissa esteettömissä reiteissä on puutteita seuraavilla alueilla:

- Vilkasliikenteisen Ståhlberginkujan puistometsän puistokäytävä on epätasainen ja jyrkkä, eikä siksi täytä perustason esteettömyyden kriteerejä.
- Risto Rytin puiston puistokäytävä on epätasainen ja on paikoin liian jyrkkä, eikä siksi täytä perustason esteettömyyden kriteerejä.
- Kellotorninrinteen kirkolle nousevat käytävät ovat nykyisellään hyvin epätasaiset ja liian jyrkät, eivätkä siksi täytä perustason esteettömyyden kriteerejä. Kriteerejä ei pysty täyttämään maaston muodon eikä kulttuurihistoriallisten arvojen takia.

Valaistus

Suurin osa suunnittelualueen katu- ja viheralueiden valaisimien lampuista on uusittu viimeisen viiden vuoden aikana. Puistokäytävillä on pääosin riittävästi valoa liikkumiseen, mutta asukkaat ovat kuitenkin kokeneet valaistuksen riittämättömäksi mm. Ståhlberginkujan puistometsässä, Kirkkopuistossa ja Relanderinaukiolla, Risto Rytin puistossa ja Adjutantinpolun alikulussa. Monessa kohteessa puiden ja pensaiden latvukset estävät valon riittävän leviämisen, kun valaisin on sijoitettu liian lähelle isokokoiseksi kehittyvää kasvillisuutta. Valaistus puuttuu kokonaan Kulosaaren rantapuiston itäiseltä käytävältä.

3.6. Melu ja muut häiriötekijät

Kulosaari on sijaintiinsa ja olosuhteisiinsa nähden varsin rauhallinen asuinalue. Suurin häiriötekijä lienee saaren läpi kulkevan Itäväylän aiheuttama melu. Tieliikenteen laskennallinen keskiäänitaso ylittää 60 dB sekä päivällä että yöllä aivan Itäväylän läheisyydessä. Siitä kärsivät etenkin Itäväylän läheisyydessä olevat asuinrakennusten asukkaat sekä viheralueiden, kuten Adjutantinkentän, Purjehtijankujanpuiston sekä Tupasaaren koirapuiston käyttäjät. Asukaspalautteessa moni toivoi lisää istutuksia suojaviheralueille melun takia. Myös Itäväylän nopeusrajoituksiin toivottiin muutoksia melun takia. Saaren eteläosaan Itäväylän melu ei kuulu.

3.7. Hoitoluokitus ja ylläpito

Kadut

Kulosaaren kokoojakadut kuuluvat kunnossapitoluokkaan 2 ja tonttikadut luokkaan 3. Itäväylä ja siitä Kulosaaren erkanevat liittymät ovat kunnossapitoluokassa 1. Katualueiden talvikunnossapidon heikkous nousi toistuvasti esiin asukaskyselyssä ja -palautteessa. Vanhan Kulosaaren tonttikatujen kapeus tekee katujen aurauksesta hankalaa.

Viheralueet ja katuviheralueet

Kulosaaren viheralueista suurin osa (13,4 ha) kuuluu luonnonhoidon piiriin, eli C-luokkaan. Laajat metsäiset puistot ja viheralueet, kuten Kulosaaren rantapuisto, Kirkkopuisto ja Risto Rytin puisto ovat pääosin lähimetsää (C1). Itäväylän läheisyydessä metsäiset alueet ovat suojametsiä (C3). A-hoitoluokkaan kuuluvat rakennetut puistoalueet sekä kapeat Itäväylän suojavyöhykkeet (yhteensä 8,4 ha). Katuviheralueista suurin osa on keskustakatuvihreää (KA2) tai taajamakatuvihreää (KA3), sekä joitain yksittäisiä kohtia kuuluu lähikatumetsiin (KC1). Tonttikatujen varrella on myös jonkin verran alueita hoitoluokassa piennarniitty KB3.

Hoitoluokittamattomia alueista suurin on Eugen Schaumanin puiston puistometsäalue, jonka hoidosta on sopimus Botanica Calonian Säätiön kanssa. Säätiö on perustanut alueelle Fennobalttisen metsäpuutarhan. HKR on kuitenkin vastuussa alueen kookkaista puista. Kokonaan hoitoluokatta on puutarhan läheisyydessä sijaitsevan puisen asuinrakennuksen länsipuoli, joka ei kuulu rakennuksen vuokra-alueeseen. Myös vuokrattu väliaikainen pysäköintialue Tupasaarenpuistossa on hoitoluokituksen ulkopuolella. Pienempiä hoitoluokittamattomia alueita on myös tonttien ajoteiden yhteydessä. Hoitoluokittamattomien vuokra-alueiden lähiympäristö on usein epäsiisti ja hoitamaton, mikä voi johtua hoitovastuiden epäselvyyksistä. Liikuntaviraston hallinnoimien viheralueiden metsäalueet kuuluvat HKR:n luonnonhoidon piiriin, mutta esimerkiksi Nandelstadhin venesataman metsiköiden hoito on puutteellista. A-luokkaan kuuluvat viheralueensa Liikuntavirasto hoitaa pääasiassa itse.

Kulosaaren ylläpito on tilattu alueurakkana yksityiseltä urakoitsijalta aina 6 vuodeksi kerrallaan. Urakoitsijan hoitoon kuuluu kadut, rakennetut viheralueet, luonnonhoidon alueiden käytävät ja rakenteet sekä niitot. Urakoitsija hoitaa myös luonnonhoidon alueiden roskisten tyhjennykset. Staralle kuuluu pienet rakenteelliset korjaukset. Staran luonnonhoitoyksikkö hoitaa metsäalueet. Stara hoitaa hankalat rannat mereltä käsin, myös metsien siistiminen roskista kuuluu Staralle. Metsien pienialaisuus hankaloittaa hoitoa.

Viheralueiden ja katuviheralueiden hoitoluokat

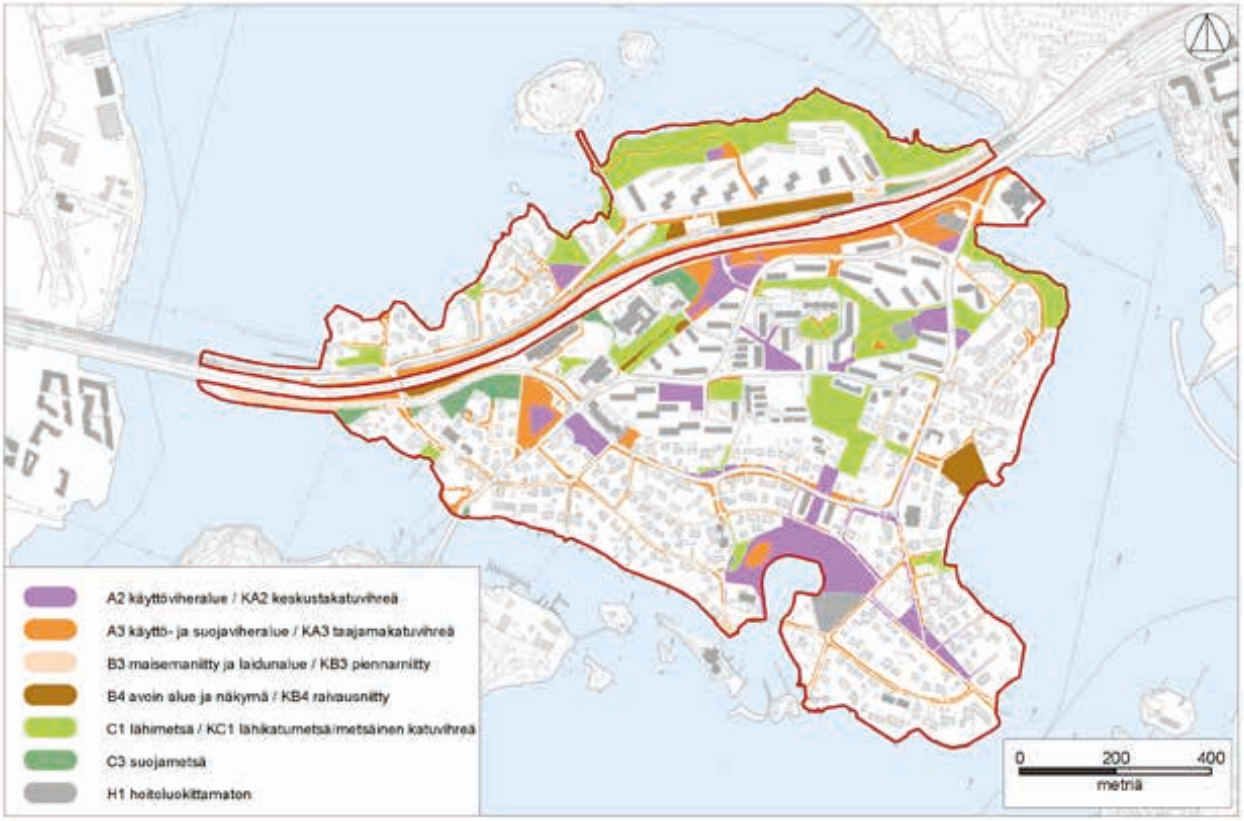

Katualueiden kunnossapitoluokat ja reittien talvikunnossapito

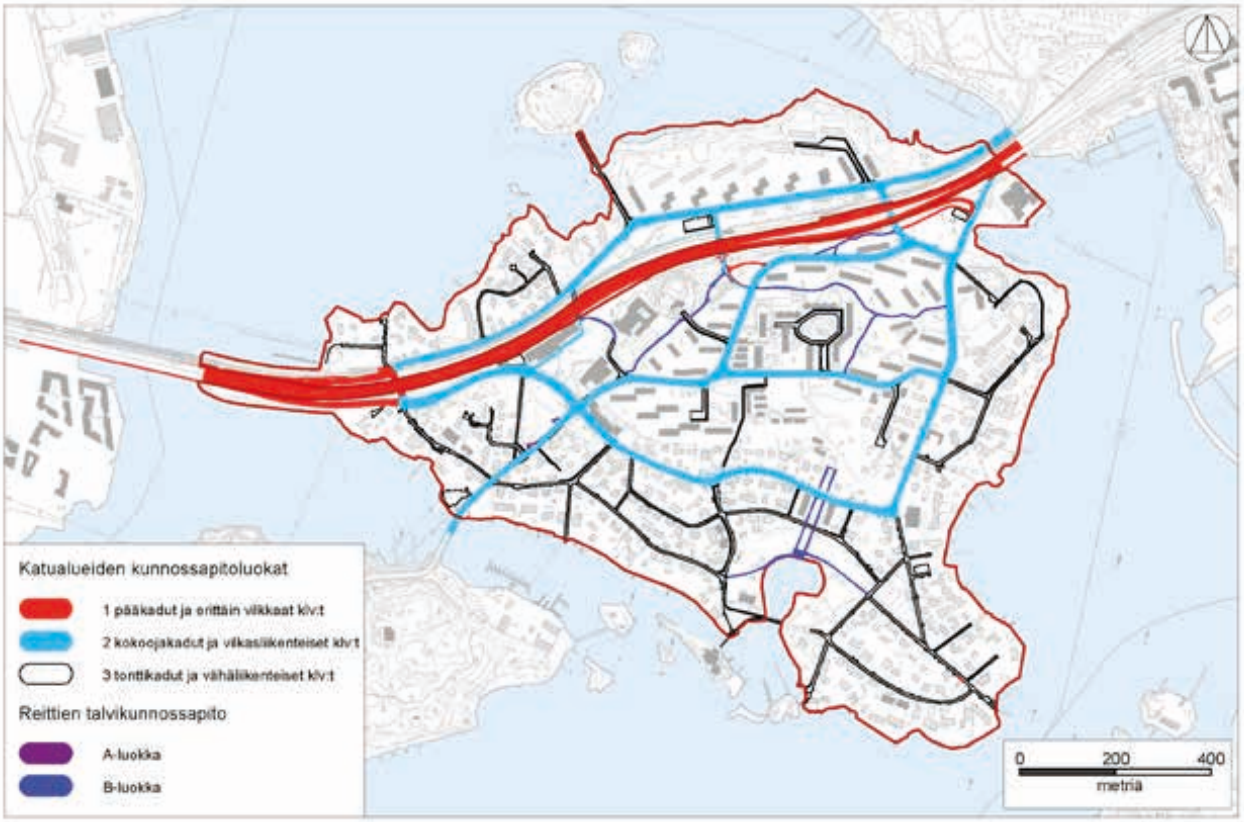

Suunnittelualueen viheralueista monet ovat hyväkuntoisia ja vastaavat pääosin hoitoluokkaansa. Rakennettujen puistoalueiden vähäisyyden takia niiden kuormitus on paikoitellen suuri. Niiden ylläpitoa hankaloittavat vanhentuneet rakenteet ja toiminnot. Tämä korostuu leikkipaikoilla, joissa kulutus on yleensä suurinta, kuten Risto Rytin puiston leikkipaikalla. Risto Rytin puiston tilanteeseen viimeaikaiseen kuluneisuuteen on vaikuttanut myös parakkipäiväkoti, joka oli puistossa usean vuoden ajan. Vanhan Kulosaaren historialliset puistoalueet ovat melko vaativia ylläpitokohteita. Vanha puusto ja muut istutukset sekä huonokuntoiset ja kuluneet rakenteet vaativat historiallisessa puistossa tavallista enemmän huolenpitoa.

Nandelstadhin venesatama.

Luonnonhoidon alueilla hoitoon ja ylläpitoon liittyvä ongelma on vesakon ja pienpuuston poistosta syntyneet risukasat, jotka ovat unohtuneet luonnonhoitotöiden jälkeen metsiin. Luonnonhoidon alueiden yleistä epäsiisteyttä lisää läheisten tonttien puutarhajätteen heittäminen metsäisille puistoalueille. Ongelmana ovat myös vieraslajit, kuten jätti- ja rikkapalsami. Ongelma-alueita ovat mm. Kirkkopuisto (30), Kulosaaren rantapuiston itäisin osa (1), Naurissaarenpuisto (27), Adjutantinkenttä ja sen ympäristö (16), Lempi Aulangon kallio (23), Kulopolun EV-alue (9), ja Soutajankujan venesatama-alueen itäisin osa (8).

Risto Rytin puiston leikkialue on kovassa käytössä ja siksi kulunut.

Katuviheralueiden hoidon ongelmat keskittyvät vanhaan Kulosaareen. Alueen tonttikatujen hyvin kapeat katuviherkaistaleet on merkitty korokkeiksi ja erotuskaistoiksi, jotka kivettyinä tai pinnoitettuina tulisi olla rikkaruohottomia. Kulosaaressa nämä ovat kuitenkin paikoin pahasti ruohottuneet ja osassa kasvaa jopa pensaita ja itsestään kylväytyneitä puita. Myös kasvillisuuspintaiset katuviheralueet kasvavat paikoin itsestään kylväytynyttä puustoa ja rikkakasveja, ja ovat sen takia hoitamattoman näköisiä. Katuviheralueiden hoitoluokat ovat nykyisellään epäjohdonmukaisia ja jopa saman kadun varrella hoitoluokka vaihtelee lyhyissä jaksoissa KA3 ja KB3:n välillä. Myös hoidon tasossa on suuria eroja saman kadun varrella eri katuviherjaksoilla. Tämä kertoo asukkaiden omasta aktiivisuudesta niiden hoidossa. Epäyhtenäinen hoito vaikuttaa suuresti tonttikatujen katukuvaan ja yleiseen viihtyvyyteen. Huonosti hoidettuja ovat myös hoitoluokituksessa korokkeiksi ja erotusalueeksi merkityt katuviheralueet. Alueet on ilmeisesti tarkoitettu olevan kivettyjä tai muulla tapaa pinnoitettuja, mutta niihin on usein kylväytynyt puustoa, joka on paikoin jo varttunutta.

Risto Rytin puiston palsamikasvusto peittää rinteen.

Viheralueiden ylläpitotyössä kuluu nykyisin runsaasti aikaa roskien keruuseen, jolloin aikaa varsinaiseen hoitotyöhön ei jää riittävästi. Roska-astioita on saarella niukalti, ja roskaisuus nousi esiin toistuvasti asukaskyselyssä ja -palautteissa. Roskaisuutta näkyy lähinnä teiden ja ulkoilureittien varsilla olevilla luonnonhoidon kuvioilla. Yksittäisiä roskia näkyy myös syvemmällä metsissä.

Vanhan Kulosaaren katuviheralueet ovat kapeat. Kuvassa Armas Lindgrenin tien ja Bomanssonintien risteys.

Naurissaarenpuiston ranta on roskainen.

Erityinen ongelma roskaisuus on metron läheisillä metsäalueilla, Kulosaaren rantapuiston itäisessä osassa sekä Kirkkopuistossa. Kulosaaressa toimii muutamia puistokummeja, joiden talkoilla tehty siivoustyö on merkittävä apu.

Jalankulun- ja pyöräilyn reitistöjen talvikunnossapito

Suurin osa puistoissa kulkevista reiteistä on talvikunnossapidettäviä valaistuja käytäviä, pääosa luokassa B, joka tarkoittaa että se pyritään auraamaan ennen klo 10. Metron ympäristön vilkkaasti liikennöidyt Svinhufvudinpuiston läpi kulkevat esteettömyyden erikoistason käytävät kuuluvat katujen kunnossapitoluokkaan 1 ja 2, Adjutantinpolku on kunnossapitoluokassa 2. Tupasaarenpuiston kautta kulkeva kevyenliikenteen väylä on myös kunnossapitoluokassa 1. Presidentinpolku on kunnossapitoluokassa 3. Kunnossapidon epäjatkuvuutta on ainakin saaren ympäri kiertävällä maisemareitillä, Armas Lindgrenintien jalankululle ja pyöräilylle varatulla katuosuudella, Kluuvin sillan itäpuolella. Kyseistä jaksoa ei ole merkitty mihinkään kunnossapitoluokkaan. Myös jalankulun tärkeää yhteyttä saaren eteläosasta keskiosiin Kirkkopuiston kautta ei ole talvikunnossapidetty. Ongelmana siinä lienee reitin kulkeminen osaksi seurakunnan hallinnassa olevalla alueella.

3.8 Alueen maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot

Työn aikana kartoitettiin viheralueiden ja katualueiden kulttuurihistoriallisia arvoja. Arvotuksessa sovellettiin Rakennusviraston arvoympäristötyön mukaisia arvomääritteitä. Arvotuksessa otettiin huomioon myös asukaskyselyssä esiin nousseet mielipaikat. Arvotus ei suoraan ohjaa aluesuunnittelua, mutta se voi auttaa erittelemään kokonaisuuksia.

Vanhan Kulosaaren puistot ja kadut perustuvat pääosin huvilayhdyskunnan 1900-luvun alun alkuperäisiin kaavasuunnitelmiin (Sonck / Jung) ja suuri osa alueen nykyisistä katulinjauksista on säilynyt niiden mukaisina. Alueen puistoista suurin osa on edelleen säilynyt vaikka niiden käyttötarkoitus ja suhde kaupunkirakenteeseen on saattanut muuttua. Eniten muutoksia on tapahtunut Itäväylän rakentamisen myötä. Myös venesatamatoimintojen levittäytyminen on muuttanut ranta-alueiden luonnetta.

Vanhan Kulosaaren kaupunkirakenteen ytimenä on 1920-30-luvulla rakentunut Kluuvin puistoakseli, johon kuuluvat rakennetut puistoalueet Eugen Schaumanin puisto, Ribbinginhovi ja Kellotorninrinne. Tämä puistoakseli on osa laajaa maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävää viheralue- ja miljöökokonaisuutta, johon kuuluu edellä mainittujen puistoalueiden lisäksi mm. Bomansonintien puistoakseli, Kulosaaren kirkkopuiston rakentumaton kalliomaisema ja näkymät merelle, Kluuvin lahti ja -silta, niiden läheisyy-

Katu- ja viheralueiden kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot ja ominaispiirteet

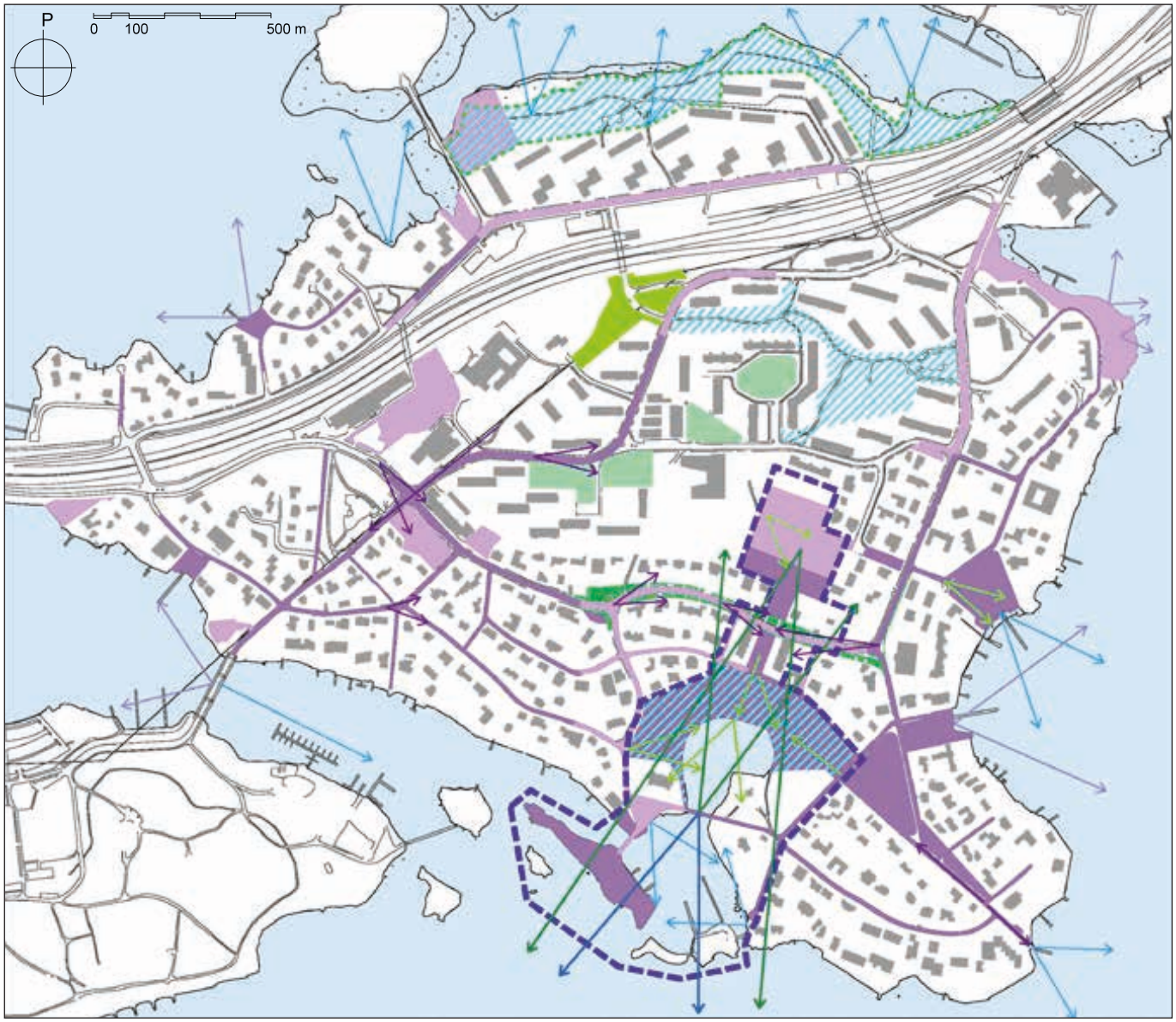

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2015.

Lars Sonckin v.1906-12 Kulosaaren huvilakaupungin kaavasuunnitelman mukaan toteutunut puisto- tai katualue

Bertel Jungin v. 1917 Kulosaaren huvilakaupungin kaavasuunnitelman mukaan toteutunut puisto- tai katualue

Kaupunkirakennustaiteellisesti, kaupunkikuvallisesti ja maisemallisesti merkittävä hyvin säilynyt Kluuvin miljöökokonaisuus

1960-luvulla rakentuneen keskusta-alueen kaupunkikuvallisesti merkittävät puistikot

Kaupunkikuvallisesti merkittävät Kulosaarentien katuviheralueet

Kaupunkikuvallisesti ja kaupunkirakenteellisesti merkittävä saapumisen puistoalue

Pohjoisrannan laaja maisemallisesti merkittävä puistoalue

Asukkaiden eniten käyttämä puistoalue

SÄILYTETTÄVÄT NÄKYMÄT

Kaupunkikuvallisesti merkittävä, Kulosaarelle tunnusomainen näkymä

Laaja kaupunkinäkymä

Hieno katunäkymä

Hieno puistonäkymä / puiston näkymäakseli

Maisemallisesti merkittävä laaja merinäkymä

Hieno merinäkymä

Vähäniitty.

dessä kallioilla sekä rannoilla ja luodoilla olevat rakennukset. Alkuperäiseen 1900-luvun alun sommiteltuun kokonaisuuteen liittyy myös Nandehlstadh ja Vähäniitty. Kaksi edellä mainittua aluetta ovat kuitenkin menettäneet sittemmin alkuperäisen selkeytensä ja merkityksensä viheralueina, kuten myös Bomansonintien puistoakseli.

Vanhan Kulosaaren alueella on myös useita pieniä kaupunkikuvallisesti merkittäviä rakennettuja puistikoita. Kulosaarentien leveän katutilan synnyttämä vehreä katunäkymä on kaupunkikuvallisesti merkittävä ja korostaa alueen puutarhamaista miljöötä.

Uusi Kulosaari rakentui lyhyen ajan kuluessa, käytännössä yhden vuosikymmenen aikana, minkä vuoksi alueelle muodostui kaupunkikuvallisesti yhtenäinen miljöökokonaisuus, johon myös alueen puistot ja kadut olennaisesti kuuluvat. Suunnittelualueen keskiosassa, Kulosaaren keskustassa sijaitsevat pienialaiset ja vaatimattomat puistikot ja puistot ovat merkittäviä sekä kaupunkikuvallisesti että viheryhteyksien kannalta. Alueen metsäiset viheralueet ovat tärkeä osa keskustan asukkaiden jokapäiväistä lähivirkistystä ja reittiverkostoa. Asutuksen keskellä sijaitseva laaja Risto Rytin puisto on merkittävä toiminnallinen puistoalue. Asukkaidenkin arvostama kaupunkirakenteen väljyys syntyy pihojen aitaamattomuudesta, leveästä ja vehreästä katutilasta sekä puustoisista ja rauhallisista viheralueista. Pohjoisrannalla sijaitseva laaja Kulosaaren rantapuisto kalliorantoineen ja merinäkymineen on maisemallisesti merkittävä. Svinhufvudinpuisto toimii Kulosaareen saapumisen ympäristönä ja on siksi kaupunkikuvallisesti merkittävä puisto.

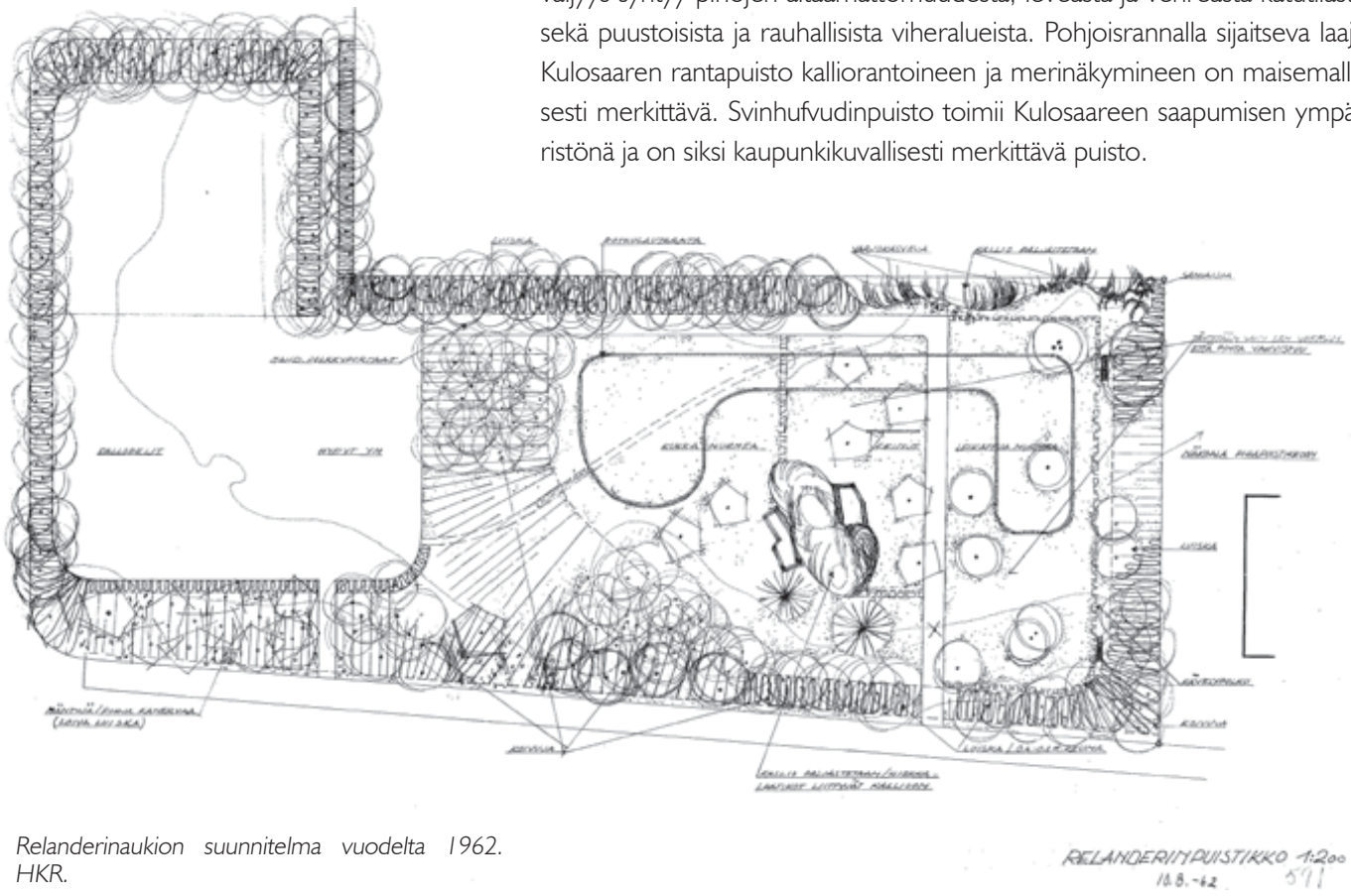

Relanderinaukion suunnitelma vuodelta 1962. HKR.

Katulinjausten, puistokäytävien ja viheralueiden ajoitus

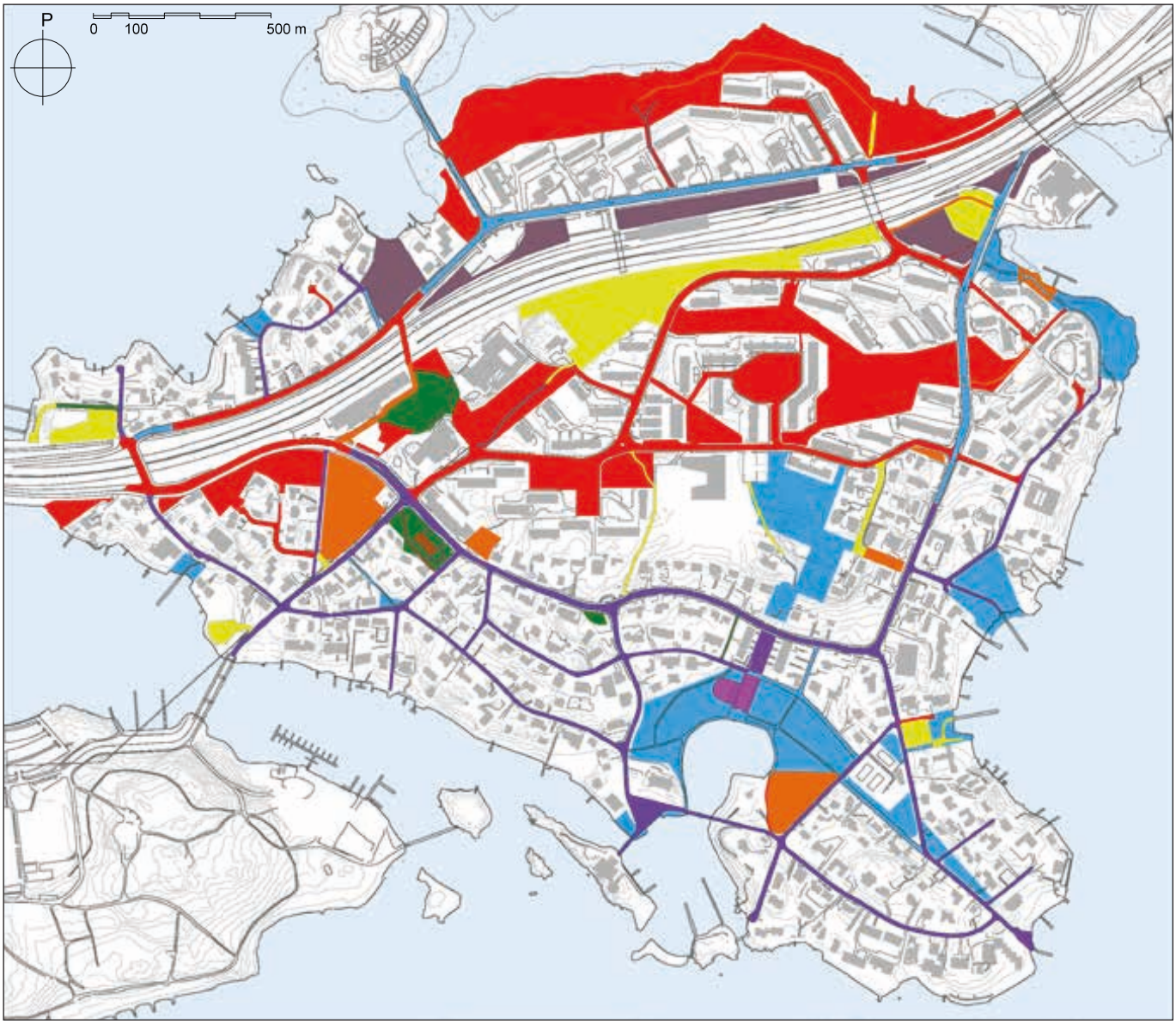

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2015.

- 1910-luku
- 1920-l
- 1930-l
- 1940-l
- 1950-l
- 1960-l
- 1970-l
- 1980-l
- 1990-l >

Kramerinlehdon perenna- ja pensasistutuksia.

Asukkaiden eniten käyttämät puistoalueet ovat Kulosaaren rantapuisto, Risto Rytin puisto ja Eugen Schaumanin puisto.

Merkittäviä alkuperäisiä tai vanhoja istutusaiheita Kulosaaren rakennetuilla viheralueilla:

- Eugen Schaumanin puiston puurivit
- Ribbinginhovin syreenipensaat
- Kramerinlehdon koristeomenapuut ja marjakuusiaidanne sekä perennaistutukset
- Bomansonintien ja Lars Sonckin tien puurivit
- Relanderinaukion koivut ja pensasaidanteet
- Risto Rytin puiston leikkipaikan ympäristön kasvillisuus (mongolianvaahterat, lehtikuuset, koristeomenapuut, koivurivi)

Eugen Schaumanin puiston hopeapajurivi, joka on tarkoitus uusia puiston kunnostuksen yhteydessä.

Risto Rytin puiston istutuksia. Edustalla näkyvät lehtikuuset, vasemmalla mongolianvaahterat ja oikealla koristeomenapuut.

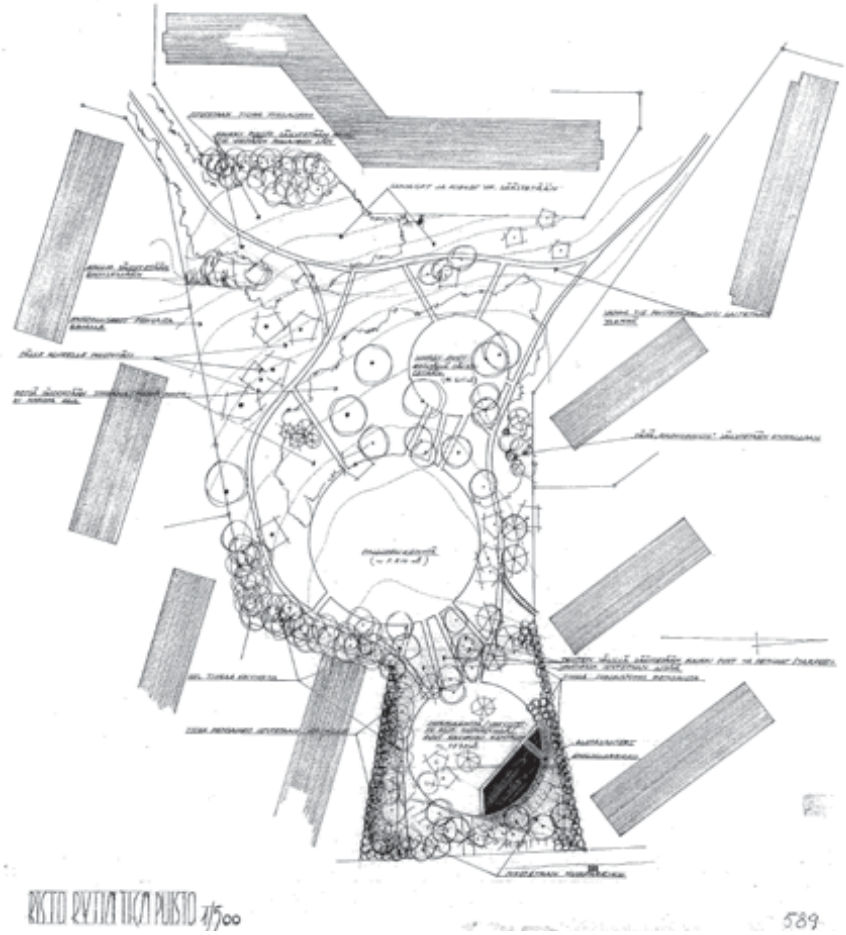

Risto Rytin puiston puistosuunnitelma vuodelta 1960. HKR

Yleisten alueiden kehittämistavoitteet

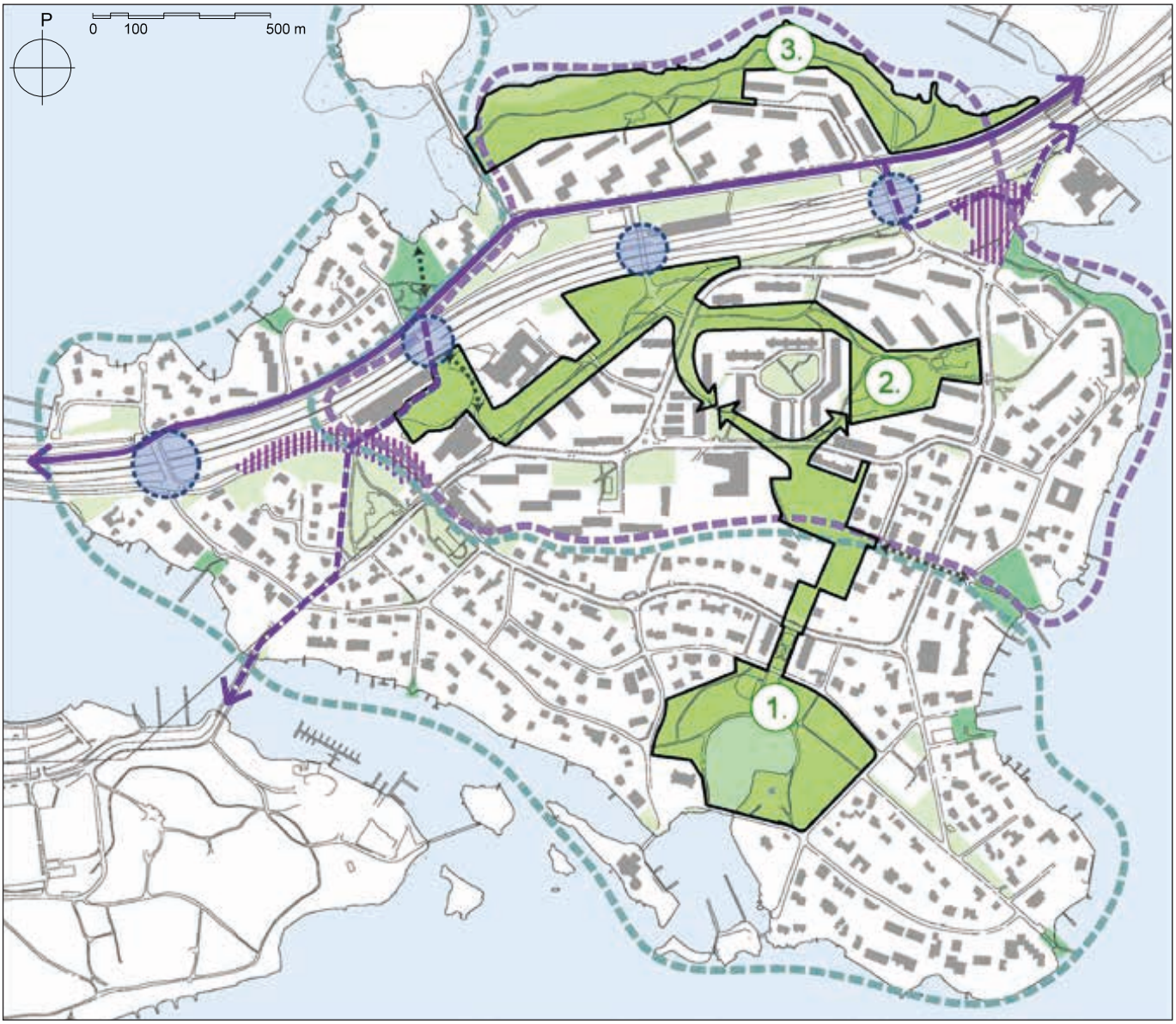

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2015.

OSA-ALUEIDEN YLEISET KEHITTÄMISTAVOITTEET

Vanhan Kulosaaren puutarhamainen ja pientalovaltainen alue
- historiallisen miljöön ominaispiirteiden esiintuominen ja säilyttäminen
- vehreä katutila, jonka pienipiirteinen mittakaava säilytetään
- yksityistyneiden ja "puolijulkisten" puisto- ja ranta alueiden kehittäminen julkisiksi
- materiaalit ja kalusteet historialliseen miljööseen soveltuvia
- historiallisen puistoakselin ja puistokokonaisuuden palauttaminen ja korostaminen

Vuoden 1960 jälkeen rakentunut kerros- ja rivitalovaltainen Kulosaari
- 1960-luvun alueelle ominaisten piirteiden esiintuominen ja säilyttäminen
- vehreä ja väljä kaupunkirakenne
- toimiva ja turvallinen jalankulku- ja katuverkosto
- puistoalueilla palveluja kaikenikäisille
- laajan rantapuiston kehittäminen

PITKÄN AIKAVÄLIN KEHITTÄMISTAVOITTEET

Sisääntuloalueen kehittäminen

Ranta-alueen avaaminen julkiseen käyttöön / käytön mahdollistaminen

Läpikulkevan pyöräliikenteen sujuvoittaminen

Itäväylän ylitys- ja alitusyhteyksien kehittäminen, Itäväylän kattaminen?

Yhteystarve, jalankulku- ja ulkoilureitistön kehittäminen

Keskeisten viheraluekokonaisuuksien kehittäminen
- yhtenä tavoitteena niiden välisten yhteyksien parantaminen

1. Kuuvin puistokokonaisuus
2. Risto Rytinpuisto, Svinhufvudinpuisto, Adjutantinpuisto - yhtenäisen viheralueiden sarjan kehittäminen keskuspuistoksi
3. Kulosaaren rantapuisto

VIHERALUE

4. SUUNNITELMA

4.1. Yleisten alueiden kehittäminen

4.1.1 Suunnittelualueen yleistavoitteet

Seuraavassa on esitetty alueen kehittämisvisio ja suunnittelun päälinjat. Yksittäisiä kohteita koskevat tarkemmat tavoitteet on esitetty hankekohteiden yhteydessä.

Alueella tulee pyrkiä viihtyisään, turvalliseen ja kestävään ympäristöön ja kunkin osa-alueen luonteeseen sopiviin ratkaisuihin. Yleiset alueet ovat toiminnoiltaan pääosin vakiintuneita, mutta saaren keskusta-alueella lähitulevaisuudessa tapahtuvat maankäytön muutokset ja niistä johtuvat uudet toiminnot ja reitit sekä tekniset ratkaisut tulee suunnitella alueen kulttuurihistoriallisia arvoja ja ominaispiirteitä vaalien. Arvokkaiden ominaispiirteiden säilyttäminen on tärkeää niin historiallisilla kuin uudempaa suunnittelua edustavilla alueilla. Maisema- ja kaupunkikuva on otettava huomioon kokonaisuutena. Alueen peruskorjaus, kunnostus- ja uudisrakentamishankkeissa tulee ottaa huomioon esteettömyysohjeet ja suunnitteluratkaisuissa tulee huomioida väestöennuste. Puhtaana- ja talvikunnossapidosta tulee huolehtia alueen arvojen edellyttämällä tarkkuudella.

Suunnitelmassa on keskitytty kolmeen päätavoitteeseen:
- toimivat viheryhteydet ja kevyenliikenteen reittiverkosto
- julkisten ranta-alueiden käytön mahdollistaminen ja niiden kehittäminen
- saaren keskiosan puistojen toiminnallisuuden kehittäminen, keskuspuistomaisen kokonaisuuden luominen

Kulosaaren kaupunkirakenteen keskelle sijoittuvien pienialaisten viheralueiden väliset ekologiset viheryhteydet palvelevat myös virkistyskäyttöä. Tiivis viheralueverkosto toimivine reitteineen on olennainen osa sujuvaa kevyenliikenteen reitistöä. Pohjoisrannan laaja rantapuisto ja Kluuvin rantapuisto ovat alueen suosituimmat viheralueet, mutta ne voisivat palvella asukkaita nykyistäkin paremmin. Puistojen kehittämisessä tulee huomioida ne maisema-, luonto- ja kulttuurihistorialliset arvot, jonka takia ne ovat nykyisin suosittuja. Kaupunginosan muut julkiset merenrannat ovat nykyisellään vähällä käytöllä, osin huonon saavutettavuuden ja venesatamatoimintojen takia. Tavoitteena on tulevaisuudessa kehittää niiden toimintoja ja reittejä niin, että niistä tulee osa käyttöviheralueiden verkostoa. Tärkeimmäksi viheralueiden kehittämispotentiaaliksi nousee keskeisesti sijaitseva Risto Rytin puisto, jonka toimintoja tulee kehittää kaikille ikäryhmille soveltuviksi. Tulevaisuudessa

Maisemanhoidon tavoitteet

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2015.

Viheralueiden nykyinen tilarakenne

- Avoimena säilytettävä maisema
- Puoliavoin maisema
- Sulkeutunut maisema
- Ruovikko
- Säilytettävät avokalliot ja lakialueen puusto
- Säilytettävää arvokasta ja komeaa rantapuustoa
- Avoimena säilytettävä hieno puuton rantakallio tai rantakivikko
- Ruovikon niitto
- Avoimena hoidettava ja säilytettävä niitty
- Intensiivihoitoa tarvitsevat alueet:
  - yksittäisten puiden poisto
  - aluskasvillisuuden hoito, vesakon poisto
  - siistiminen roskista, risuista, puutarhajätteistä
  - hoidon tavoitteena läpinäkyvä metsä
- Säilytettävä näkymä / näkymälinja
- Avattava näkymä / näkymälinja

puisto voi muodostaa Svinhufvudinpuiston, Ståhlberginkujan puistometsän ja Adjutantinpuiston kanssa laajan ja toiminnallisen puistokokonaisuuden, alueen keskuspuiston. Metsien ja kasvillisuuden käsittelyllä ja uusilla istutuksilla luodaan alueelle omaleimaista puistokuvaa.

Katualueiden kehittämisen tavoitteena on viihtyisä ja turvallinen katuverkosto, joka täydentää viheryhteyksiä ja viheralueille asetettuja tavoitteita. Suunnitelmassa kiinnitetään erityistä huomioita katuviheralueiden kunnossapitoon.

4.1.2 Luonnonhoidon tavoitteet

Kulosaaren luonnonhoitoa ohjaavat Luonnonhoidon linjaukset ja LUMO – ohjelman tavoitteet. Rakennusvirastossa laadittu Helsingin kaupungin luonnonhoidon linjaus hyväksyttiin yleisten töiden lautakunnassa 18.10.2011. Linjausten tavoitteet on hyväksytty kaupunginhallituksessa 8.2.2010. Lisäksi luonnonhoitoa ohjaavat Helsingin ympäristökeskuksessa laaditut LUMO – ohjelman eli Helsingin Luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelman 2008 – 2017 tavoitteet, jotka on myös hyväksytty kaupunginhallituksessa 8.2.2010.

Luonnonhoidon linjauksen tavoitteet:

1. Asuinympäristöt ovat viihtyisiä, kestäviä ja turvallisia, ja ne lisäävät asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia
2. Ulkoiluympäristö on toimiva ja elämyksellinen
3. Luonnonympäristön maisemakuva on korkealaatuinen ja omaleimainen.
4. Luonnon monimuotoisuus on otettu huomioon ja luonnonsuojelualueiden arvot on säilytetty.
5. Metsäiset viheralueet ovat elinvoimaisia ja kestäviä ja niiden olemassaolo turvataan myös tulevaisuudessa.
6. Niityt, pellot, pienvedet, rannat sekä saaristo ovat monimuotoisia.
7. Liikenneväylien ympäristöä hoidetaan huomioiden sekä suoja- että maisemavaikutukset.

Katualueiden kehittämistarpeet

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2015.

KADULLA KEHITTÄMISTARPEITA

1. Vanha Kulosaari. Huonokuntoiset betoniset reunakivet eivät kestä kapeilla kaduilla talvikunnossapitoa, eivätkä ne vastaa kohteen kulttuurihistoriallisia arvoja.
2. Wihurinaukio. Aukion nykyinen asu (pinnoitteet, kalusteet) ei vastaa kohteen kulttuurihistoriallisia arvoa. Pysäköinti hallitsematon.
3.Romanssonintien pääte. Huonokuntoinen veneenlaskupaikka ja vanha laiturinpaikka, jos aukeaa hienot merinäkymät. Rantarakenteet vaativat toimenpiteitä.
4. Honkaluodonrinne. Mereen päättyvän kadu pääte kasvanut umpeen. Huonokuntoinen van laiturinpaikka, josta aukeaa hienot merinäkymi kohti etelää.
5. Adjutantinpolku. Epäsiisti, pimeä ja turvaton alikulku. Kapea kevyenliikenteen väylä.
6. Leposaarentie. Jalankulkuyhteys kaduita puistoon kulkee ajoradan kautta. Puistokäytävä toimii ajoneuvoliikenteen kääntöpaikkana.
7. Hopeasalmenranta. Kääntöpaikan ja luiskien kunnostus
8. Granfeltintie. Ahdas kääntöpaikka.
9. Nandelstadhin pysäköintialue. Ylitäheät suojaavat istutukset aiheuttavat turvattomuutta ja alueen epämääräistä käyttöä. Mahdollinen HSY:n paperinkeräyspisteen sijoituspaikka.
10. Tupavuori. Kadun rajautuminen puistoon epäsiisti. Reunan materiaali ei vastaa alueen yleistä laatutasoa.
11. Tupasaarentie. Kevyenliikenteen reiteissä jatkuvuuspuutteita. Vilkas ja turvaton pyöräliikenteen ja ajoneuvoliikenteen risteyskohta.
12. Risto Rytin tie. Kevyenliikenteen reiteissä jatkuvuuspuutteita.
13. Kulosaaren puistotie. Kapea ja vilkasliikenteinen pyöräkaista aiheuttaa vaaratilanteita.

VIHERALUE

Helsingin luonnon monimuotoisuuden turvaamisen toimintaohjelman 2008 – 2017 tavoitteet:

1. Ekologinen verkosto ja siihen sisältyvät arvokkaan luonnon ydinalueet turvataan sekä Helsingissä että koko pääkaupunkiseudulla.
2. Helsingin vakiintuneen eliölajiston säilyminen turvataan.
3. Metsien ja soiden luontaiset piirteet sekä luonnon monimuotoisuutta ylläpitävät kasvuun ja eloperäisen aineksen hajotustoimintaan liittyvät prosessit turvataan.
4. Kulttuuriympäristöjen monimuotoisuus turvataan.
5. Vesialueiden hyvä luonnontila turvataan.
6. Edistetään ympäristövastuullisuutta.

Luonnonhoidon tavoitteet

Alueen luonnonhoidon tavoitteet on laadittu Luonnonhoidon linjauksen, Lumo-ohjelman, asukastoiveiden, inventoinnin, Ympäristökeskuksen luontotietojärjestelmän-tietojen ja maastoinventointien perusteella.

Lähes kaikki suunnitellut toimenpiteet ovat reittien ja tonttien varsien yksittäisten puiden poistoa ja pienpuuston hoitoa. Näin ollen ehdotetuilla hoitotöillä ei ole vaikutusta alueen luontoon ja luontoarvoihin. Hoitotyöt tehdään suunnitelmakauden alkupuolella. Hoitotyöt tehdään HKR:n työohjeen mukaan. Linkki työohjeeseen: http://www.hel.fi/static/hkr/julkaisut/2013/luonnonhoidon_ohje_2013_web.pdf

4.2 Suunnittelualueen kehittämistavoitteet ja -ohjeet

Suunnittelualueen kehittämistarpeet määriteltiin kesällä 2014 tehdyn inventoinnin, asukaskyselyn ja nykytilan analyysin perusteella. Alueen kehittämistarpeet on esitetty oheisissa kartoissa, katualueiden kehittämistarpeet (viereinen sivu) ja viheralueiden ja katuviheralueiden kehittämistarpeet (seuraava sivu).

4.2.1. Jalankulku- ja pyöräilyreitit

Huomiota kiinnitetään pääreittien sujuvuuteen ja toimiviin yhteyksiin. Kävely- ja pyöräreittien jatkuvuus on yksi alueen haasteista. Lisäksi saarta kiertävään reittiin sekä ranta-alueiden reitteihin kiinnitetään erityistä huomiota virkistyskäytön näkökulmasta.

Pyöräilyn reittiverkostoa tarkastellaan koko kaupungin tasolla ns. polkupyöräbaanaselvityksessä. Pyöräilyn reiteillä on useita vaaranpaikkoja, jossa vilkas pyöräliikenne ja ajoneuvoliikenne kohtaavat. Ongelmat kärjistyvät ruuhkaaikoina, jolloin sekä autoja että pyöriä on liikkeellä paljon. Suunnitteilla oleva baana voi ratkaista näitä ongelmia. Saaren keskustan alueella erillisten pyöräreittien järjestäminen on rajallista.

Viheralueiden ja katuviheralueiden kehittämistarpeet

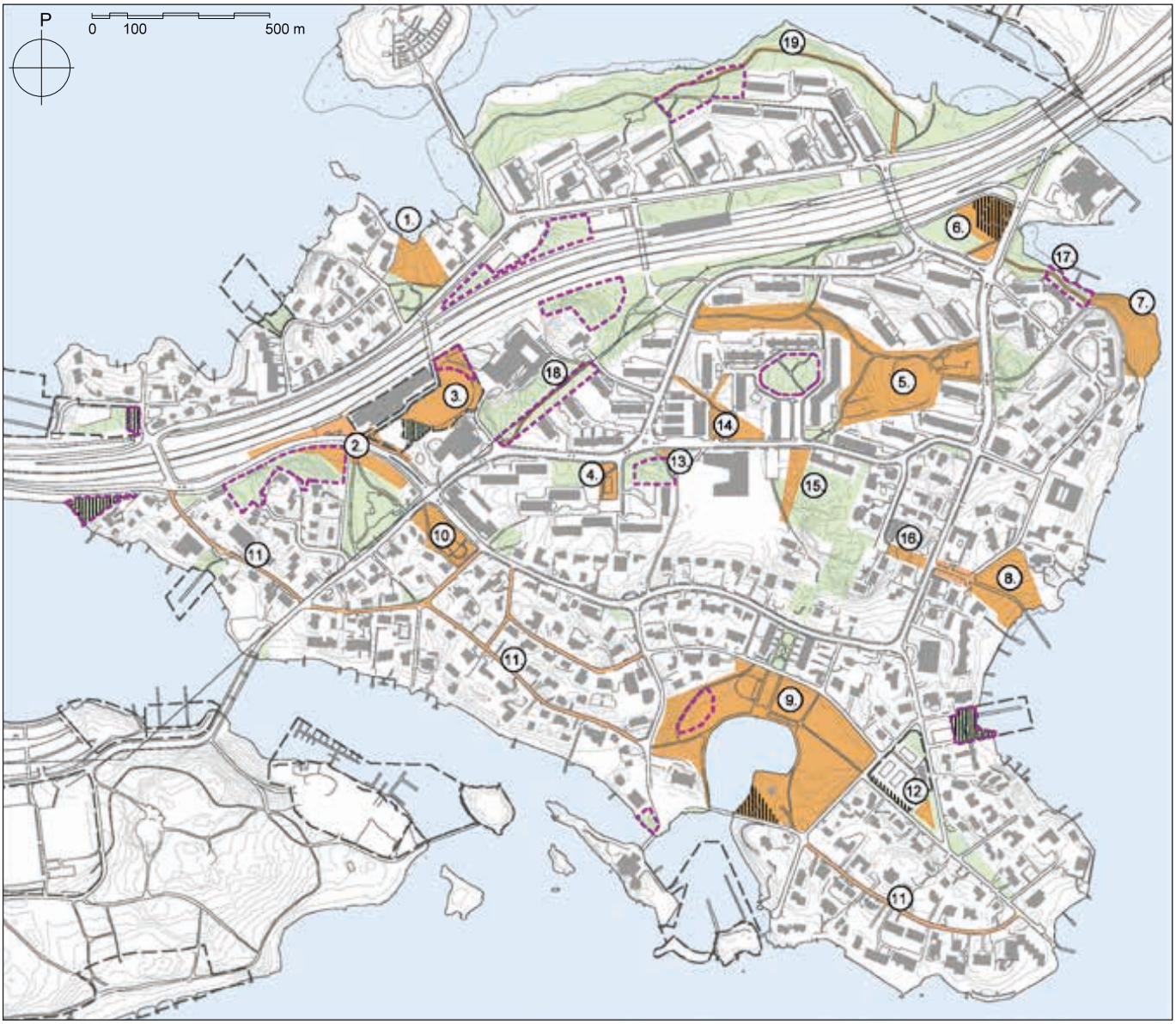

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2015.

VIHERALUEELLA KEHITTÄMISTARPEITA

4.

1. Purjehtijankujanpuisto. Hieno ranta-alue, joka on vähäisellä käytöllä, koska rantaan ei ohjata kulkua eikä oleskelua ole mahdollistettu. Kasvillisuus vaatii toimenpiteitä.
2. Kulosaarentien ympäristö. Kulosaaren sisääntulotien varsi on epäedustava ja jäsentymätön. Vaatii kokonaisuuunnittelua
3. Adjutantinpuisto. Alue on jäsentymätön ja epäselisti. Alue ei palvele läheisten koulujen tarpeita ja on toiminnallisesti puutteellinen.
4. Relanderinaukion itäosa. Alue on vähäisellä käytöllä. Kasvillisuus vaatii toimenpiteitä. Vaatii käyttötarkoituksen selkeyttämistä.
5. Risto Rytin puisto. Keskeisesti sijaitseva puistoalue palvelee nykyisellään vain yhtä ikäryhmää. Käytäväverkosto ja kasvillisuus vaativat toimenpiteitä.
6. Tupasaarenpuisto. Kulosaaren sisääntulotien varressa sijaitseva puistoalue on epäedustava ja jäsentymätön. Puistoalueella olevien vuokra-alueiden hoitorajat ovat epäselvät.
7. Axel Ståhlen puisto. Hieno ranta-alue, jonne pääsy on hankala. Kasvillisuus vaatii toimenpiteitä.
8. Vähänlitty. Puiston nykyinen käyttö on vähäistä. Ranta-alueen käyttöä hankaloittaa Liikuntaviraston venelaituri. Vaatii käyttötarkoituksen selkeyttämistä tai muuttamista.
9. Eugen Schaumanin puisto. Rantamuuri sortumassa. Kuivatusongelmat hankaloittavat puiston hoitoa ja käyttöä. Kasvillisuus ja istutukset vaativat toimenpiteitä. Puiston länsiosien metsäisten alueiden ongelmana yksityisyys / puolijulkisuus sekä hoitovastuut. Puistossa tarve CityWC:lle.
10. Kramerinlehto. Huonokuntoisesta puistosta poisteltu leikkipaikka. Suihkulähde poissa käytöstä. Kasvillisuus ja käytävät vaativat toimenpiteitä.
11.Vanhan Kulosaaren katuviheralueet. Erilaisten vihreiden tai kivettyjen kaistaleiden moninaisuus ja huono hoito vaikuttaa negatiivisesti alueen katukuvaan. Vaatii hoitovastuiden selkeyttämistä.
12. Bomanssonintien puistikoiden länsiosa. Alueella on tarvetta lumenkasauspaikalle.
13. Relanderinaukion puistikko. Mahdollinen jätteiköksin sijoituspaikka.

PUISTOKÄYTÄVÄLLÄ KEHITTÄMISTARPEITA

15

14. Kyösti Kallion puisto. Puistoalueen nykyiset käytäväyhteydet eivät mahdollista sujuvaa läpikulkua.
15. Kirkkopuisto. Nykyään ei ole selvää jalankulkuyhteyttä alueen läpi. Myös tulevaisuuden rakentaminen muuttaa tilannetta.
16. Risto Rytin tien puistikko. Alueen läpikulku ei nykyisellään mahdollista.
17. Naurissaarenpuisto. Nykyinen polku on liian kapea ja paikoitellen jyrkkä. Kasvillisuus vaatii toimenpiteitä.
18. Ståhlberginkujan puistometsä. Nykyinen polku liian kapea ja paikoitellen liian jyrkkä. Kasvillisuus vaatii toimenpiteitä. Epämäräinen miljöö ja heikko valaistus vaikuttavat alueen turvallisuuteen.
19. Kulosaaren rantapuisto. Puiston itäiseltä käytävältä puuttuu valaistus.

KOHDE VAATII HOITOLUOKAN MUUTOKSEN

KOHDE OTETTAVA HOIDON PIIRIIN, TAI HOITORAJOJA / VASTUITA TÄSMENNETTÄVÄ

VIHERALUE

LIIKUTANVIRASTON HALLINNOIMA ALUE

Viheralueilla olevissa reiteissä on jonkin verran epäjatkuvuuskohtia, myös esteettömyydessä on puutteita. Joillakin viheralueilla on tarvetta viheralueiden sisäisille ja läpikulkeville uusille reittiyhteyksille. Talvikunnossapitoa on puistossa kulkevilla reiteillä parannettava, ja rakennusviraston periaate valaistujen puistokäytävien talvikunnossapidosta on saatettava käytäntöön.

Jos Vähäniityn käyttö tulevaisuudessa muuttuu, voidaan harkita yhteyttä kirkkopuistosta Risto Rytin tien puistikon kautta Vähäniittyyn (vaatii portaat, alue niin jyrkkä).

4.2.2. Toiminnalliset alueet ja viheralueiden palvelut

Puistojen peruspalveluita ovat esim. puistokäytävät, (talvikunnossapidetyt ja valaistut) penkit, roska-astiat, leikkipaikat, pallokentät ja luistinradat sekä istutukset. Peruspalveluihin kuuluu myös alueiden hoito ja siisteydestä huolehtiminen. Peruspalveluiden tulee vastata asukkaiden lukumäärää ja ikärakennetta. Suunnittelualueen puistojen peruspalvelujen taso tulee suhteuttaa koko kaupungin puistojen palvelun tasoon. Vanhan Kulosaaren pientalovaltaisuus ja laajat omat pihat vähentävät yleisten viheralueiden tarjoamien palvelujen tarvetta. Palveluita parannetaan tai lisätään seuraavasti

- penkkejä ja roska-astioita lisätään useaan puistoon
- tutkitaan City-WC:n sijoittamista jollekin puistoalueelle, esimerkiksi Relanderin puistikon kohdalle Kyösti Kallion tien varteen
- Risto Rytin puistoon palautetaan pienpelikenttä, kenttä tulee jatkossa jäädyttää.
- Seniorien toimintavälineitä sijoitetaan Risto Rytin puistoon
- jäätelökioskin sijoittamista Kyösti Kallion tien varteen tutkitaan

4.2.3. Valaistus

Valaistuksen tulee palvella toimintoja, kuitenkin alueen historiallisten arvojen ehdoilla. Valaistuksella voidaan myös nostaa ympäristön arvokohteita harkitusti esiin. Riittävällä valaistuksella voidaan ennaltaehkäistä ilkivaltaa, vahingontekoja sekä asukkaiden tuntemaa turvattomuutta. Valaistusta voidaan parantaa lisäämällä valaistustehoa, tihentämällä valaisinten välejä sekä poistamalla valaisinten ympäriltä varjostavaa kasvillisuutta. Kulosaaren pienialaisilla viheralueilla ei ole mahdollisuutta jättää laajoja pimeitä alueita. Kulosaaren rantapuiston itäosan käytävän valaiseminen parantaa ulkoilumahdollisuuksia pimeän aikaan, mutta samalla vähentää Kulosaaren pimeitä alueita.

Valaistusta parannetaan seuraavissa viheralue- ja katukohteissa

- Adjutantinpolun alikulku
- Ståhlberginkujan puistometsän käytävä
- Risto Rytin puisto
- Kulosaaren Kirkkopuisto

Uusia valaistavia kohteita ovat

• Kulosaaren rantapuiston itäisin käytävä. Valaistuksen tulee olla sammutettavissa ja se tulee kohdistaa oikein, koska alue on tärkeää lepakkoaluetta.

• Purjehtijankujanpuiston poikkikäytävä

4.2.4. Materiaalit

Materiaalit tulee valita kohteen mukaan. Mikäli kyseessä on aiemmin suunnitellun, arvokkaaksi luokitellun kohteen peruskorjaus tai kunnostus, noudatetaan mahdollisuuksien mukaan alkuperäisen suunnitelman periaatteita. Kivettyjen alueiden keskinäiseen jatkuvuuteen ja loogiseen rajautumiseen tulee kiinnittää huomiota.

Pitkän tähtäimen tavoitteena on vanhan Kulosaaren tonttikatujen reunakivien materiaalin vaihtaminen betonikivistä punaiseen graniittireunakiveen. Asvaltista muotoillut reunukset korvataan punaisella graniittireunakivellä. Materiaalien yhteneväisyyden ja alueen historian huomioiden tulisi päällysteitä saneerattaessa suojateiden kiveykset toteuttaa luonnonkiveyksinä.

Uudelleen asvaltoinnin yhteydessä kaduilla siirrytään käyttämään hiljaista asvalttia.

4.2.5. Kalusteet ja varusteet

Kulosaaressa siirrytään vaiheittain alueiden kunnostuksen ja peruskorjausten yhteydessä noudattamaan kaupunkikalusteohjetta. Vanhassa Kulosaaressa käytetään kalusteohjeen mukaista Kaivopuiston puupenkkiä D6 ja muualla saaressa Lehtovuori Loviisaa, jossa puuosat ovat maalatut, väri Helsinkivihreä RAL 6012, ja metalliosat ovat mustat RAL 9011.

Roska-astiat (H1) ja syväsäiliöt (H2) suunnitellaan Helsingin kaupungin rakennusviraston kaupunkikalusteohjeen mukaan, väri tumman harmaa RAL 7021.

Penkkejä lisätään mm. metroaseman läheisyyteen, Risto Rytin puistoon, Axel Ståhlen puistoon, mahdollisen jäätelökioskin yhteyteen ja Relanderinaukiolle. Kramerinlehdon penkittömyys korjaantuu peruskorjauksen yhteydessä.

Roska-astioita lisätään Karl Lindahlin polulle, Tupavuorelle, Risto Rytin puistoon, Adjutantinpolulle ja metroaseman ympäristöön. Risto Rytin puiston kentän läheisyyteen ja metroaseman tienoille sijoitetaan syväkeräyssäiliöt.

Yllä Helsingin kaupungin rakennusviraston kalusteohjeen mukainen puupenkki D6. Alla Lehtovuori Loviisa -penkki.

4.2.6. Rakennetun ympäristön kasvillisuus

Helsingin kaupunki on laatinut julkisen ulkotilan kasvillisuuden käytön linjauksen, joka koskee mm. kulttuurikasviperintöä ja lajistollista monimuotoisuutta. Näitä yleislinjauksia käytetään kohteiden suunnittelussa, rakentamisessa ja hoidossa.

Helsingin kaupungin strategian mukaisesti pyritään hyvän kaupunkiympäristön viihtyisyyteen, moniarvoisuuteen sekä paikallisen kulttuurihistorian ja identiteetin vahvistamiseen ja säilyttämiseen. Alueiden kasvillisuuslajivalikoima ilmentää alueen rakentumisen ajankuvaa. Kasvillisuuden uusimisen ja kunnostustöiden yhteydessä tutkitaan mahdollisuuksia käyttää aikakaudelle tyypillisiä kasvilajeja. Kasvilajivalikoiman monipuolisuutta pyritään säilyttämään ja lisäämään. Monimuotoisuus on erittäin tärkeätä kasvitautien ja tuholaisten leviämisen ehkäisyn sekä ilmastonmuutokseen varautumisen kannalta.

Kasvillisuuden käytössä ja hoidossa on huomioitava myös turvallisuus. Viheralueilla ja kaduilla on huolehdittava, ettei liian tuuhea kasvillisuus aiheuta näkyvyyttä haittaavia katveita. Iäkkäät puut tulee poistaa ennen kuin ne muuttuvat vaarallisiksi lahovikojen tai muiden syiden takia. Esteettömyyden kannalta on tärkeää, etteivät puiden alimmat oksat ulotu kulkureiteille. Vapaan kulkukorkeuden on kävely- ja pyöräilyreiteillä oltava vähintään 2,2 metriä. Pensaskasvillisuus ei saa kaventaa kulkureittejä. Muinaismuistoja tai historiallisen ympäristön rakenteita haittaava kasvillisuus tulee poistaa kaupunginmuseon ohjeistuksen mukaan.

Kulosaaressa kasvillisuuden ja istutusten kehittämisen tavoitteena on että:

- rakennetuille viheralueille palautetaan lajiston alkuperäinen monimuotoisuus ja hoidon puutteesta poistetut istutukset palautetaan kunnostusten yhteydessä
- ranta-alueiden maisemallisesti merkittävää puustoa vaalitaan, samalla huomioidaan vapaat merinäkymät
- ns. Fennobalttisen metsäpuutarhaan istutetaan Mustilan arboretumin taimihankkeen erikoisia puita ja pensaita vuosina 2016-2018
- vanhoja puita ja kujanteita vaalitaan ja niiden kunto tarkistetaan säännöllisesti

Kulosaaressa on suhteellisen vähän vanhoja puuistutuksia. Vuorineuvoksentien hopeapajujen ja Relanderinaukion koivujen kunto tulee kartoittaa suunnittelukauden alussa. Eugen Schaumanin puiston puusto inventoitiin ja niiden kunto kartoitettiin 2001, jonka pohjalta hankesuunnitelmaan tehtiin alustava suunnitelma puiden uusimiseksi vuonna 2009. Eugen Schaumanin puiston pajuriveistä on viime vuosina kaadettu huonokuntoisia puita. Säilytettävät rivit palautetaan peruskorjauksen yhteydessä 2010 valmistuneen hankesuunnitelman mukaan

Kramerinlehdon kukkiva omenapuu Malus 'Anders Kramer'. Kuva Satu Tegel (HKR).

- Itäväylän suojaviheralueet hoidetaan läpinäkyvinä

  Istutukset muodostavat hyvän suojan Itäväylän pölyä ja melua vastaan, mutta liian tiheät suojaistutukset tarjoavat näkösuojaa ja kokoontumispaikkoja epäsosiaaliselle ainekselle

- Kulosaaressa säilyneet historialliset kasvikannat säilytetään ja hyödynnetään jatkossakin

  Kramerinlehdossa kasvavasta valkoisena kukkivasta tunnistamattomasta koristeomenapuusta teetettiin uusia taimia. Yksi istutettiin Kulosaaripäivänä 2014 Kramerinlehtoa vastapäätä olevaan Kulosaarentien puistikkoon. Taimet saivat istutusseremoniassa lajikenimen 'Anders Kramer'. Alkuperäinen emopuu (Malus x arnoldiana?) Kramerinlehdossa säilytetään. 'Anders Kramer' -omenapuita istutetaan myös muualle yleisille alueille; Purjehtijankujanpuistoon, Svinhufvudinpuistoon Ukko-Pekan portaan reunaan ja neljä omenapuuta Juliuksenpuistoon. Omenapuiden istuttamista taloyhtiöiden pihoille selvitetään. Tupasaarenpuistossa (19) kasvavia hienoja kookkaita poppeleita vaalitaan ja otetaan esiin muun kasvillisuuden peitosta

- tutkitaan mahdollisuutta palauttaa puurivi Kulosaarentien alkuun
- leveät nurmipintaiset katuviheralueet säilytetään Kulosaarelle tyypillisenä piirteenä

4.2.7. Vesialueet, hule- ja pienvedet sekä tulvasuojelu

Eugen Schaumanin puiston peruskorjaussuunnittelun yhteydessä tulee tutkia mahdollisuuksia Kluuvinlahden ruoppaamiseen. Lahti on vuosikymmenten aikana madaltunut ja aiheuttaa kesäisin hajuhaittoja.

Pienvesistöjä alueella ei ole.

Helsingin kaupungin hulevesistrategian (HKR 2008) mukaisesti tavoitteena on parantaa hulevesien hallintaa edistämällä tarkoituksenmukaisten ja ympäristöön sopivien ratkaisujen käyttöä sekä lisätä huleveden hyötykäyttöä esimerkiksi puistojen ja viheralueiden rakentamisessa. Ensisijaisesti hulevesiä imeytetään ja viivytetään syntypaikallaan, josta ne johdetaan hidastaen ja viivyttäen pintajohtamisjärjestelmillä ojien, notkelmien ja painanteiden kautta kosteikkoihin tai hulevesilampiin. Pääosa Kulosaaren hulevesistä johdetaan hulevesiviemäröintinä mereen. Kulosaaren alueella voidaan vaikuttaa hulevesien laatuun lähinnä vähentämällä haitta-ainepitoisuuksia mm. katujen hyvän puhtaanapidon ja koirien jätösten keräämisen tehostamisen kautta.

Eugen Schaumanin puiston hankesuunnitelmassa on ehdotettu rantamuurin korottamista merivesitulvien helpottamiseksi Kluuvin alueella. Myös puiston alueen kuivatusratkaisuille ehdotetaan hankesuunnitelmassa ratkaisuja, joilla estetään meriveden nousu puiston alueelle sadevesiputkia pitkin. Helsingin hulevesitulvariskien alustavassa arvioinnissa Kulosaaren alueelta löytyi kaksi mahdollista tulvariskikohdetta, jotka olivat alava kohta Adjutantinpolun ja Tennishallin alueella sekä Naurislahden rantojen alavat alueet (FCG 2011).

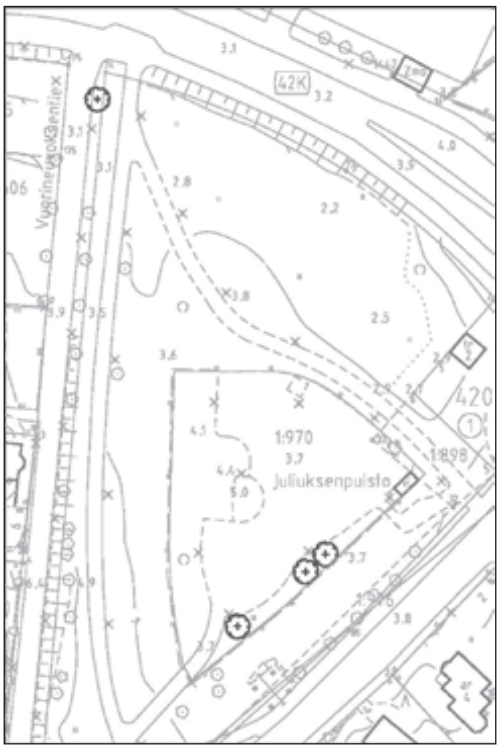

Yllä suunnitellut Malus 'Anders Kramer' -omenapuiden istutuspaikat Juliuksenpuistoon, Svinhufvudinpuistoon ja Purjehtijankujanpuistoon.

Eugen Schaumanin puisto tulvii vuonna 2014. Kuva Birgitta Rossing (HKR).

Kluuvinsilta. Signe Brander 1909. HKMKA.

4.2.8. Arvoympäristöt

Arvoympäristöjä koskevia linjauksia noudatetaan koko alueella. Suunnittelu on aloitettava tutustumalla kohteen aikaisempiin suunnitelmiin ja vaiheisiin. Useat kohteet edellyttävät myös historiallisia selvityksiä ja kohteen arvojen määrittelemistä.

Nykyisellään puistojen yleinen kuluneisuus heikentää niiden arvoa. Suunnittelussa ja kunnostuksessa tulee aina ottaa huomioon alkuperäiset puistojen sommitelmat, sekä säilyneet pinnoitteet, kasvilajisto sekä rakenteet kuten portaat, muurit, ja pergolat. Alueilla pyritään turvaamaan aikakausien arvojen ja ominaispiirteiden säilyminen.

Rakennusviraston määrittelemiksi arvoympäristöiksi lisätään seuraavat kohteet: Kulosaaren Kluuvin silta ja Kulosaarentie välillä Ståhlbergintie - Risto Rytin tie.

4.2.9. Alueiden käyttö ja tapahtumahallinta

Erilaiset tapahtumat nostavat alueen henkeä ja asukkaiden huolenpitoa asuinympäristöstään. Kulosaaressa pienimuotoisia tapahtumia (Kulosaaripäivän tapahtuma, talvirieha, puistojumppa) järjestetään nykyään pääosin Eugen Schaumanin puistossa. Puistoalueen peruskorjauksen yhteydessä tulee laatia mahdollisia tapahtumia varten kohdekohtaiset ohjeet ja rajat. Ohjeistuksella pyritään ohjaamaan tapahtumia niin, ettei arvokkaan viheralueen kantokyky ylity ja kaupunkikuva huomioidaan entistä paremmin järjestelyissä.

HSY:n aluekeräyspiste säilyy Kulosaarentien varressa, mutta sen ympäristön jäsentelyä esim. istutuksin tulee tutkia kaupunkikuvallisista syistä. HSY:n paperinkeräysastialle ehdotetaan paikkaa eteläiseen Kulosaareen, Nandelstadhin pysäköintialueelle. Keräyspisteiden kehittämisestä, siisteydestä ja kunnossapidosta vastaa HSY.

Nuorison ja lasten toiveena olleelle jäätelökioskille ehdotetaan paikkaa Kyösti Kallion tien ja Presidentinpolun risteysalueelle tai Relanderinpuistikon yhteyteen.

Liikuntaviraston Nandelstadhin venesataman jäsentelyä tulee tulevaisuudessa parantaa siten, että trailerit saadaan mahtumaan LIV:in alueelle puistomaisuuden siitä kärsimättä. Alueen ylläpitoon ja kasvillisuuden hoitoon tulee kiinnittää entistä enemmän huomioita.

4.2.10. Julkinen taide ja muistomerkit

Taideteoksilla on mahdollista nostaa rakennetun ympäristön ja julkisen tilan laatua ja arvoa sekä lisätä asukkaiden viihtyvyyttä ja sitoutumista omaan elin-

ympäristöönsä. Suunnittelualueelle voitaisiin lisätä julkista taidetta. Helsingin kaupungin taidemuseo vastaa taideteosten hankkimisesta, sijoittamisesta ja hoidosta. Mahdollisten julkisten taideteosten sopivia sijoituspaikkoja ovat pienet aukiot ja puistikot. Ehdotuksia uusista mahdollisista sijoituspaikoista:

- Relanderinaukio
- Kyösti Kallion puisto
- Svinhufvudinpuiston nurmialue tien läheisyydessä

4.3. Ylläpito

4.3.1. Ylläpidon painopistealueet

Painopistealueiksi otetaan yleisen siisteyden ylläpitäminen, luonnonhoidon alueiden intensiivihoito ja talvikunnossapito.

Alueiden huono hoito ja kunto sekä yleinen epämääräisyys lisäävät ilkivaltaa sekä vahingontekoja. Pelkällä siistimisellä voidaan vaikuttaa kyseisen alueen yleiseen ilmapiiriin. Ylläpitoon ja hoitoon sekä roskien keruuseen tulee kiinnittää erityistä huomiota nimenomaan niillä alueilla, joissa asukkaat kokivat turvattomuutta, ja joissa liikkuu paljon ihmisiä. Esimerkiksi metron ympäristö sekä kouluja ja vilkkaita kevyenliikenteen reittejä rajaavat Itäväylän suojaviheralueet ja Adjutantinpolun alikulku tulisi ottaa erityisen huomion kohteeksi. Puistokäytävillä ja jalankulku- ja pyöräilyteillä ylläpidetään turvallisuudentunnetta pitämällä valaisimien ympäristö vapaana kasvillisuudesta ja näkymät kulkureitin suuntaisesti avoimina – tämä on tärkeää varsinkin metsäisillä alueilla kuten Risto Rytin puistossa ja Kulosaaren rantapuistossa. Metsäisillä alueilla puistokäytävien varret niitetään kaksi kertaa kesässä maastonmuodot ja kasvillisuus huomioiden. Osa luonnonhoidonalueista kaipaa kertaluonteista intensiivistä hoitoa. Olisi tärkeä, että suojapuuston lisäksi alueella on läpinäkyvyyttä, joka ehkäisee häiriökäyttäytymistä ja epämääräistä oleskelua puskien suojissa.

4.3.2. Katujen ylläpito

Katualueiden ylläpitoluokituksessa ei ole muutostarpeita. Ylläpitotoimenpiteitä vaativat rikkoutuneiden reunakivien ja päällysteiden korjaukset sekä suojateiden maalaukset. Katualueiden talvikunnossapitoon kiinnitetään erityistä huomiota, ja alueurakoitsijan talvikunnosspidon laadun valvontaa lisätään. Periaate valaistujen puistokäytävien talvikunnossapidosta pyritään ottamaan käytäntöön koko suunnittelualueella.

4.3.3. Katuviheralueiden ylläpito

Katuviheralueiden ylläpidossa huomioidaan ensisijaisesti liikenneturvallisuuden ylläpitäminen ja katualueella liikkuvien ihmisten turvallisuus. Ylläpidosta,

Schybergssonintien katuviheralueet kuuluvat luokkaan KA3.

kuten niiton, talvikunnossapidon ja kevätsiivouksen järjestelyistä pitää sopia yhteistyössä hallinnollisten rajojen yli. Tonttien ja ajoratojen välisten viherkaistaleiden ylläpidosta huolehtii nykyisin useimmiten tontin haltija, mutta kaupungin on tehostettava ylläpitoa hoitoluokkaa vastaavaksi. Asukkaita rohkaistaan alueiden itsenäiseen hoitoon. Kalliokaivonmäen ja Kulosaarentien risteyksessä katuviheralueella sijaitsevaa puistikkoa hoidetaan kuten puistoaluetta (hoitoluokka A2).

Alueen katuviheralueiden hoitoluokitusta yhtenäistetään ja yksinkertaistetaan. Vanhan Kulosaaren tonttikatujen katuviheralueiden hoitoluokitusta muutetaan niin, että yhden kadun varrella on molemmin puolin sama hoitoluokka koko kadun pituuden tai poikkikatujen välisen jakson ajan. Alueella käytetään hoitoluokkaa KB3 ja KA3. Kokoojakatuja reunustavien katuviheralueiden hoitoluokat ovat pääosin KA2 ja KA3.

4.3.4. Rakennettujen viheralueiden ylläpito

Rakennettujen viheralueiden nykyisiin hoitoluokkiin ei ole esitetty suuria muutoksia. Muutamissa kohteissa ehdotetaan alueiden siirtämistä A-hoitoluokasta C-hoitoluokkaan, kuten Svinhufvudinpuistossa. Toisaalta osa pienialaisista suojaviheralueista siirretään C-hoitoluokasta A-hoitoluokkaan, kuten Kulosaaren puistotien suojapuistossa, jossa alue vaatii jatkuvaa intensiivisempää hoitoa. Kulosaaren puistotien varren suojaviheralueiden hoitoluokitusta on pyritty yksinkertaistamaan, jolla pyritään yhtenäiseen ilmeeseen. Suojaviheralueiden hoidon tavoitteena on läpinäkyvyys, joka ehkäisee häiriökäyttäytymistä ja epämääräistä oleskelua istutusten suojissa. Väestönsuojien sisäänkäynnit ja niiden ympäristö pidetään avoimena ja siistinä.

Lisäksi hoitoluokkamuutoksia tapahtuu ehdotettujen peruskorjausten yhteydessä kuten Kramerinlehdossa, jossa puiston keskiosa (palautettava kenttäsommitelma, perennaistutukset ja kunnostettava suihkulähde) muutetaan tulevaisuudessa luokkaan A1.

- Eugen Schaumanin puiston (36) kosteikkoalue siirretään A3-luokasta A2-luokkaan, kun puisto on peruskorjattu.
- Risto Rytin puiston (26) A2-luokkaa laajennetaan koskemaan kaikkia toiminnallisia alueita.
- Svinhufvudinpuiston (18) reunametsä siirretään A3-luokasta C1.1-luokkaan
- Kulosaarentien eteläpuolella sijaitseva Kalliokaivonmäen puistikko (29) siirretään A3-luokasta A2-luokkaan.
- Naurissaarenpuiston (27) itäosassa sijaitseva nurmipintainen rakennettu alue siirretään C1-luokasta A3-luokkaan.

Ylläpidon järjestelyistä olisi hyvä sopia yhteistyössä hallinnollisten rajojen yli. Liikuntaviraston puistomaisten A-hoitoluokassa olevien alueiden hoito olisi tarpeen vastaisuudessa tilata rakennusviraston käyttämältä hoitourakoitsijal-

Viheralueiden ja katuviheralueiden uusi hoitoluokitus

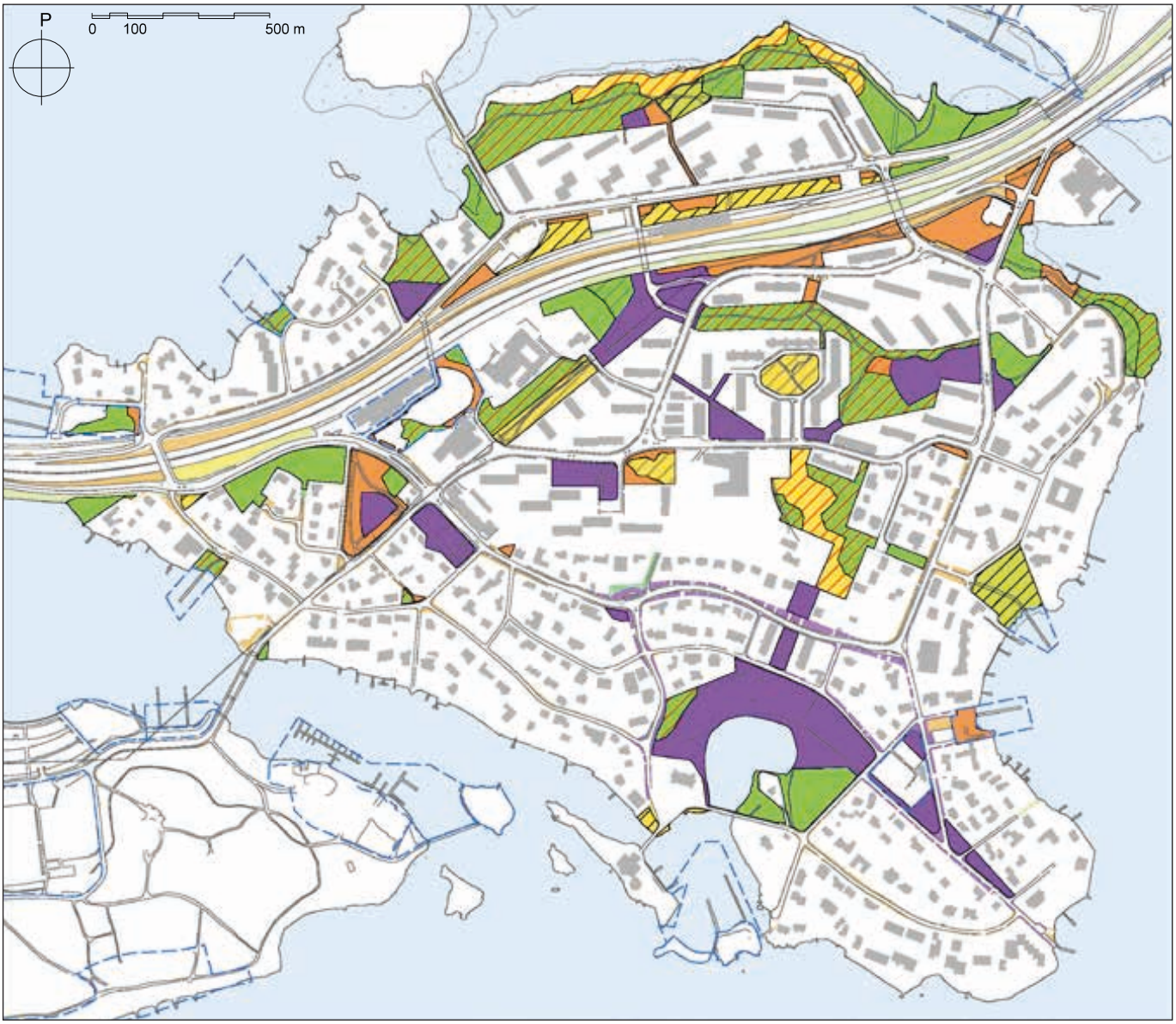

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2015.

A2 käyttöviheralue / KA2 keskustakatuvihreä

A3 käyttö- ja suojaviheralue / KA3 taajamakatuvihreä

B3 maisemaniitty ja laidunalue / KB3 piennarniitty

B4 avoin alue ja näkymä / KB4 raivausniitty

C1.1 puistometsä / KC1 lähikatumetsä/metsäinen katuvihreä

C niitto 2 kertaa, jätettä ei kerätä pois

E käsityövaltainen niitto kerran vuodessa

F kerran vuodessa vesomalla hoidettava metsäalue

Liikuntaviraston hallinnoima alue

ta. Vaihtoehtoisesti hallintorajoja tulisi muuttaa vastaamaan alueiden käyttötarkoitusta, jolloin alueet olisivat HKR:n hallinnassa. Tämä koskee erityisesti puistoja nro. 7, 8, 16, 33, 37 ja 38.

Vuokra-alueiden hoitorajat ja vastuut tulee käydä läpi vuokralaisten kanssa (palvelutoimisto). Etenkin sisääntuloalueella sijaitsevan Tupasaarenpuiston (19) vuokra-alueiden ympäristön nykyinen hoito on riittämätöntä ja alue vaatii vähimmillään kertaluonteisen intensiivihoitokerran, jossa alueelta poistetaan huonokuntoinen puusto, siivotaan roskat ja raivataan aluskasvillisuutta ja vesakkoa. Alueella kasvaa hienoja kookkaita poppeleita ja muita puita, jotka tulee ottaa esiin. Tässä tapauksessa väliaikaisuus ei saa olla syy jonkun alueen hoitamatta jättämiseksi. Hoitorajat eivät saisi tulla esteeksi myöskään Bomansonintien varren nurmialueiden hoidossa. Kulttuurihistorialliseen miljööseen kuuluva alue tulee hoitaa tenniskenttien aitaan asti yhteneväisesti kunkin vastuutahon osalta. Hoitoraja tai vuokra-alueen raja ei saa näkyä nurmipinnassa.

Puistokäytävien ylläpidossa tulee periaatteena olla se, että koko käytävä hoidetaan koko matkaltaan samalla hoitoluokalla, vaikka ympäristön hoitoluokka muuttuisi tai vaihtelisi.

4.3.5. Luonnonhoito

Uudet hoitoluokat

Lähes kaikki Kulosaaren suunnittelualueen metsät (16 ha) on merkitty C1.1 puistometsäksi. Näin siksi, että kaikki metsät ovat lähes kauttaaltaan pieniä erillisiä metsäsaarekkeita ja ne ovat kauttaaltaan kosketuksissa infraan ja/tai rakennettuihin puistoihin. Puistometsäalueille on määritelty tarpeen mukaan myös hoitotapa, kerran vuodessa tapahtuva vesakon poisto. Näin karsittava vesakko on vielä niin pientä, että se voidaan jättää maahan. Tällä varmistetaan alueiden riittävä hoitokierto sekä tavoitteena oleva siisteys ja läpinäkyvyys.

Osa pienialaisista luonnonhoidon alueista siirretään A-luokkaan, mikä takaa intensiivisemmän hoidon jatkossa. Osa kallioisista luonnonhoidon alueista siirretään C-luokasta B-luokkaan, jolloin niiden aluskasvillisuus saadaan hoidon piiriin. Tällaisia kohteita ovat muun muassa Tupavuorenpuisto, Kirkkopuiston keskiosa, Lempi Aulangon kallio sekä Kulosaaren rantapuiston rantakalliot. Osassa kohteista hoidon tehostamisella tai oikeanlaisen hoitotavan määrittelemisellä voidaan nostaa esille alueen ominaispiirteitä.

Hoitoluokkia muutetaan yksittäisillä luonnonhoitoalueilla seuraavasti:
• Kulosaaren rantapuisto (1) on nykyään lähes kokonaan C1-hoitoluokkaa. Rantakalliot siirretään B4-hoitoluokkaan ja leikkipaikan viereinen kallio ja niittyalue siirretään B3-luokkaan. Lähes koko aluetta hoidetaan kerran vuodessa

vesakoimalla, B3-alueella niitto kaksi kertaa vuodessa (jätettä ei kerätä pois).

• Kulosaaren puistotien suojapuiston (4) itäisin osa siirretään kokonaan B4-luokkaan, niitto kaksi kertaa vuodessa (jätettä ei kerätä pois).

• Tupavuorenpuisto (25) siirretään C1-luokasta B4-luokkaan, käsityövaltainen niitto kerran vuodessa.

• Risto Rytin puiston (26) uudet rakennettavat toiminta-alueet siirretään hoitoluokittamattomasta ja C1-luokasta A2-luokkaan.

• Kirkkopuiston (30) keskiosan kallioiset alueet siiretään C1-luokasta B4-luokkaan, käsityövaltainen niitto kerran vuodessa.

• Adjutantinpuiston kentän reuna muutetaan C3-luokasta A3-luokkaan.

• Soutajankujan venesataman alueen itäisin osa siirretään C1-hoitoluokasta A3-hoitoluokkaan.

• Hopeasalmenrannan EV-alue (10) siirretään C1-hoitoluokasta B4-hoitoluokkaan.

• Lempi Aulangon kallion (23) keskiosa siirrettään hoitoluokasta C1 hoitoluokkaan B4.

• Nandelstadhin (37) pysäköintipaikkaa rajaava metsäalue siirrettään C1-hoitoluokasta hoitoluokkaan-A3.

• Vähäniitty (33) siirretään B4-luokasta B3-luokkaan.

Metsien hoito

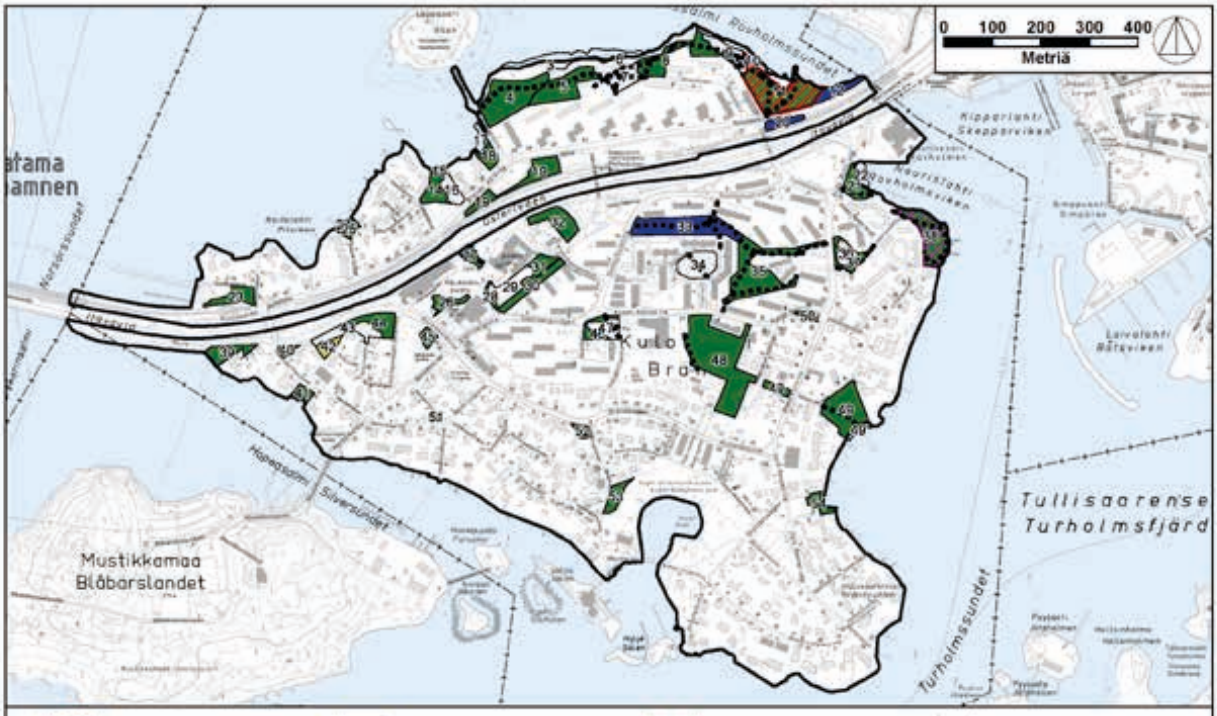

Pohjakartta © Kaupunkimittausosasto, Helsinki 2015

Soutajankujan LIV-alue.

Karl Lindahlin polku.

Kulopolun ranta-alue.

Hopeasalmenrannan suojaviheralue.

Metsien hoito

Suunnitelmaan kuuluvalla alueella B- ja C-hoitoluokituksia vastaavia luontoalueita on kaikkiaan 16 hehtaaria. Tästä hoidetaan suunnitelmakaudella metsänhoitotoimin noin 10 hehtaaria. Paria harvennuskuviota lukuun ottamatta, kaikki toimenpiteet ovat yksittäisten puiden poistoa ja pienpuuston hoitoa. Luonnonhoito tehdään valmistuneen työohjeen mukaan (linkki: http://www.hel.fi/static/hkr/julkaisut/2013/luonnonhoidon_ohje_2013_web.pdf) poistamalla teiden, tonttien, reittien ja puistojen läheisyydestä huonokuntoisia ja kuolleita puita sekä poistamalla vaihtelevasti pienpuustoa. Nämä toimenpiteet tehdään vaihtelevalla etäisyydellä metsän luonteen, maiseman ja topografian mukaan työohjeen mukaisesti.

Osa metsäalueista kaipaa kertaluonteista intensiivistä hoitoa, jolloin alue kunnostetaan hoidon keinoin eli siistimällä ja raivaamalla risukkoja, risukasoja, puutarhajätteitä sekä yksittäisiä puita poistamalla. Tavoitteena on läpinäkyvyys näkymien, mutta myös yleisen turvallisuuden takia. Alueita ylläpidetään normaalisti intensiivihoitokierroksen jälkeen, mutta osassa alueista tavoitteena on myös alueiden hoitoluokan nosto. Siisteys ja hyvä hoito ennaltaehkäisee puutarhajätteen heittämistä ja roskaamista. Usein se myös parantaa alueiden turvallisuutta, koska metsä ei muodosta läpi pääsemätöntä ja pimeää nurkkausta viheralueelle. Läpinäkyvyys ennaltaehkäisee epäsosiaalisten porukoiden kokoontumista tai muuta piilossa tapahtuvaa häiriökäyttäytymistä. Vieraslajien (rikkapalsami, jättipalsami) poistamiseen tulisi ryhtyä välittömästi, kun niiden esiintymät ovat vielä pienialaisia.

Kertaluonteiset intensiivihoidon alueet ja niiden perustelut: (Alueet on merkitty maisemanhoidon tavoitteet karttaan).

- Soutajankujan venesataman alueen itäisin osa (8), jossa on jäänteitä metroradan alle jääneen huvilan puutarhasta. Vanhat puutarhakasvit kannattaisi ottaa esiin. Nykyään alue on läheisten tonttien puutarhajätteen sijoituspaikka.
- Axel Ståhlen puistossa (28) alueen intensiivihoidolla ja tulevaisuudessa riittävän tiheillä vesakon poistolla mahdollistetaan näkymät merelle puistoaluetta rajaavalta ja maisemareittinä toimivalta Karl Lindahlin polulta. Tässä kohteessa myös polun reunan niitto tarpeeksi usein on välttämätöntä siistin yleisilmeen saavuttamiseksi.
- Kulopolun EV-alueen (9) ranta-alue tulee siivota jätteestä. Alue on osa Kalasatamasta, Mustikkamaalta sekä Kulosaarensillalta aukeavaa Kulosaaren vihreää julkisivua ja on siksi kaupunkikuvan kannalta tärkeä pitää siistinä.
- Hopeasalmenrannan EV-alue (10) eli pieni puistikko, jossa muuntamo. Alueella tulee hoidon keinoin muokata astetta puistomaisemmaksi, erityisenä tavoitteena läpinäkyvyys. Alue tulee siistiä ja aluskasvillisuus ottaa hoidon piiriin. Hopeasalmenranta (11) intensiivihoitokierros tehdään yleisen siisteyden ja merinäkymien vuoksi. Hankala jyrkkä rinne on altis eroosiolle ja on

jyrkkyyden takia haastava hoitaa. Vesakoimalla hoidettava kerran vuodessa.

• Kulosaarentien EV-alueen itäosan (12) lehtomainen metsikkö kärsii puutarhajätteestä ja on yleisilmeeltään ryteikköinen. Alueen varovainen siistiminen ja yksittäisten puiden poisto. Tavoitteena on läpinäkyvyys ja astetta puistomaisempi yleisilme luontoarvoja kuitenkaan heikentämättä.

• Purjehtijankujanpuiston (3) rakentamaton ranta-alue avokallioineen ja upeine merinäkymineen on nykyään piilossa ja käyttämätön tiheän puuston ja ylitse pääsemättömän aluskasvillisuuden takia. Puiston poikki kulkevan käytävän varsi raivataan vesakosta ja käytävän varren ja kallioalueen välinen metsikkö hoidetaan vesakoimalla kerran vuodessa.

• Adjutantinpuiston (16) eteläosassa sijaitseva kallioalue on roskainen ja hoitamattoman oloinen. On selvitettävä hoidon rajat liikuntaviraston kanssa. Vesakoimalla hoidettava kerran vuodessa.

• Bertel Jungin tien puistikon (14) intensiivihoidon tavoitteena on alueen puistomaisempi ilme ja läpinäkyvyys. Aluskasvillisuuden raivaus ja roskien poisto, läpinäkyvyyttä ylläpidetään vuosittaisella vesakoinnilla.

• Kulosaaren puistotien suojapuiston (4) läntisintä osan istutuksia siistitään ja puustoa raivataan läpinäkyvyyden ja turvallisuuden parantamiseksi.

• Svinhufvudinpuiston (18) itäisimmän osan vesakkoa ja aluskasvillisuutta tulee raivata läpinäkyvyyden ja turvallisuuden parantamiseksi. Suojaisalle metsäalueelle kertyy epäsosiaalisia porukoita. Alue on tämän vuoksi hyvin roskainen.

• Lempi Aulangon kallion (23) puustoa ja vesakkoa raivataan läpinäkyvyyden ja turvallisuuden parantamiseksi. Paikoin piilossa oleva kallio on suosittu pussikaljapaikka. Keskusta-alueella ja koulun läheisyydessä ei haluta mahdollistaa epäsosiaalista käyttäytymistä.

• Kulosaaren rantapuiston itäiseen osaan (1) kertyy roskaa ja alue on nykyisellään epäsiisti ja epämääräinen. Alueella koetaan turvattomuutta. Alue

Hopeasalmenrannan puisto.

Kulosaarentien EV-alue.

Purjehtijankujanpuisto.

Bertel Jungin tien puistikko.

Kulosaaren puistotien suojapuisto.

Svinhufvudinpuiston itäisin osa.

Lempi Aulangon kallio.

Kulosaaren rantapuiston itäinen osa.

siivotaan roskista ja käytävien vieriltä poistetaan puustoa läpinäkyvyyden ja turvallisuuden parantamiseksi.

• Kirkkopuiston (30) koillinen kapea kaistale siistitään ja raivataan vesakosta. Tavoitteena on astetta puistomaisempi ilme ja läpinäkyvyys.

• Risto Rytin tien puistikko (32) raivataan risukoista ja puutarhajätteestä. Vesakon ja yksittäisten puiden poistolla avataan näkymät merelle.

• Naurissaarenpuisto (27) siistitään roskista ja raivataan vesakosta näkymien avaamiseksi. Käytävän reunat tulee tulevaisuudessa niittää.

• Nandelstadhin (37) venesatama-alue tulee ottaa hoidon piiriin. Liikuntaviraston alue on nykyisellään hoitamaton. Historialliseen kokonaisuuteen kuuluvan alueen tavoitteena on siisti yleisilme.

Niityt ja pientareet

Suunnittelualueella on noin vajaa hehtaari avoimiksi alueiksi tai niityiksi luokiteltavia alueita. Piennaralueita on paikoin ulkoilureittien ja katujen varsilla. Näitä alueita on osittain niiton piirissä. Metsäalueiden käytäviin ja katuihin rajautuvien reuna-alueiden niittoon tulee kiinnittää erityistä huomiota siistin yleisilmeen luomiseksi.

Kirkkopuiston koillinen osa.

Naurissaarenpuisto.

Risto Rytin tien puistikko.

Nandelstadhin venesatama-alue.

LUONNONHOITOLUOKKIEN KUVAUKSET

B2 Käyttöniitty on säännöllisesti ylläpidetty avoin tai puoliavoin niitty, joka on koko pinta-alaltaan ulkoilukäytössä. Sen kasvipeite muodostuu pääosin ruohovartisista luonnonkasveista. Niityllä voi kasvaa yksittäisiä puita ja pensaita sekä puu- ja pensasryhmiä.

B3 Maisemaniittyjä ja laidunalueita ylläpidetään avoimen maiseman säilyttämiseksi. Maisemaniityt ovat avoimia tai puoliavoimia viheralueita, joiden kasvipeite muodostuu pääosin ruohovartisista luonnonkasveista. Maisemaniityillä voi kasvaa yksittäisiä puita ja pensaita sekä puu- ja pensasryhmiä. Liikkuminen ohjataan käytäville tai niittypoluille. Kapeita maisemaniittyjä voivat olla myös kaistaleet, esimerkiksi tien pientareet.

B4 Avoimet alueet ja näkymät ovat avoimia tai puoliavoimia viheralueita esimerkiksi taajaman tuloväylien, teiden ja muiden väylien varrella. Hoitoluokkaan kuuluvat myös pienet metsäaukeat, umpeutuneet pellot ja johtokatujen alustat sekä avoimet näkymät kuten esimerkiksi näkymät näköalapaikoilla ja perinnemaisemassa. Näkymät avautuvat myös joki- tai järvimaisemiin sekä merkittäviin luonto- ja maisemakohteisiin. Tähän luokkaan kuuluvat alueet, joiden hoito on pelkkää säännöllistä vesakon poistoa.

B5 Arvoniityt ovat niittyjä, jotka määritellään tärkeiksi kulttuuriperinteen, maiseman tai luonnon monimuotoisuuden kannalta tai ne ovat muuten asukkaille merkittäviä niittyjä. Arvoniitty niitetään tai raivataan vesoista ja niittojäte viedään pois. Hoito perustuu usein kohdekohtaiseen hoitosuunnitelmaan.

C1.1 Puistometsä on päivittäisessä runsaassa käytössä oleva, maapohjaltaan usein kulunut puistomainen metsäalue, jonka kasvillisuus muodostuu pääosin luonnonkasveista. Puistometsät sijaitsevat yleisimmin asuinalueiden keskellä tai muuten keskeisellä ulkoilun ja virkistyskäytön painopistealueella. Puistometsää hoidetaan vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa painottaen metsän elinvoimaisuutta, viihtyisyyttä, turvallisuutta ja maisemaa. Liikkuminen on ohjattu käytäville ja kevyen liikenteen väylille.

C1.2 Lähivirkistysmetsä on päivittäisessä käytössä oleva, maapohjaltaan usein kulunut metsäalue, jonka kasvillisuus muodostuu luonnonkasveista. Lähivirkistysmetsät sijaitsevat yleisimmin asuinalueiden keskellä tai lähellä niitä. Lähimetsää hoidetaan vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa painottaen metsän elinvoimaisuutta, viihtyisyyttä, turvallisuutta, suoja-arvoja ja maisemaa. Liikkuminen on ohjattu käytäville ja metsäpoluille.

C3 Suojametsä suojaa liikenteen tai muun päästölähteen pienhiukkasilta, polyltä ja osin melulta. Se on myös näkösuoja ja suojaa tuuli- ja lumihaitoilta. Suojametsien hoidossa painotetaan puuston ja muun kasvillisuuden elinvoimaisuutta, monikerroksisuutta ja peittävyyttä tavoitteena mahdollisimman hyvä suojavaikutus. Hoidossa huomioidaan myös maisema ja mahdollinen virkistyskäyttö. Mahdollinen suojametsissä liikkuminen on ohjattu käytäville ja metsäpoluille.

C5 Arvometsä on erityisen tärkeä ja arvokas kohde maiseman, kulttuurin, luonnon monimuotoisuusarvojen tai muiden piirteiden vuoksi. Arvometsää hoidetaan kohteen erityisarvojen ja ominaispiirteiden vaatimalla tavalla. Luonnon monimuotoisuuskohteiden kyseessä ollessa kohde jätetään usein hoitotoimien ulkopuolelle.

0 Hoidon ulkopuolella oleva alue, tässä suunnitelmassa kuvioidut ruovikot.

R Maankäytön muutosalueet.

E Erityisalue on viheralue, jonka ominaispiirteet tai käyttö on niin poikkeuksellista, ettei sitä voida sisällyttää mihinkään muuhun hoitoluokkaan, esimerkkinä näistä ovat esim. palstaviljelyalueet tai koira-aitaukset.

Kulosaaren rantapuiston edusta.

Purjehtijankujanpuiston ranta.

Ruovikot

Suunnittelualueella on kuvioituja ruovikoita noin 1,5 hehtaaria. Nämä ruovikot sijaitsevat pääosin saaren pohjoisrannoilla. Rantaruovikot ovat osa merimaisemaa ja voivat lisätä luonnon monimuotoisuusarvoja, mutta korkeat ja yhtenäiset ruovikot haittaavat rantojen virkistyskäyttöä ja ovat maiseman ja merinäkymien kannalta ongelmallisia. Kulosaaren rantapuiston ranta-alue lisätään ruovikoiden niitto ohjelmaan.

Luonnonhoidon toteutusohjelma 2015 – 2024

Luonnonhoidon työt on tarkoitus aloittaa suunnitelmakauden alussa. Toiskertaiset hoitotyöt on tarkoitus tehdä suunnitelmakauden loppupuolella. Suunnitelman mukaisesti laaditaan luonnonhoidon toteutussuunnitelma vuoden 2015 aikana. Se sisältää aluesuunnitelman mukaiset tekniset toimenpideohjeet. Aluesuunnitelma ja luonnonhoidon toteutussuunnitelma ovat nähtävissä rakennusviraston Internet -sivuilla http://www.hkr.hel.fi ajankohtaisia viheralueita esittelevässä kohdassa ja asiakaspalvelussa.

Ylläpidettävien niittyjen niitto tehdään vuosittain. Toiskertaiset hoitotoimenpiteet, kuten pienpuuston ja taimikoiden hoito, tehdään suunnitelmakauden puolessavälissä. Harvennus- ja uudistushakkuut tehdään lintujen pesimäajan 1.4.- 31.7. ulkopuolella. Toimenpiteet tehdään siten, että ulkoilijoiden turvallisuudesta huolehditaan. Puutavara välivarastoidaan hakkuiden ajaksi sopiviin kohtiin ja kuljetetaan pois. Hakkuutähteiden siivous metsistä tehdään lumettomana aikana ja ne pyritään korjaamaan mahdollisimman nopeasti pois metsistä ja ulkoilureittien varsilta.

Rakennusviraston katu- ja puisto-osasto tilaa luonnonhoitotyöt edellisen vuoden syksyllä luonnonhoitosuunnitelmien toteutusaikataulun ja käytettävissä olevien resurssien mukaisesti. Ennen töiden toteutusta niistä tiedotetaan sidosryhmille ja asukkaille paikallislehtien ja maastotiedotteiden sekä rakennusviraston Internet -sivujen kautta. Kaikissa suunnittelu- ja toteutusvaiheissa asukkailla on mahdollisuus saada lisätietoja ja esittää palautetta luonnonhoidon asiantuntijoille rakennusvirastoon. Viimeistään hakkuutiedotteiden ilmestyessä maastoon on asukkailla mahdollisuus esittää toiveita kiinteistönsä ja puiston rajalla olevista puista Staran vastaavalle työnjohtajalle, joka ottaa ne huomioon mahdollisuuksien mukaan.

4.3.6. Puhtaanapito

Puhtaanapitotöitä ovat irtoroskien kerääminen, roska-astioiden tyhjentäminen, kalusteiden ja varusteiden kunnosta huolehtiminen sekä päällystettyjen alueiden pesu. Puhtaanapitoluokka on katualueilla sidottu ylläpitoluokkaan, viheralueilla puhtaanapitoluokka voidaan määritellä viherhoitoluokasta riip-

pumatta. Puhtaanapidon kannalta helpoimpia pintoja ovat asfaltti sekä tasaiset ja tiiviit kivipinnat, jotka voidaan puhdistaa koneellisesti.

Roskaisuus on jatkuva ongelma Kulosaaressa, mikä tulee huomioida jätehuollon suunnittelussa. Asukkaat toivovat sekä kaduille, että puistoihin lisää roska-astioita. Roska-astioita sijoitetaan oleskelualueiden ja linja-autopysäkkien yhteyteen sekä alueille, joilla on muuten paljon jalankulkuliikennettä: tällaisia ovat metron ja ostoskeskuksen ympäristö, Ståhlberginkujan puistometsän puistokäytävä ja Risto Rytin puisto. Syväkeräyssäiliöt olisivat toivottavia, sillä pienten roska-astioiden tyhjentäminen on työlästä. Risto Rytin puiston kentän laitaan sijoitetaan syväkeräyssäiliö. Koiranomistajia tulisi valistaa jätösten siivoamisesta.

Vanhan Kulosaaren tonttikatujen talvikunnossapidossa tulee huomioida katujen kapeus. Tämä tulee huomioida urakoitsijoiden ohjeistuksessa.

Kulosaaressa toimii muutamia puistokummeja, joiden talkootyönä tehty panos on tärkeää. Asukkaita rohkaistaan entistä enemmän puistokummitoimintaan.

4.3.7. Lumilogistiikka

Lumenvastaanottopaikat

Helsingissä on 8 vakituista lumenvastaanottopaikkaa, joista seitsemän sijaitsee maalla (Herttoniemi, Kyläsaari, Malmi, Maununneva, Oulunkylä, Viikki, Vuosaari) ja yksi merialueella (Hernesaari). Lisäksi kaupungissa on 22 väliaikaista lumenvastaanottopaikkaa, joita otetaan vuosittain käyttöön tarvittaessa lumimäärän mukaan. Näistä 20 sijaitsee maalla ja 2 (Munkkiniemenranta ja Lauttasaari) merialueella.

Kulosaaren alueen lähin vakituinen lumen vastaanottopaikka sijaitsee Herttoniemessä noin 3 kilometrin päässä.

Bomansonintien puistikossa oleva ehdotettu lyhytaikainen lumenkasauspaikka.

Lumenkasauspaikat

Katu- ja puisto-osaston tavoitteena on, että jokaisessa kaupunginosassa on katualueiden lumitilojen lisäksi paikallisia lumenkasauspaikkoja. Paikallisilla lumenkasauspaikoilla pystytään paremmin varautumaan runsaslumiseen talveen ja varmistamaan kaupunkiliikenteen toimivuus ääritilanteissa. Lumenkasauspaikoilla säästetään myös lumenkuljetuskustannuksissa ja vähennetään kuljetuksesta aiheutuvia pakokaasupäästöjä.

Kulosaareen on ehdotettu perustettavaksi uusi paikallinen lyhytaikainen lumenkasauspaikka Bomansonintien puistikkoon (38).

Muut lumitilat

Lunta aurataan myös katujen lumitiloihin ja muihin sopiviin paikkoihin pienehköjä määriä. Näitä lumitiloja on useimpien katujen ja viheralueiden laidoilla, ja niitä ei ole aluesuunnitelmassa erikseen selvitetty. Periaatteena on, ettei lunta aurata alueille, joilla on arvokkaita tai helposti vaurioituvia rakenteita, arvokasta puutarhakasvillisuutta tai luontoaluetta. Myös liikenteen näkemäalueet ja pelastusreitit pidetään vapaina, samoin hulevesijärjestelyiden takia vapaina pidettävät alueet.

Peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeet

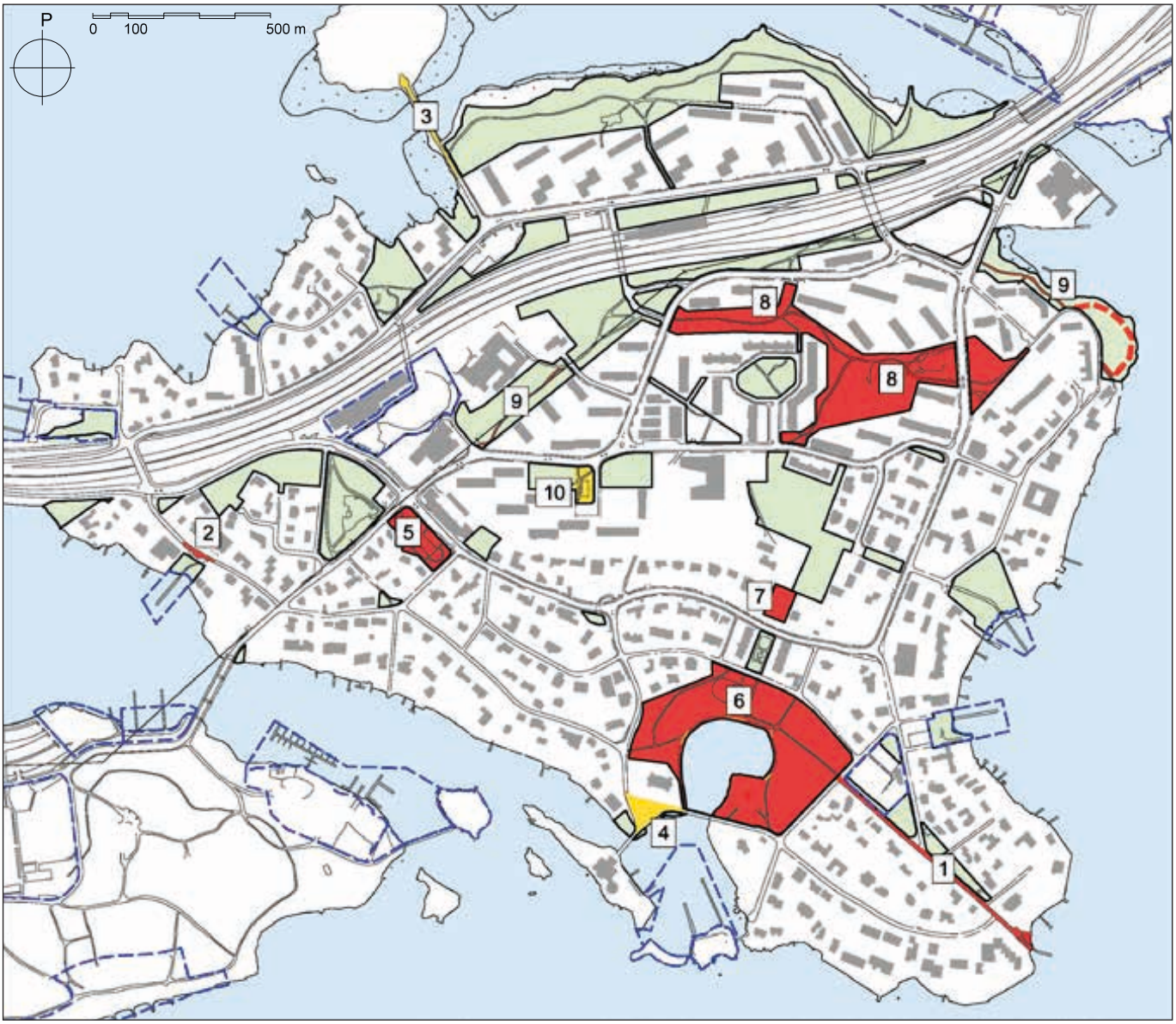

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä 2015.

Peruskorjattavat kadut
1. Bomansonintie, ranta-alue sekä uusi oleskelulaituri
2. Hopeasalmenrannan kääntöpaikka

Kunnostettavat kadut ja aukiot
3. Leposaarentien kannas
4. Wihurinaukio

Peruskorjattavat viheralueet
5. Kramerinlehto (15)
6. Eugen Schaumanin puisto (36)
7. Kellotominrinne (34)
8. Risto Rytin puisto (26)

Peruskorjattavat ja uudisrakennettavat puistokäytävät
9. Puistokäytävien kunnostushanke (alueet 27, 28 ja 17, joista Axel Ståhlen puistoon (28) uusi puistokäytävä)

Kunnostettavat viheralueet
10. Relanderinaukio (22)

Viheralue

Liikuntaviraston hallinnoima alue

4.4. Esitetyt peruskorjaus- ja uudisrakentamishankkeet

4.4.1. Hankkeiden yleiskuvaus ja kiireellisyysjärjestys

Peruskorjaushankkeiksi esitetään yksi katukohde ja neljä viheraluekohdetta sekä polkujen peruskorjaus- ja uudisrakennusta yhdessä viheraluekohteessa. Kunnostushankkeiksi esitetään kaksi katukohdetta ja kaksi viheraluekohdetta. Kiireellisyys on ilmoitettu kohdekohtaisen esittelyn yhteydessä asteikolla 1-3 jossa 1 edustaa kiireellisintä.

Hankkeet on merkitty oheiseen karttaan juoksevalla numeroinnilla.

Peruskorjattavat kadut:
1. Bomansonintie
2. Hopeasalmenranta

Kunnostettavat kadut ja aukiot:
3. Leposaarentien kannas
4. Wihurinaukio

Peruskorjattavat viheralueet:
5. Kramerinlehto (alue 15)
6. Eugen Schaumanin puisto (alue 36)
7. Kellotorninrinne (alue 34)
8. Risto Rytin puisto (alue 26)

Peruskorjattavat ja uudisrakennettavat puistokäytävät:
9. Naurissaarenpuiston (alue 27) puistokäytävä ja Axel Ståhlen puiston (alue 28) uusi puistokäytävä sekä Ståhlberginkujan puistometsän (alue 17) käytävä

Kunnostettavat viheralueet:
10. Relanderinaukio (alue 22)

Bomansonintien kääntöpaikan kunnostuksen tarpeessa oleva lohkarekivitukimuuri ja taustalla näkyvä poistettava itsestään kylväytynyt kasvillisuus.

4.4.2. Katualueiden peruskorjaus- ja kunnostushankkeet

BOMANSONINTIE

Pinta-ala	*3900 m²*
Rekisterinumerot	
Hoitoluokat	*A2, KA2, KA3*
Kiireellisyysluokka	*2*
Kustannusarvio	*1 014 100 € (alv. 0 %)*

Nykytila

Betonireunakivin rajattu tonttikatu. Katualue rajautuu pohjoispuoleltaan tenniskenttiin ja viheralueisiin ja eteläsivultaan tontteihin. Ajoradan molemmin puolin kapeat katuviheralueet. Kadun päässä kääntöpaikka, veneen laskuluiska ja vanha laiturinpaikka. Ajoradan pituus 330m ja leveys n. 5,5m. Asvaltti tilkkuinen, paikoin kohoumia ja repeytymiä pinnassa. Reunakivet paikoin irronneet ja osin huonossa kunnossa. Katu on osa Kulosaaren vanhinta katuverkostoa ja sen linjaus perustuu 1900-luvun alun huvilakaupungin suunnitelmiin. Kadun varren puurivi uusittu, kuten myös katuun liittyvä Lars Sonckin tie kunnostettu hiljattain.

Asukaspalaute

Katua ei mainittu asukaspalautteessa, mutta nuorison kuulemisessa tuli muutamia yksittäisiä kommentteja kadun ja veneiden laskuluiskan huonosta kunnosta, lisäksi vapaata ranta-aluetta pidettiin hyvänä asiana. Kadun päähän toivottiin yhteysveneelle laituria.

Tavoitteet

Turvallinen ja viihtyisä historiallinen katumiljöö. Toimiva veneenlaskuluiska tai hiekka-/soraranta ja uusi näköalalaituri kadun päätteessä. Lumenkasauspaikka viheralueelle.

Suunnitellut toimenpiteet

Kadun asvalttipinta ja reunakivet uusitaan. Reunakiven materiaali vaihdetaan graniitiksi. Kadun peruskorjaustyön yhteydessä Bomansonintien viheralueelle (kolmio) asennetaan sadevesikaivo, joka liitetään kadun hulevesiviemäriin. Näin viheraluetta voidaan käyttää lumenkasauspaikkana. Kadun päätteessä oleva veneenlaskuluiskan pinnoitteet ja rakenteet kunnostetaan tai uusitaan ja itsestään kylväytynyt kasvillisuus poistetaan tai ranta kunnostetaan hiekka-/sorarannaksi. Lohkarekivimuuri kunnostetaan. Muurin rajaama tasanne kivetään. Vanhan laiturin paikalle rakennetaan uusi oleskelulaituri tai tarvittaessa yhteysvenelaituri.

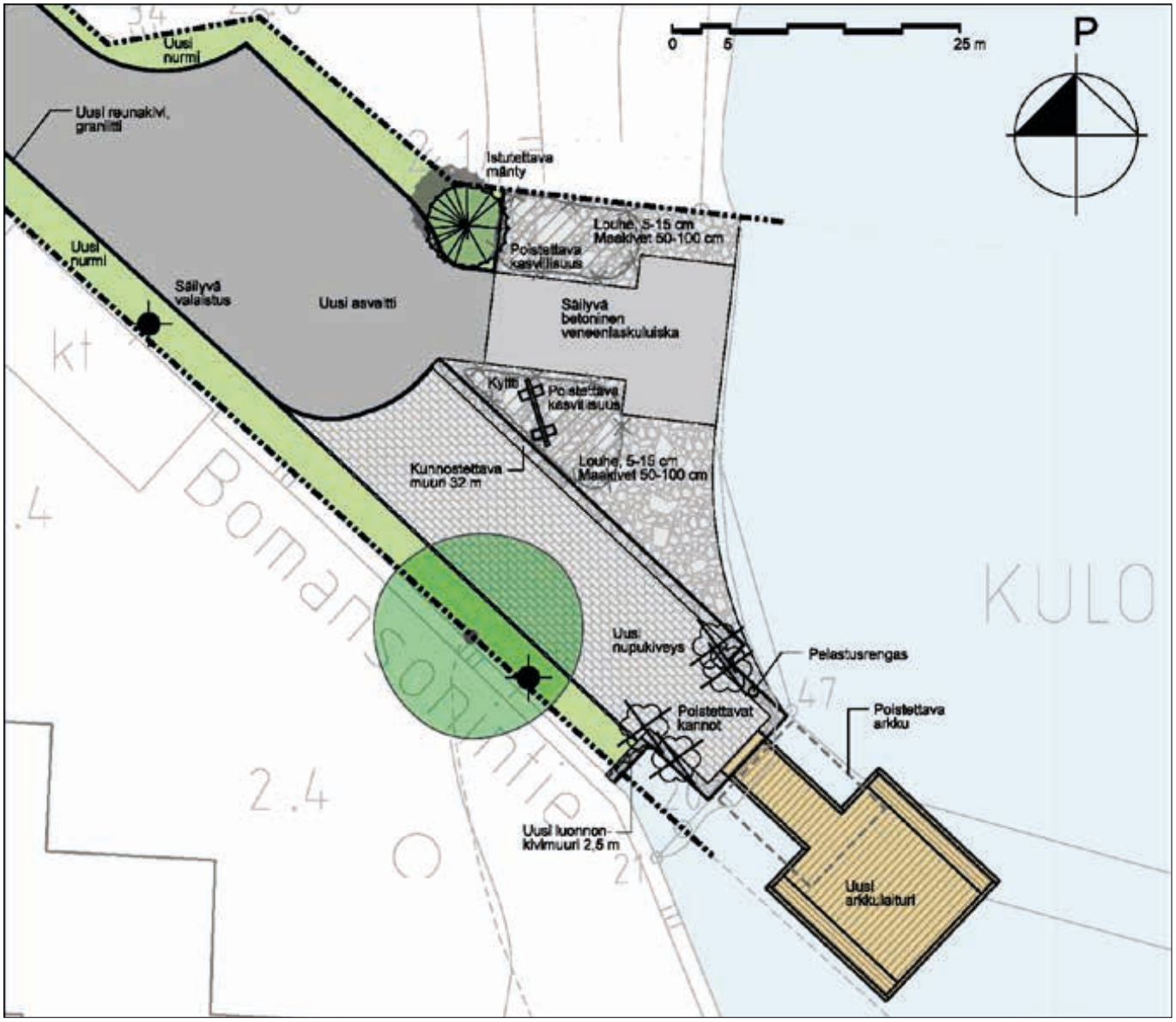

Viitesuunnitelma Bomansonintien kääntöpaikan kunnostamisesta. Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2015.

Bomansonintien tilkkuinen ja revennyt asvalttipäällyste ja huonokuntoiset betonireunakivet.

Kääntöpaikan asvalttipinnoite on huonokuntoinen. Reunakivet ja pinnoitteen painanteet hankaloittavat pyöräliikennettä.

Kääntöpaikan katuviheralueet ovat epäsiistit. Kuva Jouni Laakko (Formacad Oy).

HOPEASALMENRANNAN KÄÄNTÖPAIKKA JA PÄÄTY

Pinta-ala	*860 m²*
Rekisterinumerot	
Hoitoluokat	*KA3*
Kiireellisyysluokka	*3*
Kustannusarvio	*115 900 € (alv. 0 %)*

Nykytila

Kadun päätteenä oleva rinteeseen pengerretty kääntöpaikka, jonka reuna on tuettu betonimuurilla. Paikoin vaurioituneen muurin päällä on kaide. Kääntöpaikalta on ajoluiska kääntöpaikan kaakkoispuoleisille asuinrakennuksille. Ajoluiska on rajattu törmäyskaiteella. Luiskan reunat ovat kärsineet eroosiosta. Kääntöpaikan reunassa kasvaa rikkakasvillisuutta. Ajoluiskan ja kadun välissä on eroosiosta kärsinyt pinnoittamaton maaluiska. Asvaltti on paikoin huonokuntoinen. Reunatuet ovat huonossa kunnossa ja osa puuttuu. Huonon kunnon lisäksi alue on jäsentymätön ja epäsiisti.

Marsalkanpolun ja Hopeasalmenrannan välisen lyhyen kevyenliikenteen väylän liittyminen ajorataan ei nykyisellään ole toimiva. Väylän puolessa välissä on metallinen puomi. Väylä toimii pyöräreittinä kantakaupungista Mustikkamaalle kulkeville ja on osa saaren kautta kulkevaa maisemareittiä.

Asukaspalaute

Katujen välissä kulkevan kevyenliikenteen reitin rajaaminen ajoradasta korkealla reunakivellä on epämukava pyöräilijöille, myös kadulle pysäköidyt autot aiheuttavat vaaratilanteita pyöräilijöille. Muuten katua pidettiin kokonaisuutena toimivana ja viihtyisänä.

Tavoitteet

Turvallinen ja toimiva katumiljöö ja kääntöpaikka. Siistit katuviheralueet sekä sidottu maaluiska. Kulkuyhteydet puistoon ja venelaiturille huomioitu. Pyöräilyn sujuvuus huomioitu.

Suunnitellut toimenpiteet

Ajoluiskan ja kadun väliseen luiskaan rakennetaan portaat ja muu luiska istutetaan. Kääntöpaikkaa rajaavat katuviheralueet raivataan rikkakasvillisuudesta ja nurmetetaan. Puiston ja ajoluiskan rajapinta eroosiosuojataan, ja siihen asennetaan reunakivi. Asvalttipinta uusitaan. Reunakivet korvataan graniittisilla. Kevyenliikenteen väylää rajaavat reunakivet ja töyssyt madalletaan. Ajoeste uusitaan. Reunakivet uusitaan tarvittavilta osin.

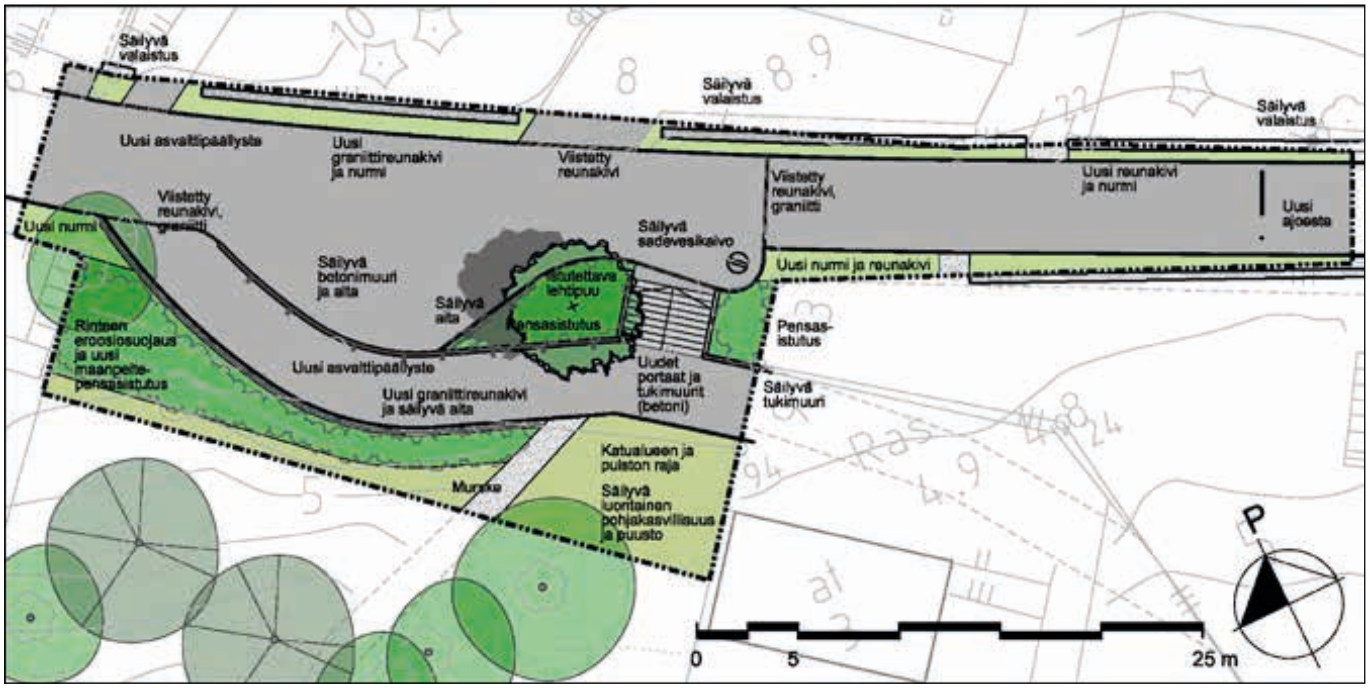

Viitesuunnitelma Hopeasalmenrannan kääntöpaikan ja päädyn kunnostamisesta. Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2015.

Ajoluiskaa rajaa törmäyskaide. Betonitukimuurien väliin jäävään jyrkkään luiskaan on muodostunut polku.

Leposaarentien kapean ajoradan itäpuolinen penger on vaurioitunut. Kuva Jouni Laakko (Formacad Oy).

LEPOSAARENTIEN POHJOISOSA JA KANNAS

Pinta-ala	*2150 m²*
Rekisterinumerot	
Hoitoluokat	*KA3*
Kiireellisyysluokka	*3*
Kustannusarvio	*85 700 € (alv. 0 %)*

Nykytila

Leposaaren hautausmaalle ja siunauskappelille johtava, Leposaarentien päästä alkava kivituhkapintainen kapealla kannaksella kulkeva katualue. Ajoradan pituus 105m ja leveys n. 5m. Kannaksen läntisen sivun kivipenger on uusittu vastikään, itäpuolen alkuperäinen (?) kivipenger on pahoin syöpynyt ja on paikoin romahtamisvaarassa, ja osa ajoradan pinnoitteesta on syöpynyt tämän vuoksi. Ajoradan reuna tästä syystä myös epämääräinen ja polveileva. Kivipenger ja ajoradan reuna osin kasvittunut. Kannaksen reunassa itsestään kylväytynyttä kitukasvuista puustoa, lähinnä koivua ja mäntyä. Kannas on rakennettu 1920-luvun puolessa välissä.

Kadun itäpuolella kulkeva jalkakäytävä loppuu puiston rajaan, eikä yhteyttä puiston pääkäytävälle ole.

Asukaspalaute

Kannaksen tilalle ehdotettiin puusiltaa. Myös valaistusta toivottiin Leposaarentiellä parannettavaksi.

Tavoitteet

Turvallinen ja vähäeleinen historiallinen katumiljöö. Yhteys jalkakäytävältä puistokäytävälle.

Suunnitellut toimenpiteet

Kannaksen itäpuolen kivipenger uusitaan historiallista pengerrakennetta kunnioittaen. Länsipuolen kivipengertä jatketaan ajoradan reunaan asti. Ajoradan reuna suoristetaan ja itsestään kylväytyneet puut poistetaan. Kivituhkapinnoite uusitaan. Kadun jalkakäytävää jatketaan rantapuiston pääkäytävälle asti. Alueen valaistus uusitaan tarvittaessa. Valaistusta varjostava puusto poistetaan tarvittavilta osin.

Leposaarentien jalkakäytävä loppuu eikä yhteyttä Kulosaaren rantapuiston käytävään ole.

Tien penkereille on kylväytynyt runsaasti puustoa.

Wihurinaukion laajaa asvaltoitua aluetta käytetään pysäköintiin ja venetrailerien säilytykseen.

Pinnoitteiden väleihin on kylväytynyt kasvillisuutta.

WIHURINAUKIO

Pinta-ala	*2200 m²*
Rekisterinumerot	
Hoitoluokat	*KA2, B4*
Kiirellisyysluokka	*3*
Kustannusarvio	*400 800 € (alv. 0 %)*

Nykytila

Kulosaaren Kluuvinlahden, Kulosaaren Kasinon ja Wihurinlinnan (rantahotelli) väliin jäävä asvalttipintainen kolmionmuotoinen aukio, jota käytetään pysäköintiin (sallittu 24h). Aukion koko n.1850m2. Aukion kautta kuljetaan jalan kasinolle ja Kluuvin sillalle. Aukiota rajaavan rantamuurin päälliset betonivalulaatat huonossa kunnossa, mutta itse rantamuuri silmämääräisesti hyvässä kunnossa. Pinnoitteiden väleissä ja muurin tyvellä paikoin itsestään kylväytynyttä nuorta lehtipuustoa ja ruohovartista rikkakasvillisuutta. Pysäköinti ohjattu meren puoleiselle sivulle, mutta pysäköinti ja trailerien säilytys on nykyisellään hallitsematonta. Ajoesteenä rannassa noppamaisia sekä perinteisen mallisia betoniporsaita. Alue on hetkittäin roskainen, aukiolla ei ole roska-astioita. Aukio ei nykyisessä asussaan vastaa kohteen kulttuurihistoriallisia arvoja. Aukio on osa alkuperäistä 1900-luvun alussa rakentunutta Kluuvin miljöökokonaisuutta ja sen muoto on toteutunut Bertel Jungin vuoden 1917 kaavasuunnitelman mukaan.

Asukaspalaute

Aukiota ei mainittu asukaspalautteessa, mutta lasten työpajassa aukiota toivottiin kunnostettavaksi. Osa lapsista viettää siellä aikaa, mm. heittelevät leipäkiviä.

Tavoitteet

Turvallinen ja vähäeleinen historiallinen aukiomiljöö, jossa mahdollista myös oleskella.

Suunnitellut toimenpiteet

Aluetta jäsennellään pinnoitteilla, asvaltin lisäksi osa alueesta pinnoitetaan luonnonkiveyksellä. Aukion länsireuna ja uusi pysäköintialue rajataan graniittireunakivellä. Aukion rantamuurin päälliset betonivalulaatat uusitaan. Kylväytyneet lehtipuut alueen eteläosassa poistetaan. Alueelle sijoitetaan matalia pensasistutuksia ja istutetaan havupuita. Oleskelu mahdollistetaan sijoittamalla rannan tuntumaan penkkejä ja roska-astioita. Kluuvinsillan kohdan ajoeste ja valaistus uusitaan. Alueen kuivatus tarkastetaan muutosten myötä.

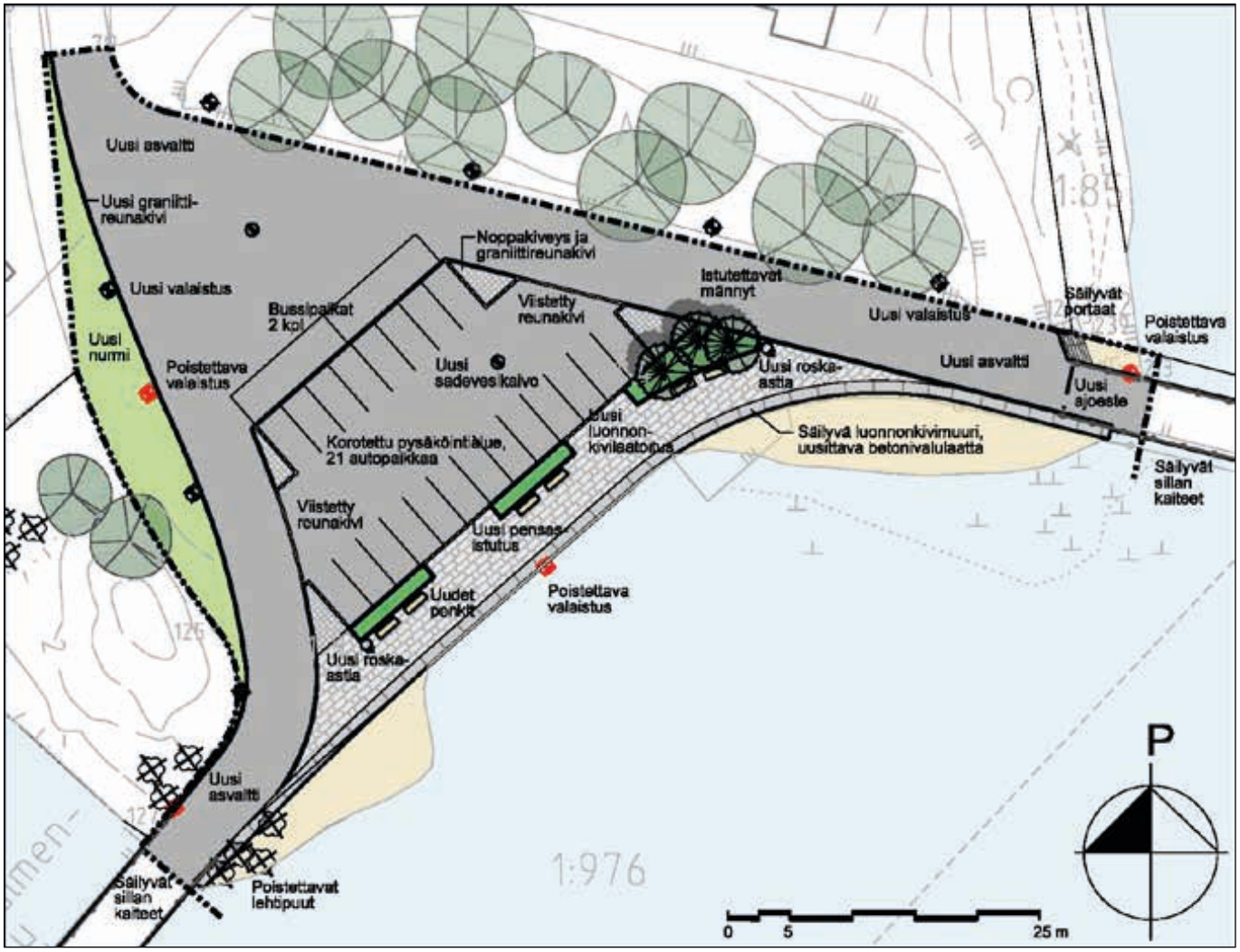

Viitesuunnitelma Wihurinaukion kunnostuksesta. Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2015.

Näkymä Kluuvinsillalta aukiolle päin. Vasemmalla näkyy Kulosaaren Kasino ja oikealla Wihurinlinna.

Kramerinlehdon kenttä, josta on poistettu leikkivälineet. Taustalla näkyy asuinkerrostalo Domus.

Puiston kasvillisuus on pääosin huonokuntoista. Valokuvan vasemmassa laidassa näkyy omenapuu Malus 'Anders Kramer'.

4.4.3. Viheralueiden peruskorjaus- ja kunnostushankkeet

KRAMERINLEHTO

Pinta-ala	*3700 m²*
Rekisterinumerot	*2977*
Hoitoluokat	*A2*
Kiireellisyysluokka	*1*
Kustannusarvio	*299 500 € (alv. 0 %)*

Nykytila

Puisto sijaitsee Kulosaarentien varressa, asuinkerrostalo Domusta vastapäätä. Puiston keskellä olevalta kentältä on poistettu huonokuntoiset leikkivälineet, jäljellä olevat kalusteet ovat huonokuntoisia. Puiston istutukset ja jäljellä oleva puusto on pääosin huonokuntoista. Raivaajien kaivo -suihkulähde ei ole ollut viime vuosina toiminnassa.

Asukaspalaute

Puistoa pidettiin viihtyisänä (3 kpl), mutta kiireisimmin kunnostusta kaipaavana puistona (4 kpl). Myös alueen rauhallisuus sai maininnan. Alueen nuoriso nosti esiin mm. alueen nykyisen käyttämättömyyden, epämääräisyyden ja ankeuden sekä umpeenkasvun huonoina asioina. Asukastilaisuudessa toivottiin että puistoon sijoitettaisiin nuorisolle suunnattuja toimintavälineitä ja lisää penkkejä.

Tavoitteet

Tavoitteena on palauttaa puisto 1950-luvun asuun, viihtyisäksi oleskelu- ja edustuspuistoksi, kaupunginpuutarhuri Bengt Schalinin suunnitteluihanteiden mukaisesti.

Suunnitellut toimenpiteet

Rakennussuunnitelmat on laadittu 2009. Käytäväverkosto ja portaat kunnostetaan. Hiekkakenttä palautetaan muotoonsa ja sen korko lasketaan alkuperäiseen tasoon. Suihkukaivo palautetaan toimintaan puiston keskusaiheeksi. Kalusteet uusitaan historialliseen miljööseen sopivaksi. Puusto uusitaan luonnonpuuryhmillä, kukkivilla pienpuilla sekä jalopuuistutuksilla.

Kramerinlehdon puistosuunnitelma. Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2009.

Vasemmalla: Puiston eteläpäädyssä oleva suihkulähde ja allas ei ole viime vuosina ollut toiminnassa.

Alla: Puiston kasvillisuus on huonokuntoista.

EUGEN SCHAUMANIN PUISTO

Pinta-ala	*33 750 m²*
Rekisterinumerot	*2961, 2962, 2963, 2964*
Hoitoluokat	*A2, C1.1*
Kiireellisyysluokka	*1*
Kustannusarvio	*1 859 600 € (alv. 0 %)*

Nykytila

Laaja puisto kiertyy hevosenkenkämäisenä Kluuvin lahden ympärille. Lahden reunalla on huonokuntoinen rantamuuri. Puiston pohjoisosassa on pensasaidan ympäröimä kulunut leikkipaikka. Puusto on huonokuntoista ja istutetut muotoaiheet ovat nykyään aukkoisia. Puiston maanpinnan alavuudesta ja puiston huonosta kuivatusjärjestelmästä johtuen meri- ja sadevesi lammikoituu puiston painanteisiin ajoittain, mikä hankaloittaa puiston hoitoa ja käyttöä. Puistoon liittyy fennobalttinen metsäpuutarha, joka on yksityisessä hoidossa. 1930-luvulla rakennettu puisto on osa kulttuurihistoriallisesti merkittävää Kluuvin miljöökokonaisuutta. Hankesuunnitelma on laadittu vuonna 2010.

Eugen Schaumanin puisto tulvii vuonna 2014. Kuva Birgitta Rossing (HKR).

Asukaspalaute

Puisto on Kulosaaren eniten käytetty puistoalue Kulosaaren rantapuiston lisäksi. Puistoa pidetään erityisen hienona ja todellisena helmenä, mutta sen kohentamista ja parantamista toivotaan, erityisesti puiston länsiosan puuston kunnosta oltiin huolissaan. Vanha puusto toivotaan säilytettävän. Leikkipaikka ja leikkivälineet kaipaavat uudistusta, ja sen ympärille toivotaan aitaa. Roska-astioita toivotaan isommiksi ja sellaisiksi, joista eivät linnut saa leviteltyä roskia. Rantamuurin huonosta kunnosta ollaan huolissaan, myös muurin korottamista toivotaan. Kluuvinlahtea toivottiin ruopattavaksi, koska lahti on liian matala ja vesi ei kesäisin vaihdu. Asukkaat arvostavat puistosta avautuvia kauniita maisemia ja puiston rauhallisuutta. Pidetään siitä, että puisto ei ole täynnä toimintoja ja toimintavälineitä. Myös kioskia, kahvilaa ja yleistä WC:tä

Näkymä Kluuvinlahden itäosasta länteen.

Yllä: Pensasaitojen rajaama leikkipaikka.

Vasemmalla: Näkymä Ribbinginhovin puistikon kohdalta akselia pitkin etelään.

Näkymäkselin päässä näkyy Kluuvin silta ja venesatama.

Oikealla: Kluuvinlahden rantamuuri on huonokuntoinen.

toivottiin. Metsäpuutarhaan toivottiin parempaa valaistusta sekä puuston hoitoa. Talvikunnossapidon parantamista toivotaan.

Alueen lapsien ja nuorien mielestä puisto on hieno piknik- ja vapaa-ajan viettopaikka, jossa hienot puut ja puhdas nurmikko, ja hyvä pelata futista, jota varten olisi hyvä olla maalit. Alueelle toivottiin lisäksi keinuja ja lisää penkkejä sekä jäätelökioski. Nuoret arvostivat myös metsäpuutarhaa, mutta alue on huonosti valaistu.

Tavoitteet

Huonokuntoisen rantamuurin kunnostaminen ja meri- ja sadevesien aiheuttamien ongelmien ratkaiseminen sekä alkuperäisen puistokokonaisuuden perushahmon säilyttäminen.

Suunnitellut toimenpiteet

Rantamuurin kunnostus vanhoja muurikiviä käyttäen. Rantamuurin korottaminen, jonka on tarkoitus estää meriveden pääsy puistoalueelle. Muurin korottamisen ja puiston kuivatuksen parantamisen vuoksi maanpintaa nostetaan myös puiston keskiosissa; alavat painanteet täytetään ja nurmetetaan. Puisto kunnostetaan 1930-luvun asuun ja mm. puiston keskiakselisommitelma palautetaan. Puurivit uusitaan. Leikkivälineet uusitaan historialliseen puistoon sopivaksi. Kalusteet ja valaistus uusitaan.

Näkymä Kluuvinsillalta pohjoiseen.

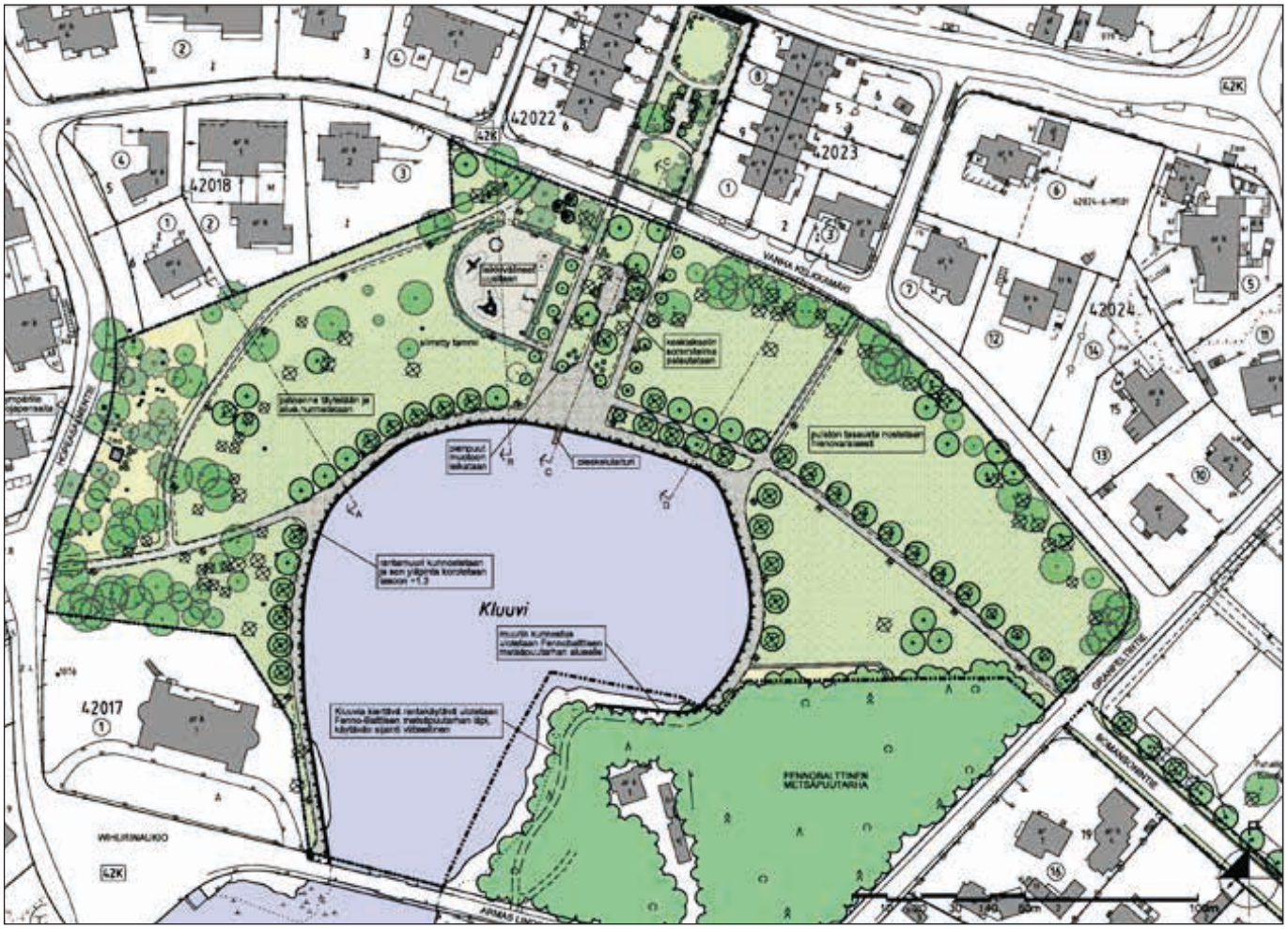

Kulosaaren Kluuvin puistoalueiden hankesuunnitelma. Eugen Schaumanin puisto. Maisemaarkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2010.

Kellotorninrinteen taustalla näkyy Kirkkopuisto ja Kulosaaren kirkon torni.

KELLOTORNINRINNE

Pinta-ala	*1465 m²*
Rekisterinumerot	*2959*
Hoitoluokat	*A2*
Kiireellisyysluokka	*2*
Kustannusarvio	*146 600 € (alv. 0 %)*

Nykytila

Kulosaaren kirkon rinteessä sijaitsevan puiston tukimuurirakenteiden liuskekiviverhoilu ja asvalttipintaiset jyrkähköt käytävät ovat huonossa kunnossa. Käytävien väliin jäävällä istutusalueella kasvaa komeita mäntyjä sekä viime aikoina istutettuja pienpuita sekä vanhoja pensaita. Istutusalueen läpi kulkenut liuskekivikäytävä on hävinnyt. Kellotornin puistoakseliin kuuluvan puiston keskelle on asennettu uusi katuvalaisin. 1930-luvulla rakennettu puisto on osa kulttuurihistoriallisesti merkittävää Kluuvin miljöökokonaisuutta. Hankesuunnitelma laadittu vuonna 2010.

Asukaspalaute

Kohteen valaistusta toivottiin parannettavaksi.

Tavoitteet

Muurit korjataan ja asvalttipinta uusitaan. Puistikko kunnostetaan alkuperäiseen 1940-luvun asuun.

Suunnitellut toimenpiteet

Liuskekiviverhoillut muurit kunnostetaan käyttäen vanhoja kiviä. 1960-luvulla asvaltoitujen käytävien asvalttipinnoite uusitaan. Katuvalaisimet vaihdetaan puiston tyyliin sopiviin puistovalaisimiin. Kulosaarentien varren uusi katuvalaisin poistetaan puistoakselin keskeltä kuten myös puistikossa sijaitsevat sähköpylväät ilmajohtoineen. Puistikkoon palautetaan kaareva liuskekivikäytävä. Istutuksia uusitaan Bengt Schalinin hengen mukaisesti. Puiston reunoille istutetaan havupuita korvaamaan poistuvaa puustoa. Kirkkoherranvirastolle johtavan käytävän ja Kulosaarentien varren kukkaistutukset uusitaan aikakaudelle tyypillisillä lajeilla. Joitakin kalliolla kasvavia huonokuntoisia ja itsestään kylväytyneitä pensaita sekä uudempia istutuksia (pienpuut) poistetaan.

Vasemmalla: Liuskekivimuuri ja asvalttipinta ovat kunnostuksen tarpeessa.

Viereisellä sivulla: Kulosaaren Kluuvin puistoalueiden hankesuunnitelma. Kellotorninrinne ja jo kunnostettu Ribbinginhovi. Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2010.

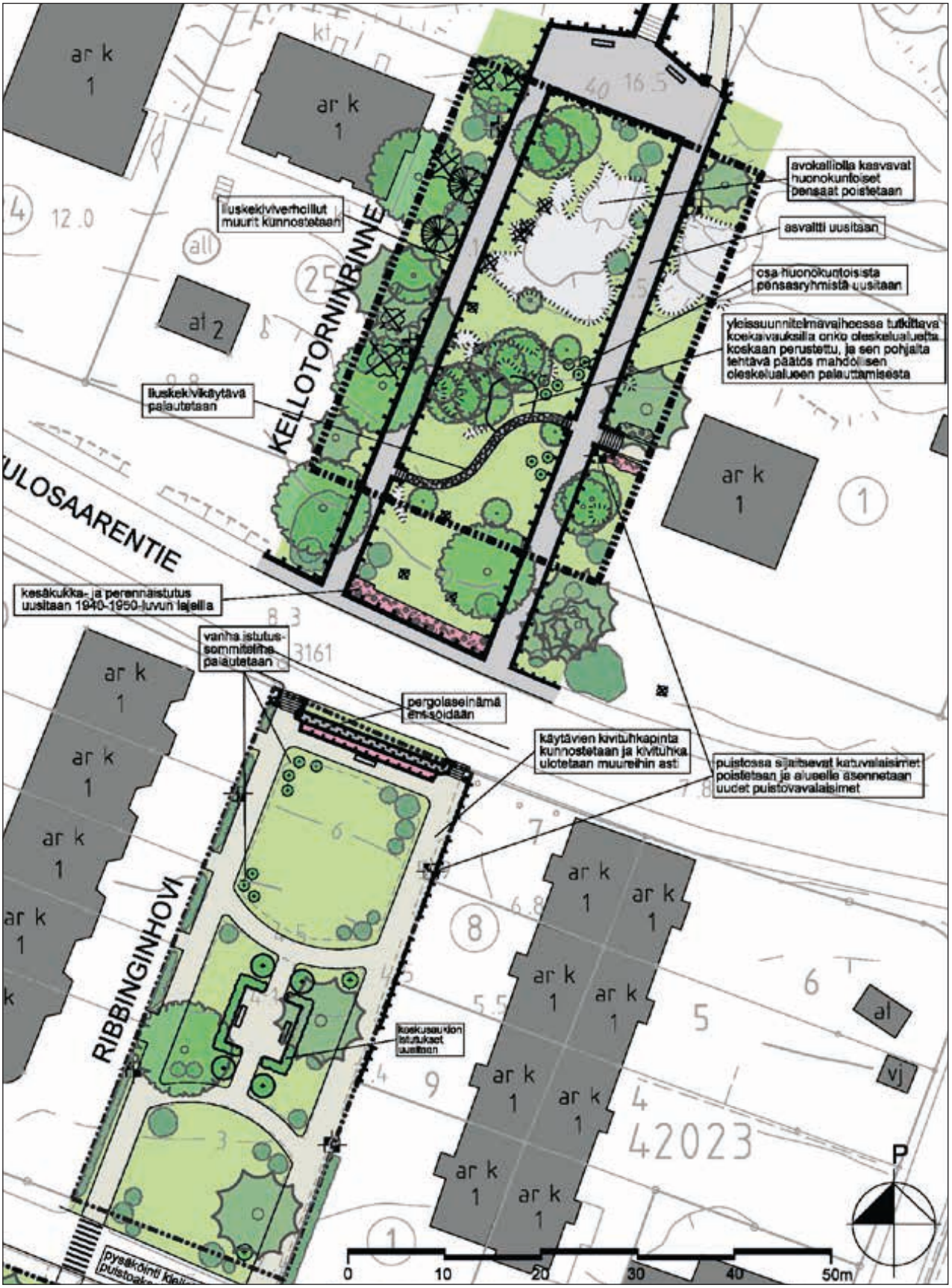
ar k
1
at 2
KELLOTORNINBINNE
ULOSAARENTIE
RIBBINGINHOVI
avokalliolla kasvavat huonokuntoiset pensaat poistetaan
asvaltti uusitaan
osa huonokuntoisista pensasryhmistä uusitaan
yleissuunnitelmavaiheessa tutkittava koekaivauksilla onko oleskelualueita koskaan perustettu, ja sen pohjalta tehtävä päätös mahdollisen oleskelualueen palauttamisesta
liuskekivi verhoillut muurit kunnostetaan
liuskekivikäytävä palautetaan
kesäkukka- ja perennaistutus uusitaan 1940-1950-luvun lajeilla
vanha istutussommitelma palautetaan
pergolaseinämä ennöidään
käytävien kivituhkapinta kunnostetaan ja kivituhka ulotetaan muureihin asti
puistossa sijaitsevat katuvalaisimet poistetaan ja alueelle asennetaan uudet puistovavalaisimet
koskusauvon istutukset uusitaan
42023
al
vj
P
0
10
20
30
40
50m

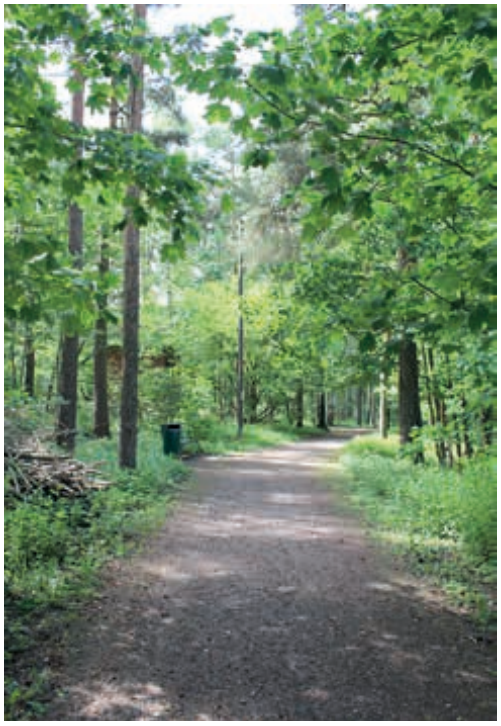

Risto Rytin puiston länsiosa on metsäinen ja melko sulkeutunut.

Puiston käytävä on paikoin huonokuntoinen.

RISTO RYTIN PUISTO

Pinta-ala	*30 475 m²*
Rekisterinumerot	*2951*
Hoitoluokat	*A2, A3, C1.1*
Kiireellisyysluokka	*3*
Kustannusarvio	*700 400 € (alv. 0 %)*

Nykytila

Kulosaaren keskiosan laajin puisto sijaitsee kerrostaloalueiden keskellä. Metsäisen puiston läpi kulkee vilkkaasti liikennöity pääosin kivituhkapintainen puistokäytävä, joka on paikoin huonokuntoinen. Risto Rytin tie jakaa puiston kahteen osaan. Puistossa on kaksi leikkipaikkaa, joista isompi sijaitsee Risto Rytin tien vierellä ja toinen pienempi puiston keskellä kookkaiden puiden varjossa. Isompi leikkipaikka on pahoin kulunut ja leikkivälineet uusimisen tarpeessa. Tupavuorelle ja Kyösti Kallion tielle johtavat jyrkät kävelyreitit ovat asvalttipintaisia ja paikoin huonokuntoisia. Risto Rytin tien itäpuolella on kallioselänne jonka läpi kulkee asvalttipintainen kävelyreitti Axel Ståhlen puistoon. Suurista korkeuseroista ja rakennuksien sijainnista johtuen kerrostalojen maastoluiskat ja kalliorinteet ovat huimat, etenkin Tupavuoren suuntaan. Vaikeasti hoidettavilla rinteillä ja luiskilla kasvaa jättipalsamia. Länsiosassa kasvaa tiheää koivuvaltaista metsää. Metsäalueilla on useita risukasoja. Puiston keskiosassa metsän kenttäkerros on kulunut ja oikopolkuja on paljon. Puistokäytävät ovat valaistu ja puistossa on muutamia penkkejä ja roska-astioita. Puiston istutukset keskittyvät isomman leikkipaikan yhteyteen ja osa niistä on alkuperäisiä 1960-luvulla istutettuja lajeja. Puistosta poistettiin syksyllä 2014 väliaikainen parakkipäiväkoti, joka oli ollut sijoitettuna puiston keskellä sijaitsevalla pelikentällä. Pelikentän palauttamisen suunnittelu käynnistettiin 2014.

Asukaspalaute

Yksi Kulosaaren suosituimmista puistoista, joka kaipaa asukkaiden mielestä kunnostusta. Puistoon halutaan takaisin pieni pelikenttä, jota toivottiin jäädytettäväksi talvella. Osa toivoo alueesta luonnonmukaista ja osa toiminnallista ja hoidettua puistoa. Alueelle toivottiin lisää istutuksia poistetun puuston tilalle. Metsäinen puisto on tärkeä lähivirkistysmetsä ja luontokokemusten paikka etenkin lapsille, mutta puusto on paikoin pystyyn kuivunutta. Puiston talvikäyttö tulee huomioida suunnittelussa, mm. puistossa on seudun ainoa epävirallinen pulkkamäki. Alueelle toivottiin levähdyspaikkoja ja toimintavälineitä senioreille. Roska-astioita toivotaan lisää ja valaistusta paremmaksi. Puisto on vilkas koirien ulkoilutusalue. Jyrkkiä käytäviä pidettiin vaikeakulkuisina ja valaistusta riittämättömänä.

Puisto on nuorten ja lasten eniten käyttämä puisto ja esille nousi mm. puiston siistimisen ja kunnostuksen tarve, pimeys ja roskaisuus. Jäädytettävää pelikenttää toivotaan takaisin. Leikkipaikalle toivotaan välineitä myös isom-

mille lapsille, erityisesti ryhmäkeinua. Puistoon toivotaan lisää penkkejä ja parempaa valaistusta. Metsäalueita toivottiin siistimmiksi.

Leikkipaikka on kunnostuksen tarpeessa.

Tavoitteet

Alueen keskuspuisto, jossa toimintaa kaikille ikäluokille ja sujuvat läpikulkuyhteydet. Hoidettu ja siisti puistometsä.

Suunnitellut toimenpiteet

Leikkitoiminnot keskitetään yhteen paikkaan ja leikkipaikkakokonaisuus suunnitellaan uudestaan. Leikkivälineet uusitaan ja lisätään uusia välineitä. Pelikenttä ympäristöineen rakennetaan 2015-2016 Kiinteistöviraston tilakeskuksen toimesta. Kenttä palautetaan ja pinnoitetaan asvaltilla ja tekonurmella. Puistoon suunnitellaan kaikenikäisten kuntoilupiste. Olemassa olevat kivituhkakäytävät asvaltoidaan ja osa asvalttikäytävistä kunnostetaan. Puiston eteläosaan rakennetaan uusi asvalttikäytävä. Kalusteet ja valaistus uusitaan ja uudet käytävät valaistaan. Metsäalueiden pensaikkoa ja pienpuustoa poistetaan ja puustoa harvennetaan, jotta valoisuutta saadaan lisää, kuitenkin niin, että puistometsän tuntu pyritään säilyttämään. Istutuksia uusitaan. Uusia istutuksia lisätään mm. puiston sisääntulokohtiin ja kentän eteläpuolelle. Kentän läheisyyteen istutetaan lehti- ja havupuuryhmiä. Risto Rytin tien itäpuolella tehdään luonnonhoidonsuunnitelman mukaiset hoitotoimenpiteet; pienpuuston hoito ja yksittäisten puiden poisto.

Risto Rytin puistossa on runsaasti polkuja. Alla olevassa kuvassa näkyy myös pienpuuston hoitotoimenpiteistä jääneitä risukasoja.

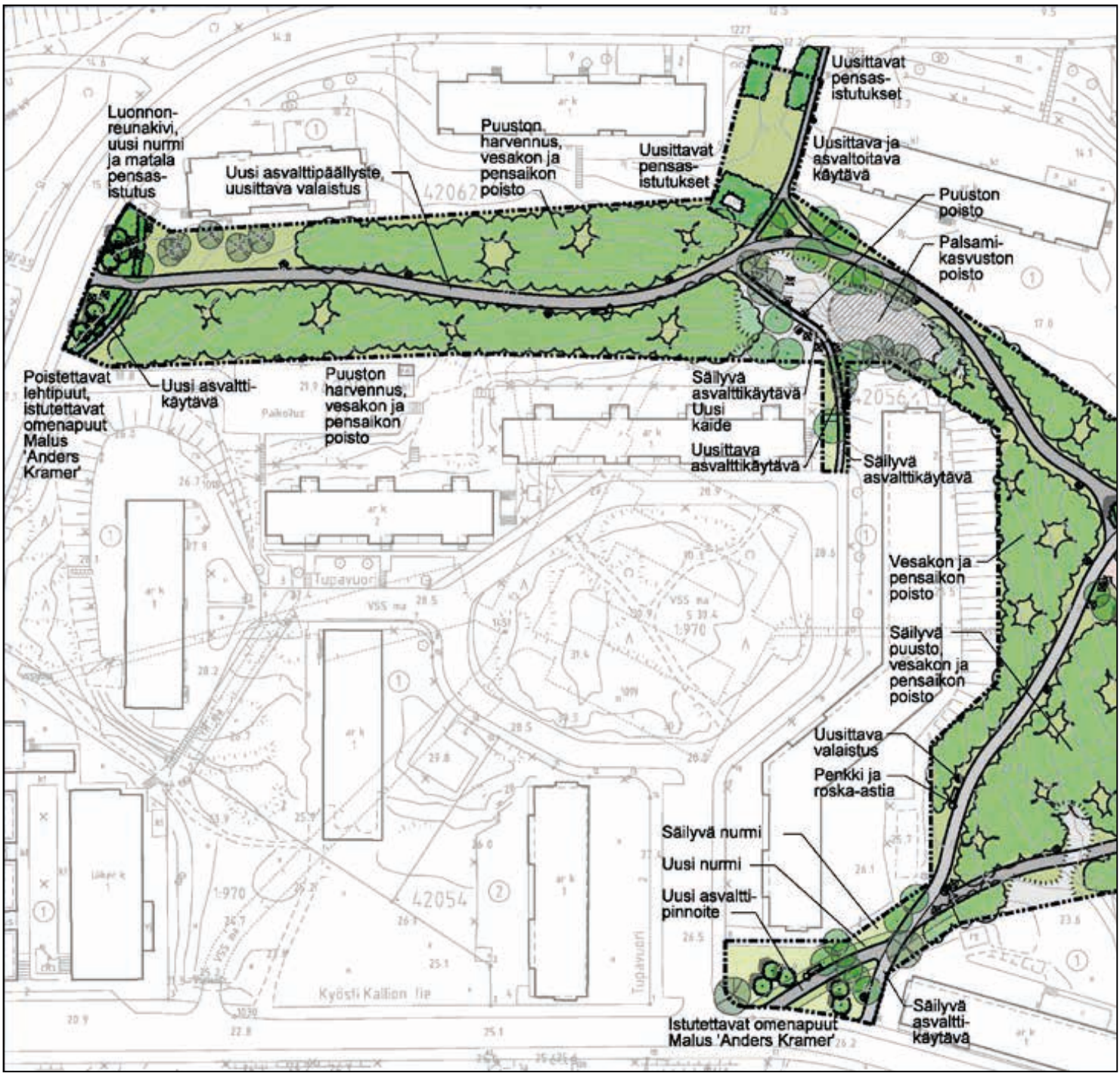
Luonnon-
reunakivi,
uusi nurmi
ja matala
pensas-
istutus
Uusi asvalttipäällyste,
uusittava valaistus
Puuston
harvennus,
vesakon ja
pensaikon
poisto
Uusittavat
pensas-
istutukset
Uusittavat
pensas-
istutukset
Uusittava ja
asvaltoitava
käytävä
Puuston
poisto
Palsami-
kasvuston
poisto
Poistettavat
lehtipuut,
istutettavat
omenapuut
Malus
'Anders
Kramer'
Uusi asvaltti-
käytävä
Puuston
harvennus,
vesakon ja
pensaikon
poisto
Säilyvä
asvalttikäytävä
Uusi
kaide
Uusittava
asvalttikäytävä
Säilyvä
asvalttikäytävä
Vesakon ja
pensaikon
poisto
Säilyvä
puusto,
vesakon ja
pensaikon
poisto
Uusittava
valaistus
Penkki ja
roska-astia
Säilyvä nurmi
Uusi nurmi
Uusi asvaltti-
pinnoite
Istutettavat omenapuut
Malus 'Anders Kramer'
Säilyvä
asvaltti-
käytävä
Tupavuori
Kyösti Kallion tie

Viitesuunnitelma Risto Rytin puiston kunnostuksesta. Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2015.

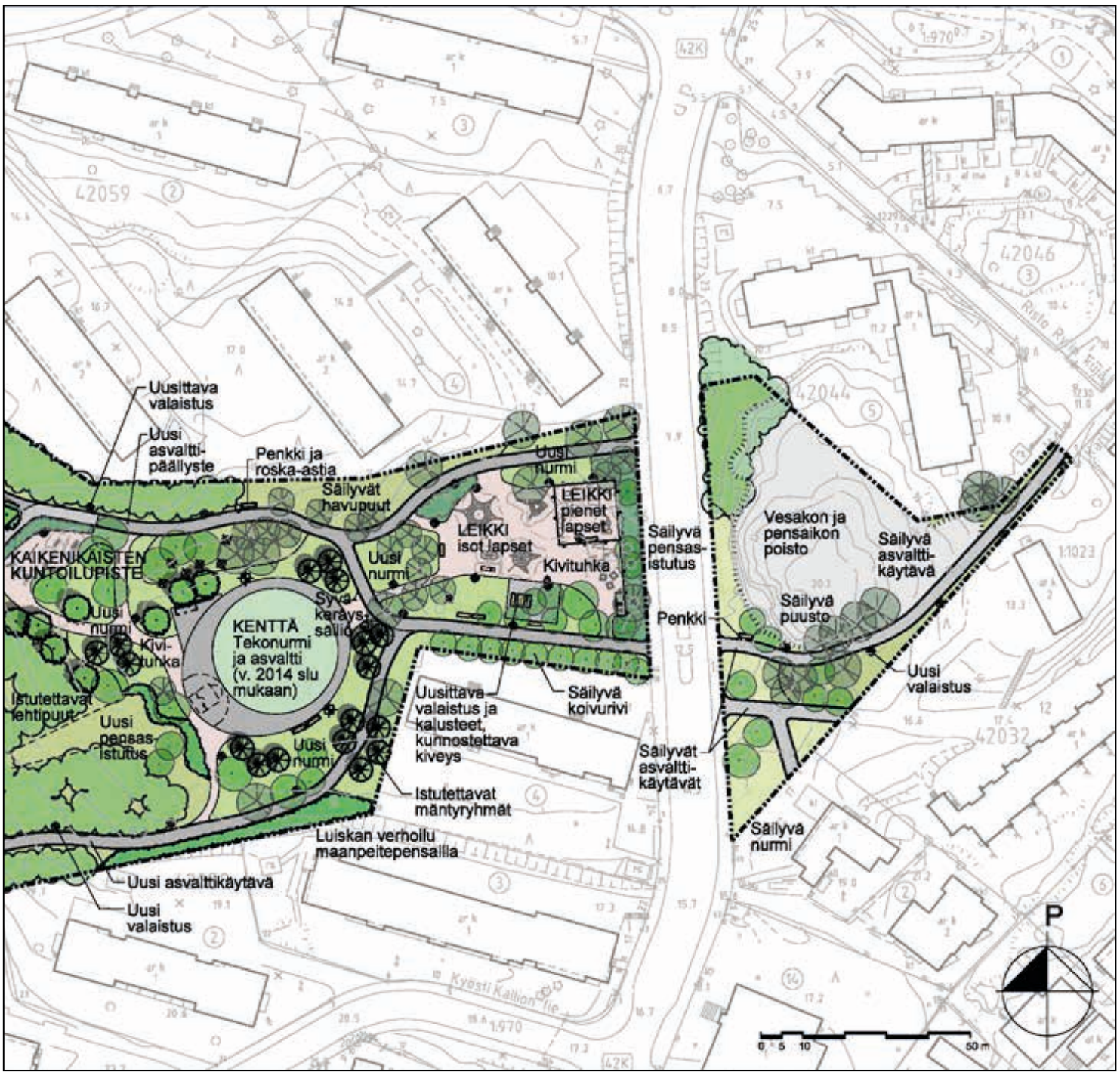

Naurissaarenpuiston käytävä on kapea ja paikoin jyrkkä. Kasvillisuus on rehevää eikä merelle näy.

Axel Ståhlen puiston polkuverkosto ja sekametsä, jossa pienpuustona kasvaa pääosin kuusi.

PUISTOKÄYTÄVIEN KUNNOSTUSHANKE

Pinta-ala	
Rekisterinumerot	*2949, 2950, 3051*
Hoitoluokat	*B4, C1.1, A3*
Kiireellisyysluokka	*1 (Ståhlberginkujan puistometsä), 2 (muut)*
Kustannusarvio	*300 200 € (alv. 0 %)*

- Naurissaarenpuiston puistokäytävän kunnostus
- Axel Ståhlen puiston uusi perustettava puistokäytävä
- Ståhlberginkujan puistometsän puistokäytävän kunnostus

Nykytila

Naurissaarenpuiston puistokäytävä on tärkeä osa saaren kiertävää reittiä. Se on huonokuntoinen ja kapea polku, joka yhdistyy jyrkästi Karl Lindahlin polkuun. Käytävän varrella on oleskelupaikka. Käytävä on nykyisellään vähän käytetty, koska vaikuttaa siltä, että käytävä kulkee yksityisen pihan läpi. Kapean käytävän reunat kasvavat kesäisin korkeaa ruohovartista kasvillisuutta.

Axel Ståhlen puiston rinnemaastoon ei ole osoitettu selkeää kulkua vaan maastoon on tallautunut useita pieniä kinttupolkuja. Rannassa on upeat kalliot ja kivikkoranta, josta aukeaa hienot näkymät Herttoniemenrantaan sekä Tullisaarenselälle. Ranta on nykyisellään huonosti saavutettavissa.

Ståhlberginkujan puistometsän puistokäytävä on nykyisin vilkkaassa käytössä oleva läpikulkureitti. Käytävä on paikoin kapea ja pinnoite huonokuntoinen. Käytävän reunat ovat epäsiistit. Käytävä laskeutuu jyrkästi Ståhlbergintielle ja aiheuttaa vaaran paikan.

Asukaspalaute

Naurissaarenpuiston puistokäytävän ympäristöä ja rantaa toivottiin siistittäväksi kaatuneista puista, risuista ja romuista.

Axel Ståhlen puistoa pidettiin sekä hienona luontoelämyksiä tarjoavana puistona, että kiireisimmin kunnostusta ja hoitoa tarvitsevana puistona. Roskaastioita toivottiin. Nuoriso ja lapset toivat esille alueen kunnostustarpeen. Alueelle ehdotettiin uimapaikkaa.

Yllä: Viitesuunnitelma Naurissaarenpuiston ja Axel Ståhlen puiston käytävien kunnostuksesta. Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2015.

Oikealla: Axel Ståhlen puiston kivikkorannalta avautuu näkymät Herttoniemenrantaan ja Tullisaarenselälle. Ranta on huonosti saavutettavissa.

Ståhlberginkujan puistometsän käytävä.

Ståhlberginkujan puistometsän puistokäytävän hyvin jyrkkä mäki on vaikea lastenvaunuilla tai pyörällä liikuttaessa, talvella mäki on vaarallisen liukas. Käytävä kaipaa kunnostamista ja valaistuksen parantamista.

Tavoitteet

Turvallinen ja toimiva käytäväyhteys, joka mahdollistaa sujuvan liikkumisen.

Suunnitellut toimenpiteet

Naurissaarenpuiston olemassa olevat käytävät levennetään ja uusitaan. Käytäviä korotetaan ja loivennetaan osittain, ja itäosaan lisätään kaide. Käytävien ympäristöt siistitään ja reuna-alueet kunnostetaan helposti hoidettaviksi. Käytävien varrelle sijoitetaan istuskelupaikkoja. Metsää harvennetaan, jotta käytävältä avautuu näkymiä merelle.

Axel Ståhlen puistoon rakennetaan uusi käytäväverkosto, portaat ja laituri. Puustoa harvennetaan osittain, jotta näkymiä avautuisi merelle. Rantaviiva ja rannan komea puusto säilytetään.

Ståhlberginkujan puistometsän käytävä asvaltoidaan. Puustoa harvennetaan ja käytävän reunat nurmetetaan. Kalusteet ja valaistus uusitaan. Ståhlbergintien päähän istutetaan rungollisia pienpuita. Jyrkän käytäväosuuden linjausta muutetaan ja loivennetaan. Käytäväosuuden reunoille lisätään kaiteet.

Viitesuunnitelma Ståhlbergin puistometsän käytävän kunnostuksesta. Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, 2015.

Relanderinaukion koivut uusitaan mahdollisesti.

Relanderinaukion istutukset ovat ylikasvaneet. Istuskelupaikan yhteydessä olevalle istutusalueelle lisätään kukkivia perennoja.

RELANDERINAUKIO

Pinta-ala	*1330 m²*
Rekisterinumerot	*2975*
Hoitoluokat	*A2*
Kiireellisyysluokka	*3*
Kustannusarvio	*70 700 € (alv. 0 %)*

Nykytila

Keskeisesti sijaitsevan puiston hiekkapintainen pieni pelikenttä on ruohottunut ja kentällä olleet tolpat poistettu. Kenttää rajaavat istutusaiheet ylikasvaneita. Huonokuntoinen penkki.

Asukaspalaute

Nuoriso oli huomannut alueen pimeyden, käyttämättömyyden ja huonon kunnon, mutta myös sen potentiaalin. Lapset toivoivat alueelle leikkivälineitä. Alueelle toivottiin lisää penkkejä ja valaistuksen parantamista.

Tavoitteet

Viihtyisä ja turvallinen kaupunkikuvallinen puistikko, jossa pienpelikenttä ja oleskelua.

Suunnitellut toimenpiteet

Pieni pelikenttä rajataan petanquekentäksi. Käytäväyhteyksiä parannetaan ja olemassa olevien käytävien pinnoitteet uusitaan. Puiston kalusteet uusitaan ja pelikentän reunalle lisätään penkkejä. Säilyvän istuskelupaikan yhteydessä olevalle istutusalueelle lisätään kukkivia perennoja. Koivurivin puiden kunto kartoitetaan, ja rivi mahdollisesti uusitaan. Kasvittuneet käytävät ympäröiviltä katualueilta puistoon kunnostetaan. Valaistus uusitaan tai sitä parannetaan. Viereisen taloyhtiön linjasaneerauksen yhteydessä poistetaan puistossa kasvavia koivuja, jotka uusitaan linjasaneerauksen valmistuttua.

Puiston hiekkapintainen kenttä on kunnostuksen tarpeessa.

4.5. Jatkoselvitys- ja suunnittelutarpeet

Kaavoitukseen ja liikennesuunnitteluun liittyviä kysymyksiä

Leposaarentien varteen kaavoitettiin 1970-luvulla pysäköimisalue, jota ei ole rakennettu. Sen rakentaminen vaatisi suuria täyttöjä puistoalueelle. Ehdotetaan pysäköimisalueen poistamista kaavasta.

Kulosaaren puistontien Baana-hankkeen eteneminen ja sen mahdolliset vaikutukset viereisiin viheralueisiin.

Tupasaarentien, Kulosaaren puistotien ja Svinhufvudintien risteysalueen liikenneturvallisuuden parantaminen. Ongelmana vilkkaan työmatkapyöräilyreitin, jalankulun sekä ajoneuvoliikenteen risteäminen.

Tupasaarenpuisto on nykyään osaksi vuokrattu yksityiselle. Alueen hoitorajoissa on epäselvyyksiä, jonka takia alue on jatkuvasti epäsiisti ja hoitamaton. Alue odottaa päätöstä Itäväylän kattamisesta ja on
mahdollinen toimistorakentamisen reservi. Alueen kaavoituksessa tulee huomioida koirapuiston tarve alueella ja nykyisen kookkaan puuston antama suoja Itäväylää vasten.

Kellotorninrinteen puistoalueen suojeleminen kaavalla osana Kluuvin puistoakselia.

Hyväntekeväisyysjärjestöjen vaatekeräyslaatikoille etsitään ostoskeskuksen kehittämisen yhteydessä parempi sijoituspaikka kaupunkikuvallisista syistä.

Kulosaaressa on useita pieniä puistikoita ja suojaviheralueita, joilla ei ole kaavassa nimeä. Näiden viheralueiden nimeäminen voisi lisätä kyseisten alueiden arvoa asukkaiden mielissä ja alue saatettaisiin ottaa helpommin haltuun, jolloin sen siisteyteen ja kuntoon saatettaisiin kiinnittää enemmän huomiota.

Jatkoselvitystarpeet

Seuraavien kohteiden osalta suositellaan lisäselvitysten laatimista ja jatkosuunnittelua.
Hankkeiden edistäminen edellyttää yhteistyötä eri hallintokuntien kanssa.

• Kyösti Kallion puiston läpikulkuyhteydet. Sujuvien jalankulkuyhteyksiä varten olisi hyvä tutkia mahdollisuutta sijoittaa kevyenliikenteen reitti / puistokäytävä Kyösti Kallion puiston luoteisosan kautta Svinhufvudintielle ja siitä eteenpäin metrolle.

• Kirkkopuiston kehittäminen. Kirkkopuiston reunaan kaavoitetut asuinkerrostalot muuttavat alueen miljöötä. Olisi hyvä tarkastella mitä rakentaminen tarkoittaa säilyvän puiston ja kallioalueiden kannalta. Lisääntyykö kulutus ja tarvitaanko lisää reittejä.

• Adjutantinkentän kehittäminen. Ruotsinkielisen ala-asteen ja lukion sekä Kulosaaren yhteiskoulun ympäristön kehittäminen mm. lähiliikuntaa tukevaksi ja paremmin kouluja palvelevaksi alueeksi.

• Voimassa olevan asemakaavan mukaisten Kulosaarentien varren ohjeellisten puurivien istuttamisen / palauttamisen mahdollisuutta tulee selvittää. Yhtenäinen puukujanne parantaisi sisääntuloalueen ilmettä. Alueella kasvoi puukujanne 1920-luvulta 1950-luvulle asti.

• Liikuntaviraston venesatamien keskittämistä tulee tutkia, jotta rantapuistojen käyttömahdollisuuksia voitaisiin tulevaisuudessa parantaa ja kehittää.

5. RAHOITUSTARVE

5.1. Kokonaisrahoitustarve

Suunnittelualueen kokonaisrahoitustarve on se rahamäärä, joka tarvitaan alueen saattamiseksi kokonaisuudessaan katu- ja puisto-osaston strategian mukaiseen tilaan turvalliseksi, toimivaksi, kestäväksi, viihtyisäksi ja esteettömäksi. Kokonaisrahoitustarve sisältää kaikki kuntokartoituksessa ilmenneiden korjaus-, kunnostus- ja perusparannustarpeiden kustannukset sekä suunnitelmaosuudessa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavat kustannukset.

5.2. Esitettyjen hankkeiden kustannukset

Seuraavan aukeaman taulukoissa on esitetty investointikustannukset kohteittain sekä kohteiden kiireellisyysjärjestys.

Viheralueille kohdistuva investointikokonaiskustannus vuosiksi 2016–2025 on noin 3 377 000 euroa. Hankkeiden kustannukset vaihtelevat 70 700 eurosta 1 859 600 euroon.

Katujen peruskorjauksiin ja kunnostuksiin kohdistuvien hankkeiden kustannusarvio on noin 1 616 500 euroa.

Suunnittelualueelle kohdistuvat investointikustannustarpeet ovat yhteensä noin 4 993 500 euroa, mikä tarkoittaa keskimäärin 499 350 euroa/vuosi. Kaikkia hankkeita ei todennäköisesti saada mahtumaan tälle kymmenvuotiskaudelle.

5.3. Ylläpito- ja hoitokustannukset

Metsien hoito

Suunnitelmaan kuuluvalla alueella B- ja C-hoitoluokituksia vastaavia luontoalueita on kaikkiaan noin 15 hehtaaria. Tästä hoidetaan suunnitelmakaudella metsänhoitotoimin noin 10 hehtaaria. Luonnonhoidon toteutuskustannukset suunnitelman kymmenvuotiskaudella on laskettu Helsingin kaupungin vuoden 2008 keskimääräisillä luonnonhoidon yksikköhinnoilla. Metsäisten alueiden hoitokustannukset ovat 3 668 euroa hehtaaria kohden. Yksikköhinta ei sisällä luonnonhoidon tukipalveluita. Kokonaiskustannus näin laskettuna on 37 000 euroa.

Niittyjen hoito

Olemassa olevien niittyalueita on noin 4,5 hehtaaria ja yksikkökustannus on 1400 euroa per hehtaari, joten kokonaiskustannus on näin ollen vuosittain hieman yli 6000 euroa.

Rakennettujen puistoalueiden hoidon kustannukset

Rakennettuja puistoalueita on yhteensä noin 9,5 hehtaaria. Alueelle kohdistuvat rakennettujen puistoalueiden hoidon kustannukset ovat vuosittain yhteensä noin 110 500 euroa. A2-hoitoluokaan kuuluvien rakennettujen puistoalueiden hoitokustannukset ovat vuosittain noin 94 500 euroa ja A3-hoitoluokkaan kuuluvien alueiden hoitokustannukset ovat noin 16 000 euroa/vuosi.

TOTEUTUSOHJELMA KADUT

KOHTEEN NIMI	TOIMENPIDE	Kohteen pinta-ala m^2	Kustannukset Euroa (alv. 0 %)	Kiireellisyys-luokka
1. Bomansonintie	Uusi asvalttipinta ja graniittireunakivet. Uusi lumenkasauspaikka viheralueelle. Uusi laituri ja uudet pinnoitteet kadun kääntöpaikalle ja päädylle. Kylväytynyttä kasvillisuutta poistetaan.	3866	1 014 100	2
2. Hopeasalmenranta	Uusi asvalttipinta ja graniittireunakivet. Luiskat istutetaan. Ajoeste uusitaan.	859	115 900	3
3. Leposaarentien kannas	Itäpuolen penger kunnostetaan/uusitaan. Ajoradan reuna suoristetaan. Jalkakäytävää jatketaan. Valaistus uusitaan tarvittaessa. Puustoa poistetaan tarvittaessa.	2144	85 700	3
4. Wihurinaukio	Uusi asvalttipinta ja luonnonkiveys. Rantamuurin päälliset betonivalulaatat uusitaan. Valaistus uusitaan. Aukiolle sijoitetaan uusia penkkejä ja roskaastioita. Alueelta poistetaan puustoa ja istutetaan pensasistutuksia ja puita.	2202	400 800	3

TOTEUTUSOHJELMA VIHERALUEET

KOHTEEN NIMI	TOIMENPIDE	Kohteen pinta-ala m²	Kustannukset Euroa	Kiireellisyys-luokka
5. Kramerinlehto (alue 15)	Käytäväverkosto ja portaat kunnostetaan. Hiekkakenttä palautetaan muotoonsa ja sen korko lasketaan. Suihkukaivo palautetaan toimintaan. Kalusteet uusitaan. Puusto uusitaan. Puiston istutukset uusitaan.	3699	299 500	1
6. Eugen Schaumanin puisto (alue 36)	Rantamuuri kunnostetaan ja korotetaan. Puiston painanteet täytetään. Puurivit uusitaan. Leikkivälineet, kalusteet, varusteet ja valaistus uusitaan.	33 749	1 859 600	1
7. Kellotorninrinne (alue 34)	Muurit kunnostetaan. Asvalttipinnoite uusitaan. Katuvalaisimet vaihdetaan. Sähköpylväät poistetaan. Puistoon palautetaan liuskekivikäytävä. Puistosta korvataan osa havupuustosta uusilla havupuilla. Kukkaistutuksia uusitaan. Kalliolla kasvavia huonokuntoisia tai itsestään kylväytyneitä pensaita ja uudempia istutuksia poistetaan.	1 462	146 600	2
8. Risto Rytin puisto (alue 26)	Leikkitoiminnot keskitetään yhteen paikkaan ja välineet uusitaan ja lisätään uusia välineitä. Puistoon sijoitetaan kuntoilupiste. Vuonna 2015 rakennettavan tekonurmikentän läheisyyteen istutetaan havu- ja lehtipuuryhmiä. Kalusteet, varusteet ja valaistus uusitaan. Kivituhkakäytävät asvaltoidaan ja osa asvalttikäytävistä kunnostetaan. Puiston eteläosaan rakennetaan uusi asvalttikäytävä, jolle lisätään valaistus. Uusia istutuksia lisätään. Metsäalueita harvennetaan ja pienpuustoa ja pensaikkoa poistetaan.	30 475	700 400	3
9. Naurissaarenpuiston (alue 27) puistokäytävä Axel Ståhlen puiston (alue 28) uusi puistokäytävä Ståhlberginkujan puistometsän käytävä (alue 17)	Naurissaarenpuiston kivituhkakäytävät levennetään ja jyrkät osuudet loivennetaan. Itäosaan lisätään uusi kaide. Reuna-alueet kunnostetaan. Kalusteet uusitaan. Metsää harvennetaan. Axel Ståhlen puistoon rakennetaan uusi kivituhkakäytäväverkosto, portaat ja laituri. Puustoa harvennetaan. Ståhlbergin puistometsän käytävä asvaltoidaan. Puustoa harvennetaan ja käytävän reunat nurmetetaan. Kalusteet ja valaistus uusitaan. Jyrkän käytäväosuuden linjausta muutetaan ja lisätään kaide. Eteläpäähän istutetaan rungollisia pienpuita.		300 200	1, 2
10. Relanderinaukio (alue 22)	Pelikenttä rajataan petanquekentäksi. Kalusteet uusitaan ja penkkejä lisätään. Alueelle istutetaan kukkivia perennoja. Koivurivi uusitaan mahdollisesti. Valaistus uusitaan.	1 327	70 700	3

LÄHTEET

Julkaistut lähteet:
Helsingin kaupungin hulevesistrategia. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2008:9 / Katu- ja puisto-osasto.

Helsingin kaupunkikalusteohje. HKR katu- ja puisto-osasto julkaisu 2010:8.

Helsingin liikekeskustan esteettömyyssuunnitelma. Helsinki kaikille –projekti.Laatinut Sito Oy 2006. Helsingin kaupungin rakennusvirasto.

Helsingin merenrantojen hoito ja tulevaisuus. Kehittämisohjelma rakennusviraston hallinnassa oleville rannoille vuosiksi 2004-2013. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2003:3.

Helsingin yleiskaava 2002, selostus.

Hulevesitulvariskien alustava arviointi Helsingin kaupungissa. Arviointiselostus. 0100-P16021. Finnish Consulting Group 12.12.2011.

Nicklen, Mervi ym. (2002): Kulosaaren ja Mustikkamaan viheraluesuunnitelma 2002-2011. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2002:3 / Viherosasto.

Perälä, Tiina; Ruoff, Eeva ja Alapeteri, Niina, Näkymä Oy. Kulosaaren Kluuvin puistoalueet – puistohistoriallinen selvitys. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2010:15 / Katu- ja puisto-osasto.

Perälä, Tiina; Saarikko, Jere ja Ruoff, Eeva, Näkymä Oy. Katu- ja puisto-osaston hallinnassa olevien arvoympäristöjen määrittely ja toimintaohjeet. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2008:8 / Katu- ja puisto-osasto.

Tegel, Satu (2008): Kasvit ovat kaupungin vaatteet. Helsingin rakennettujen viheralueiden kasvien käytön linjaus. Helsingin kaupungin Rakennusvirastonjulkaisut 2009:11 / Katu- ja puisto-osasto.

Tegel, Satu (2009): Vaahteran varjossa, syreenin tuoksussa. Helsingin rakennettujen viheralueiden kasvien käytön taustaselvitys. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisu 2009:10 / Katu- ja puisto-osasto.

Tirri, Anni ja Tujula, Pirjo (2011): Helsinki kaikille –projekti – 10 vuotta esteetöntä kaupunkia. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2011:13.

Ulkovalaistuksen tarveselvitys. 2015.

Julkaisemattomat lähteet:
Perälä, Tiina ja Alapeteri, Niina, Näkymä Oy (2010): Kulosaaren Kluuvin puistoalueiden hankesuunnitelma. Helsingin kaupungin rakennusvirasto / Katu- ja puisto-osasto.

Törrönen, Sirpa (2010): Helsingin maisema-analyysi. Diplomityö. Maisema-arkkitehtuurin koulutusohjelma. Arkkitehtuurin ja insinööritieteiden tiedekunta. Aalto-yliopiston teknillinen korkeakoulu.

Verkkojulkaisut:
Helsinki kaikille –projekti. Esteettömän rakentamisen ohjeet ja katualueita koskevat tyyppipiirustukset. http://www.hel.fi/hki/hkr/fi/Helsinki+kaikille/A_Ohjeita+suunnitteluun

Helsingin paikkatietopalvelu, http://kartta.hel.fi/

Uudenmaan maakuntakaavojen yhdistelmä http://kartta.uudenmaanliitto.fi/maakuntakaavat/index.html

Arkistot:
Helsingin kaupungin rakennusviraston katu- ja puisto-osaston piirustusarkisto (aiemmat katu- ja puistosuunnitelmat)

KUVAILULEHTI

Tekijät: Niina Alapeteri, Matti Liski, Antti Siurulainen, Lilja Palmgren

Julkaisun yhteyshenkilö rakennusvirastossa: Birgitta Rossing

Julkaisun nimi: Kulosaaren aluesuunnitelma 2016-2025

Sarja: Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2015:7 / Katu- ja puisto-osasto

Sarjanumero: 2015:7

Julkaisuaika: Joulukuu 2015

ISBN: 978-952-331-036-0 (painettu versio)

ISBN: 978-952-331-037-7 (verkkoversio)

ISSN: 1238-9579

Kieli, koko teos: Suomi

Kieli, tiivistelmä: Suomi, ruotsi

Tiivistelmä:

Kulosaaren aluesuunnitelma on laadittu rakennusviraston työvälineeksi katu- ja puistoverkostojen ylläpitämiseksi tasapuolisesti koko Helsingin alueella. Suunnitelma koskee Kulosaaren katu- ja puistoalueiksi kaavoitettuja yleisiä alueita. Strategisessa suunnitelmassa on tarkasteltu katu- ja puistoalueiden kuntoa, palveluiden nykytilaa sekä parantamistarpeita alueen asukkaita kuunnellen. Suunnitelmassa esitetään yleisten alueiden ylläpidon, peruskorjauksen ja rakennusviraston tarjoamien palveluiden tavoitetaso, toimenpidetarpeet sekä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys. Myös luonnontilaisten alueiden hoidon tavoitteet sekä kunnossapito- ja hoitoluokitusten muutostarpeet esitetään. Suunnitelmaa toteutetaan käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa.

Alueen suunnittelussa ja kunnostamisessa pyritään viihtyisään, turvalliseen ja kestävään ympäristöön ja kunkin osa-alueen luonteeseen sopiviin ratkaisuihin alueiden arvokkaat ominaispiirteet säilyttäen. Viheralueilla tavoitteena on monipuolisen, monimuotoisen ja toimivan kokonaisuuden vahvistaminen. Katualueiden kehittämisen tavoitteena on toimiva ja esteetön verkosto, joka myös täydentää alueen viheryhteyksiä.

Sammanfattning:

Regionplanen för Brändö har utarbetats som ett verktyg för byggnadskontoret så att det kan underhålla gatu- och parknätverken i hela Helsingforsområdet på ett jämlikt sätt. Planen omfattar de allmänna områden på Brändö som har planlagts som gatu- och parkområden. I den strategiska planen har man granskat konditionen av gatu- och parkområdena, nuläget av tjänster samt behovet av förbättringar genom att beakta åsikterna hos invånarna i området. I planen presenteras underhållet av de allmänna områdena, målnivån för renoveringar och för tjänster som byggnadskontoret erbjuder, behov av åtgärder samt åtgärdernas angelägenhetsordning. Det presenteras även mål för skötseln av områden i naturtillstånd samt behov av att ändra skötselklassificeringen av underhåll och skötsel. Planen genomförs inom ramen för tillgängliga anslag.

Vid planeringen och upprustningen av området strävar man efter en trivsam, trygg och hållbar miljö och efter lösningar som är lämpliga för respektive delområdes karaktär, under att man bevarar områdenas värdefulla särdrag. På grönområdena har man som mål att förstärka den mångsidiga, mångfaldiga och fungerande helheten. Målet för utvecklingen av gatuområdena är ett fungerande och tillgängligt nätverk som också kompletterar områdets gröna sträckor.

Avainsanat: Kulosaari, aluesuunnitelma

Rakennusviraston julkaisut 2015

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2015:1
Ulkovalaistuksen tarveselvitys
ISBN 978-952-272-825-8 (painoversio) ISBN 978-952-272-826-5 (verkkoversio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2015:2
Yliskylän aluesuunnitelma
ISBN 978-952-272-833-3 (painoversio) ISBN 978-952-272-834-0 (verkkoversio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2015:3
Viikin arboretumin hoito- ja kehittämissuunnitelma 2015–2025
ISBN 978-952-272-865-4 (painoversio) ISBN 978-952-272-866-1 (verkkoversio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2015:4
Helsingin skeittiohjelma 2015–2019
ISBN 978-952-272-892-0 (painoversio) ISBN 978-952-272-893-7 (verkkoversio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2015:5
Tuomarinkylän kartanoalueen hoito- ja kehittämissuunnitelma
ISBN 978-952-272-927-9 (painoversio) ISBN 978-952-272-928-6 (verkkoversio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2015:6
Valmistuneet katu- ja puistokohteet 2014
ISBN 978-952-272-958-3 (painoversio) ISBN 978-952-272-959-0 (verkkoversio)

Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2015:7
Kulosaaren aluesuunnitelma 2016-2025
ISBN 978-952-331-036-0 (painoversio) ISBN 978-952-331-037-7 (verkkoversio)